

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การจัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นที่พูดในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้

โดย ดร.รุสลัน อุทัย

เมษายน 2556

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การจัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นในเขต 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ดร.รุสลัน อุทัย

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว.ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้คงไม่อาจสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ถ้าหากไม่ได้รับการสนับสนุน ความช่วยเหลือ การแนะนำ และการชี้แนะด้วยดีจากหลายฝ่าย ซึ่งผู้วิจัยขอถือโอกาสนี้ขอขอบคุณทุกท่านดังต่อไปนี้

อันดับแรกสุดต้องขอขอบพระคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยที่ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้คำแนะนำในเรื่องของระเบียบ และข้อปฏิบัติต่างๆในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.ธีรพันธ์ เหลืองทองคำ ในฐานะนักวิจัยพี่เลี้ยง ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ในการดำเนินการวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้ประสานงานในการเก็บข้อมูลทุกท่าน ที่ทำให้ผู้วิจัยสามารถหาผู้บอกภาษาในพื้นที่ได้ และดำเนินการวิจัยภาคสนามสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณผู้บอกภาษาทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และได้สละเวลาให้ข้อมูลกับผู้วิจัย ทำให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์สำหรับการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณอาจารย์แวมายี ปารามัล อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่ให้คำปรึกษา และแนะนำเกี่ยวกับภาษามลายูถิ่นปัตตานี ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ด้วย

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสำรวจการแปรของเสียงในภาษามลายูถิ่นที่พูดตามพื้นที่ต่างๆในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ สืบสร้างภาษามลายูดั้งเดิมของภาษามลายูถิ่นที่พูดในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ วิเคราะห์รูปแบบการกลายเสียงจากภาษามลายูดั้งเดิมในภาษามลายูปัจจุบันที่พูดในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ และจัดกลุ่มย่อยของภาษามลายูที่พูดในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้เกณฑ์ทางเสียง และเกณฑ์ศัพท์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลคำจากผู้บอกภาษาในพื้นที่สี่สิบจุดสำหรับภาษามลายูถิ่นปัตตานี และห้าจุดสำหรับภาษามลายูถิ่นสตูล แล้วนำข้อมูลคำมาวิเคราะห์หารูปแปรของเสียงโดยดูจากการปฏิภาคของเสียงในคำร่วมเชื้อสายที่เก็บจากทุกจุดเก็บข้อมูล จำแนกและจัดกลุ่มรูปแปรของเสียงออกเป็นเสียงพยัญชนะต้น พยัญชนะกลาง พยัญชนะท้าย สระเดี่ยว สระผสม และกลุ่มเสียงสัมผัส นำรูปแปรของเสียงแต่ละเสียงมาสืบสร้างเสียงในภาษามลายูดั้งเดิมหรือโบราณ และจัดกลุ่มโดยใช้เกณฑ์เสียงและศัพท์

ผลการวิจัยพบว่า ภาษามลายูถิ่นที่พูดในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้สามารถแบ่งออกเป็นสองถิ่น ได้แก่ ภาษามลายูถิ่นปัตตานีและภาษามลายูถิ่นสตูล ภาษามลายูถิ่นปัตตานีประกอบด้วยเก้าถิ่นย่อย ส่วนภาษามลายูถิ่นสตูลประกอบด้วยสามถิ่นย่อย ภาษามลายูปัตตานีโบราณมีหน่วยเสียงพยัญชนะ 23 หน่วย หน่วยเสียงสระเดี่ยว 10 หน่วย และหน่วยเสียงสระผสม 4 หน่วย ในขณะที่ภาษามลายูสตูลโบราณมีหน่วยเสียงพยัญชนะทั้ง 19 หน่วย หน่วยเสียงสระเดี่ยว 8 หน่วย และหน่วยเสียงสระผสม 2 หน่วย ภาษามลายูถิ่นปัตตานีสามารถแบ่งออกเป็นสองกลุ่มไม่ว่าจะใช้เกณฑ์เสียงหรือศัพท์เป็นเกณฑ์ คือ ภาษามลายูถิ่นปัตตานีกลุ่มตะวันออกและกลุ่มตะวันตก อย่างไรก็ตามมีความแตกต่างเล็กน้อยในรายละเอียด ส่วนภาษามลายูถิ่นสตูลสามารถแบ่งออกเป็นสองกลุ่มไม่ว่าจะใช้เกณฑ์เสียงหรือศัพท์เป็นเกณฑ์เช่นเดียวกัน คือ ภาษามลายูถิ่นสตูลกลุ่มตะวันออกและกลุ่มตะวันตก

คำหลัก: ภาษามลายูถิ่น การจัดกลุ่มภาษาถิ่น

ABSTRACT

This research aims to survey the variation of Malay dialects spoken in five southern bordered provinces, to reconstruct their ancient forms, to analyze sound change of ancient forms in Malay dialects of the area and to subgroup Malay dialects in five southern bordered provinces by the basis of sounds and lexicon. The data was collected from informants in 40 points of Pattani Malay and 5 points of Satun Malay speaking area. Then, sound correspondences of cognates were studied to find out the variation of sounds of each dialect. These sound variations were classified into initial consonants, middle consonants, final consonants, single vowels, complex vowels and rhymes. After that, proto or ancient forms were reconstructed. Finally, all variants were subgrouped.

The results show that Malay dialects spoken in five southern bordered provinces can be classified into 2 dialects. They are Pattani Malay with 9 subdialects and Satun Malay with 3 subdialects. There are 23 consonant phonemes, 10 single vowel phonemes and 4 complex vowel phonemes in ancient Pattani Malay whereas 19 consonant phonemes, 8 single vowel phonemes and 2 complex vowel phonemes are found in ancient Satun Malay. Pattani Malay can be divided into 2 subgroups by the basis of both sound and lexicon; eastern and western. However the difference is found in the details. Satun Malay also can be divided into 2 subgroups; eastern and western.

Key words: Malay dialect, dialects subgrouping

สารบัญ

กิตติกรรมประกาศ	ข
บทคัดย่อภาษาไทย	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	10
1.3 สมมุติฐานการวิจัย	10
1.4 ระเบียบวิธีวิจัย	10
1.4.1 ทบทวนวรรณกรรม	10
1.4.2 การสร้างเครื่องมือ	11
1.4.3 การกำหนดจุดเก็บข้อมูล	11
1.4.4 การเลือกผู้บอกภาษา	11
1.4.5 การเก็บข้อมูล	11
1.4.6 การรวบรวมข้อมูล	12
1.4.7 การวิเคราะห์ข้อมูล	12
1.4.8 สรุปและรายงานการวิจัย	12
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	13
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	14
2.1 วิธีการเปรียบเทียบภาษาร่วมเชื้อสาย	14
2.2 การจัดกลุ่มภาษาในตระกูลออสโตรเนเซียน	15
2.3 การสืบสร้างภาษามลายูดั้งเดิม	18
2.4 งานวิจัยเกี่ยวกับภาษามลายูถิ่นในประเทศไทย	18
บทที่ 3 ภาษามลายูถิ่นในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้	24
3.1 ภาษามลายูถิ่นปัตตานี	24
3.1.1 บริเวณที่มีการพูดภาษามลายูถิ่นปัตตานี	24

3.1.2 ภาษาถิ่นย่อยของภาษามลายูถิ่นปัตตานี	25
3.1.3 ระบบเสียงภาษามลายูถิ่นปัตตานี	27
3.2 ภาษามลายูถิ่นสตูล	30
3.2.1 บริเวณมีการพูดภาษามลายูถิ่นสตูล	30
3.2.2 ภาษาถิ่นย่อยของภาษามลายูถิ่นสตูล	30
3.2.3 ระบบเสียงภาษามลายูถิ่นสตูล	31
3.3 การเปรียบเทียบระบบเสียงภาษามลายูถิ่นปัตตานีกับภาษามลายูถิ่นสตูล	32
3.3.1 การเปรียบเทียบระบบเสียงสระภาษามลายูถิ่นปัตตานีกับภาษามลายูถิ่นสตูล	32
3.3.2 การเปรียบเทียบระบบเสียงพยัญชนะภาษามลายูถิ่นปัตตานีกับภาษามลายูถิ่นสตูล	33
บทที่ 4 ภาษามลายูปัตตานีโบราณและภาษามลายูสตูลโบราณ	35
4.1 หน่วยเสียงภาษามลายูปัตตานีโบราณ	35
4.1.1 หน่วยเสียงพยัญชนะ	35
4.1.2 การปฏิภาณของพยัญชนะ	37
4.1.3 หน่วยเสียงสระ	50
4.1.4 การปฏิภาณของสระ	51
4.2 หน่วยเสียงภาษามลายูสตูลโบราณ	61
4.2.1 หน่วยเสียงพยัญชนะ	61
4.2.2 การปฏิภาณของพยัญชนะ	62
4.2.3 การปฏิภาณของสระ	67
บทที่ 5 การจัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้	74
5.1 การจัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นปัตตานี	74
5.1.1 การจัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นปัตตานีโดยใช้เกณฑ์เสียง	74
5.1.2 การจัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นปัตตานีโดยใช้เกณฑ์ศัพท์	76
5.1.3 การเปรียบเทียบการจัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นปัตตานีโดยใช้เกณฑ์เสียงและศัพท์	77
5.2 การจัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นสตูล	78
5.2.1 การจัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นสตูลโดยใช้เกณฑ์เสียง	78
5.2.2 การจัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นสตูลโดยใช้เกณฑ์ศัพท์	79
5.2.3 การเปรียบเทียบการจัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นสตูลโดยใช้เกณฑ์เสียงและศัพท์	80
บทที่ 6 สรุปและอภิปรายผล	82

6.1 สรุป	82
6.2 อภิปรายผล	83
รายการอ้างอิง	85
output จากโครงการวิจัยที่ได้รับทุนจาก สกว.....	88
ภาคผนวก	89
ภาคผนวก ก	90

สารบัญตาราง

ตาราง 3.1 ภาษาถิ่นย่อยของภาษามลายูถิ่นปัตตานีและจุดเก็บข้อมูล	25
ตาราง 3.2 การปฏิภาคของเสียงในภาษาถิ่นย่อยของภาษามลายูถิ่นปัตตานี	26
ตาราง 3.3 การกระจายของศัพท์ภาษามลายูถิ่นย่อยของภาษามลายูถิ่นปัตตานี	27
ตาราง 3.4 ภาษาถิ่นย่อยของภาษามลายูถิ่นสตูลและจุดเก็บข้อมูล	30
ตาราง 3.5 การปฏิภาคของเสียงในภาษาถิ่นย่อยของภาษามลายูถิ่นสตูล	30
ตาราง 3.6 การกระจายของศัพท์ภาษามลายูถิ่นย่อยของภาษามลายูถิ่นสตูล	31
ตาราง 3.7 การเปรียบเทียบระบบเสียงภาษามลายูถิ่นปัตตานีและภาษามลายูถิ่นสตูล	32
ตาราง 3.8 การเปรียบเทียบระบบเสียงพยางค์ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีกับภาษามลายูถิ่นสตูล	33
ตาราง 3.9 การเปรียบเทียบระบบเสียงในภาษามลายูถิ่นปัตตานี ภาษามลายูถิ่นสตูล และภาษามลายูดั้งเดิม	34
ตาราง 4.1 การเปรียบเทียบระบบเสียงภาษามลายูปัตตานีโบราณ ภาษามลายูสตูลโบราณ กับภาษามลายูดั้งเดิม	72
ตาราง 5.1 แสดงการปรากฏของเสียง *a ในตำแหน่งท้ายคำของภาษามลายูถิ่นปัตตานีทั้งเก้าถิ่น	75
ตาราง 5.2 แสดงการกระจายของคำที่ใช้เรียก “พริก” ในภาษามลายูถิ่นปัตตานี	76
ตาราง 5.3 แสดงการปรากฏของเสียงนาสิกในตำแหน่งท้ายคำของภาษามลายูถิ่นสตูลทั้งสามถิ่นย่อย	78
ตาราง 5.4 แสดงการกระจายของคำที่ใช้เรียกหน่วยอรรถ “สกปรก” และ “กัด” ในภาษามลายูถิ่นสตูล ทั้งสามถิ่นย่อย	79

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาหนึ่งที่มีผู้พูดอาศัยอยู่ในประเทศไทย (รายละเอียดดู อมร ทวีศักดิ์, 2530) ในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สงขลา และสตูล เป็นบริเวณหนึ่งที่มีการพูดภาษามลายูถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ถือได้ว่าเป็นพื้นที่ที่มีผู้พูดภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ตั้งถิ่นฐานอยู่มากที่สุด ตามข้อมูลที่มีอยู่ขณะนี้ ภาษามลายูที่พูดในบริเวณห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นมีสองถิ่นด้วยกัน ภาษามลายูถิ่นที่พูดในบริเวณจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และบางส่วนของจังหวัดสงขลา มีชื่อเรียกว่าภาษามลายูถิ่นปัตตานี (Pattani Malay) ส่วนภาษามลายูถิ่นที่พูดในจังหวัดสตูลมีชื่อเรียกว่า ภาษามลายูถิ่นสตูล (Satun Malay) ดังที่กล่าวไว้ในเอกสารต่างๆ ดังนี้

The Satun Malay Language is spoken by Thai Moslems in Amphoe Muang, Satun Province, on the west coast of Thailand. Nowadays only people in some villages like Tamalang, Ban Khuan, Puyu, Tangyongpo, Ban Changlung, Chekbilang and Ko Saray can speak Satun Malay.

(Maneerat Chotikakamtorn 1981:1-2)

Native speakers of Pattani Malay are the majority population in the central and eastern parts of southern panhandle of Thailand from about the level of the town of Hat Yai to the Malaysian border. Their language constitutes the final marginal regional language in the country, covering the provinces of Yala, Pattani, Naratiwas and the southern part of Songkhla.

(Smally 1994 : 155)

ภาษามลายูถิ่นสตูล หมายถึง ภาษามลายูที่พูดในท้องถิ่นจังหวัดสตูล

(รัตติยา สาและ 2534: 2)

ภาษามลายูถิ่นปัตตานี หมายถึง ภาษามลายูที่พูดในบริเวณสามจังหวัด
ภาคใต้ของประเทศไทย ได้แก่ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส โดยส่วน
มาก

(รัตติยา สาและ 2534: 3)

เหตุที่เรียกภาษามลายูถิ่นที่พูดในบริเวณปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลาว่าภาษามลายูถิ่นปัตตานี แทนที่จะเรียกว่า ภาษามลายูถิ่นยะลา หรือ มลายูถิ่นนราธิวาส หรือภาษามลายูถิ่นสงขลา ก็เพราะว่า เดิม (คริสต์ศตวรรษที่ 15) พื้นที่จังหวัดยะลา นราธิวาส และบางส่วนของจังหวัดสงขลาเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักร ที่ชื่อ *อาณาจักรปัตตานี* (Pattani Kingdom) จึงทำให้ชื่อของปัตตานีเป็นที่รู้จักมากกว่ายะลาและนราธิวาส ส่วนภาษามลายูถิ่นสตูลนั้นเป็นการเรียกตามชื่อของจังหวัด ในการจัดกลุ่มภาษา นักภาษาศาสตร์ได้จัดให้ภาษามลายูถิ่นปัตตานีและภาษามลายูถิ่นสตูลอยู่ในกลุ่มภาษามลายูตะวันออกเฉียงเหนือ ในสาขามาลาโย-โพลีเนเซียนกลุ่มตะวันตกของตระกูลออสโตรเนเซียน

จากการสำรวจตำรา งานวิจัย และเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับภาษามลายูถิ่นปัตตานี พบจะสรุปลักษณะทางเสียงที่แตกต่างจากเสียงในภาษามลายูดั้งเดิมที่นักภาษาศาสตร์คือ Aderlaar (1953) ได้สืบสร้างไว้ดังนี้¹

1. *r ในตำแหน่งต้นพยางค์ในภาษามลายูดั้งเดิมเปลี่ยนเป็น /ɔ/ ในภาษามลายูถิ่นปัตตานี ดูตัวอย่าง
ภาษามลายูดั้งเดิม ภาษามลายูถิ่นปัตตานี ความหมาย
*βuɣuN /βuɔuN/ นก
2. พยัญชนะนาสิกที่อยู่หน้าพยัญชนะเสียงกักไม่ก้องที่ใช้ฐานกรเดียวกันในการออกเสียง (homorganic) ในตำแหน่งกลางคำในภาษามลายูดั้งเดิมเปลี่ยนเป็น /O/ คือไม่ปรากฏ ในภาษามลายูถิ่นปัตตานี ดูตัวอย่าง

¹ข้อสรุปนี้เป็นผลการวิเคราะห์ของผู้วิจัยเอง ในการสืบสร้าง (reconstruct) ภาษามลายูดั้งเดิมนี้ Aderlaar ได้ใช้ข้อมูลจากภาษามลายูมาตรฐาน ภาษาอินโดนีเซีย และภาษามลายูในเกาะบอร์เนียวเท่านั้น ดังนั้นผู้วิจัยจะไม่ใช้เป็นข้อมูลในการวิจัยนี้ แต่เนื่องจากเป็นผลงานการสืบสร้างภาษามลายูดั้งเดิมขึ้นเดี่ยวเท่านั้นที่มีอยู่ในขณะนี้ ในเบื้องต้นนี้ผู้วิจัยจึงใช้เป็นข้อมูลในการเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นลักษณะที่แตกต่างและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในภาษามลายูถิ่นปัตตานี สำหรับการวิเคราะห์ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะใช้ภาษามลายูดั้งเดิมในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้จากการสืบสร้างของผู้วิจัยเอง

ภาษามลายูดั้งเดิม	ภาษามลายูถิ่นปัตตานี	ความหมาย
* <u>pu</u> puv	/ɔ̃vpu/	หญ้า
*β <u>u</u> taN	/βuE/	ดาว
*β↔/χ <u>u</u> /	/β↔χu/	เกลียด
*α <u>N</u> kaτ	//αka//	ย้าย

3. พยัญชนะกักก้องที่อยู่หลังพยัญชนะนาสิกที่ใช้ช่วยระในการออกเสียงเหมือนกันในตำแหน่งกลางคำในภาษามลายูดั้งเดิมเปลี่ยนเป็น /O/ คือไม่ปรากฏในภาษามลายูถิ่นปัตตานี ดูตัวอย่าง

ภาษามลายูดั้งเดิม	ภาษามลายูถิ่นปัตตานี	ความหมาย
*γ <u>α</u> μβap	/γαμα/	ภาพ
*μ <u>α</u> v <u>ɔ̃</u> /	/μανv/	อาบน้ำ
*τ <u>α</u> N <u>γ</u> α/	/ταN□/	บันได

4. *p, *t และ *k ในตำแหน่งท้ายคำในภาษามลายูดั้งเดิมเปลี่ยนเป็น /// ในภาษามลายูถิ่นปัตตานี ดูตัวอย่าง

ภาษามลายูดั้งเดิม	ภาษามลายูถิ่นปัตตานี	ความหมาย
*η <u>α</u> τ↔π	//ατα//	หลังคา
*κ↔/τ	//κα//	ผูก
* <u>ɔ̃</u> v <u>ɔ̃</u> κ	/ɔ̃vɔ̃o//	นั่ง

5. *s ในตำแหน่งท้ายคำในภาษามลายูดั้งเดิมเปลี่ยนเป็น /h/ ในภาษามลายูถิ่นปัตตานี ดูตัวอย่าง

ภาษามลายูดั้งเดิม	ภาษามลายูถิ่นปัตตานี	ความหมาย
*α <u>α</u> σ	//ααη/	บน

6. *m, *n และ *N ในตำแหน่งท้ายคำที่นำหน้าด้วยสระอื่นๆนอกจาก *a ในภาษามลายูดั้งเดิมเปลี่ยนเป็น /N/ ในภาษามลายูถิ่นปัตตานี ดูตัวอย่าง

ภาษามลายูดั้งเดิม	ภาษามลายูถิ่นปัตตานี	ความหมาย
*φ <u>α</u> pu <u>m</u>	/φαɔ̃oN/	เข็ม
* <u>ɔ̃</u> α <u>v</u>	/ɔ̃αoN/	ใบ
*χ <u>α</u> χ <u>i</u> N	/χαχiN/	ไส้เดือน

7. *-am*, *-an* และ *-aN* ในตำแหน่งท้ายคำในภาษามลายูดั้งเดิมเปลี่ยนเป็น */-E/* ใน

ภาษามลายูถิ่นปัตตานี ดูตัวอย่าง

ภาษามลายูดั้งเดิม	ภาษามลายูถิ่นปัตตานี	ความหมาย
* $\mu\alpha\lambda\alpha\mu$	$/\mu\alpha\lambda E/$	กลางคืน
* $\beta\upsilon\lambda\alpha\nu$	$/\beta\upsilon\lambda E/$	เดือน
* $\tau\upsilon\lambda\alpha N$	$/\tau\upsilon\lambda E/$	กระดูก

8. **r* และ **l* ในตำแหน่งท้ายพยางค์ในภาษามลายูดั้งเดิมเปลี่ยนเป็น */O/* คือไม่ปรากฏใน

ภาษามลายูถิ่นปัตตานี ดูตัวอย่าง

ภาษามลายูดั้งเดิม	ภาษามลายูถิ่นปัตตานี	ความหมาย
* $\tau\leftrightarrow\lambda\upsilon p$	$/\tau\leftrightarrow\lambda\Box/$	ไข่
* $\tau\leftrightarrow\beta\leftrightarrow\lambda$	$/\tau\leftrightarrow\beta\alpha/$	หนา

9. **a* ในพยางค์เปิดท้ายคำในภาษามลายูดั้งเดิมเปลี่ยนเป็น */\Box/* ในภาษามลายูถิ่นปัตตานี ดูตัวอย่าง

ภาษามลายูดั้งเดิม	ภาษามลายูถิ่นปัตตานี	ความหมาย
* $\mu\alpha\tau\alpha$	$/\mu\alpha\tau\Box/$	(ดวง)ตา

10 **-ay* และ **-aw* ในตำแหน่งท้ายคำในภาษามลายูดั้งเดิมเปลี่ยนเป็น */-a/* ในภาษามลายูถิ่นปัตตานี ดูตัวอย่าง

ภาษามลายูดั้งเดิม	ภาษามลายูถิ่นปัตตานี	ความหมาย
* $\sigma\upsilon N\alpha\psi$	$/\sigma\upsilon N\alpha/$	แม่น้ำ
* $\eta\varphi\alpha\omega$	$/\eta\varphi\alpha/$	เขียว

รูปที่แตกต่างเหล่านี้ นักภาษาศาสตร์มลายูส่วนใหญ่ มักใช้อ้างเป็นลักษณะเด่นทางเสียงของภาษามลายูถิ่นปัตตานี

จากคำจำกัดความที่ว่าภาษามลายูถิ่นปัตตานีเป็นภาษาที่พูดในบริเวณจังหวัดปัตตานี ยะลานั้นราธิวาส และบางส่วนของสงขลา และภาษามลายูถิ่นสตูลเป็นภาษาที่พูดในจังหวัดสตูลนั้นทำให้เกิดคำถามสามคำถาม คือ

- 1) ภาษามลายูถิ่นปัตตานีและภาษามลายูถิ่นสตูลมีใช้เฉพาะในบริเวณดังกล่าวเท่านั้นหรือไม่
- 2) ลักษณะทางเสียงของภาษามลายูถิ่นที่พูดในบริเวณจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลา มีเพียง 10 ลักษณะตามที่ได้กล่าวถึงข้างต้นเท่านั้นหรือว่ายังมีลักษณะอย่างอื่นอีก
- 3) ภาษาที่พูดในบริเวณห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีเพียงภาษามลายูถิ่นที่เรียกกันว่า ภาษามลายูถิ่นปัตตานี และ ภาษามลายูถิ่นสตูลเท่านั้นหรือว่ายังมีภาษามลายูถิ่นที่แปลกออกไปและไม่ควรจัดให้อยู่ภายใต้ภาษามลายูถิ่นปัตตานีหรือภาษามลายูถิ่นสตูล เมื่อใช้เกณฑ์ทางภาษาศาสตร์กำหนด

สำหรับคำถามแรกนั้น ในส่วนของภาษามลายูถิ่นปัตตานี คำตอบคือ ไม่ใช่ จากการสำรวจของ ศาสตราจารย์ ดร. เจมส์ โทมัส คอลลินส์ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาศาสตร์มลายู พบว่าการพูดภาษามลายูถิ่นปัตตานีที่บ้านบาลิง รัฐเคดาห์ และบ้านอุลูเปรัก รัฐเปรัก ประเทศมาเลเซียด้วย (Ruslan Uthai 1999 : 50) นอกจากนี้ภาษามลายูถิ่นที่พูดที่บ้านสุเหร่าเขียว จังหวัดนนทบุรี หรือที่เรียกว่าภาษามลายูถิ่นนนทบุรีก็เป็นภาษาถิ่นย่อยถิ่นหนึ่งของภาษามลายูถิ่นปัตตานี (ดู Tadmor, 1995) ส่วนภาษามลายูถิ่นสตูลนั้น ขณะนี้ยังไม่มีการวิจัยใดพูดถึงภาษามลายูถิ่นสตูลที่พูดในบริเวณอื่นนอกเหนือจากจังหวัดสตูล

สำหรับคำถามข้อที่สองนั้น จากการสำรวจงานวิจัย และเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับภาษามลายูถิ่นปัตตานี ผู้วิจัยพบงานวิจัยเพียงสองชิ้นที่พูดถึงภาษามลายูถิ่นที่พูดในบริเวณจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ที่มีลักษณะทางเสียงต่างจาก 10 ลักษณะข้างต้น คือ งานวิจัยของ Daranee Krisanaphan (1985) และ Weamaji Paramal (1991) Daranee ได้ศึกษาหน่วยเสียงของภาษามลายูถิ่นตาบา ซึ่งพูดที่อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส พบว่ามีลักษณะเสียงบางอย่างแตกต่างจากภาษามลายูถิ่นปัตตานี เช่น /h/ ในตำแหน่งต้นคำในภาษามลายูถิ่นปัตตานี จะเป็น /// ในภาษามลายูถิ่นตาบา ตัวอย่าง คำว่า 'haði/ วัน' ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีจะเป็น //aði/ ในภาษามลายูถิ่นตาบา อย่างไรก็ตาม โดยส่วนใหญ่แล้วมีลักษณะทางเสียงเหมือนกันกับภาษามลายูถิ่นปัตตานี (เป็นไปตาม 10 ลักษณะในหน้า 3-5) ส่วน Waemaji ได้กล่าวอย่างคร่าวๆในงานวิจัยของเขาว่า ภาษามลายูถิ่นปัตตานีมีการแปรของ /h/ ในตำแหน่งต้นคำในบางพื้นที่เป็น /// นั้นแสดงว่าภาษามลายูถิ่นปัตตานีที่พูดในพื้นที่ต่างกันมีลักษณะทางเสียงที่ต่างกัน ข้อสรุปนี้ Waemaji ได้จากการสังเกตเท่านั้น ไม่ใช่ได้จากการวิจัยแต่อย่างใด (งานวิจัยของ Waemaji เป็นงานวิจัยด้านเสียง) ด้วยเหตุที่ไม่ค่อยมีงานวิจัยนี้เอง จึงทำให้นักวิจัยภาษามลายูส่วนใหญ่คิดว่าภาษามลายูถิ่นที่พูดในบริเวณจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาสนั้นมีลักษณะทางเสียงที่เป็นไปตาม 10 ลักษณะดังกล่าวข้างต้นเท่านั้น

อย่างไรก็ตามจากประสบการณ์ในการทำวิจัยภาคสนามสำหรับวิทยานิพนธ์ปริญญาโท ระหว่างปี พ.ศ.2534-2536 และปริญญาเอกระหว่างปี พ.ศ.2539-2542 ตลอดจนจากการสังเกตการใช้ภาษาของผู้พูดภาษามลายูที่มาจากบางพื้นที่ในจังหวัดยะลา ปัตตานี นราวาส และสงขลา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่นักวิจัยให้ความเห็นว่าเป็นบริเวณที่มีการพูดภาษามลายูถิ่นปัตตานี ผู้วิจัยซึ่งพูดภาษามลายูถิ่นปัตตานีเป็นภาษาแม่พบว่า มีลักษณะทางเสียงบางอย่างต่างจากภาษามลายูถิ่นปัตตานีที่งานวิจัยต่างๆกล่าวถึง (เช่น Anat Wongkositkul (1985), Paitoon Masmintra Chaiyanara (1985), Wilding (1974) เป็นต้น) ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างการปฏิบัติของเสียงภาษามลายูถิ่นที่พูดในบ้านบางปู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี (บป) อำเภอมะนัง จังหวัดปัตตานี (มป) อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี (ยป) อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา (บย) อำเภอยะหา จังหวัดยะลา (ยย) บ้าน สะนิง และบ้านบาโงปาโอะ ตำบลทุ่งพอ อำเภอสบไย้อย จังหวัดสงขลา (สข) ดังนี้

ภาษามลายูดั้งเดิม	บป	มป	ยป	บย	ยย	สข	ความหมาย
* $\mu\alpha\lambda\alpha\mu$	$\mu\alpha\lambda E$	$\mu\alpha\lambda E$	$\mu\alpha\lambda E$	$\mu\alpha\lambda E$)	$\mu\alpha\lambda E$)N	$\mu\alpha\lambda\alpha$)N	กลางคืน
* $\beta\alpha\lambda\alpha\nu$	$\beta\upsilon\lambda E$	$\beta\upsilon\lambda E$	$\beta\upsilon\lambda E$	$\beta\upsilon\lambda E$)	$\beta\upsilon\lambda E$)N	$\beta\upsilon\lambda\alpha$)N	เดือน
* $\tau\upsilon\lambda\alpha N$	$\tau\upsilon\lambda E$	$\tau\upsilon\lambda E$	$\tau\upsilon\lambda E$	$\tau\upsilon\lambda E$)	$\tau\upsilon\lambda E$)N	$\tau\upsilon\lambda\alpha$)N	กระดุก
* $\sigma\upsilon N\alpha\psi$	$\sigma\upsilon N\alpha$	$\sigma\upsilon N\alpha$	$\sigma\upsilon N\alpha$	$\sigma\upsilon NE$	$\sigma\upsilon NE$	$\sigma\upsilon NE$	แม่น้ำ
* $\pi\upsilon\alpha\kappa$	$\pi\upsilon\omega\Box$	$\pi\upsilon\omega\Box$	$\pi H\upsilon\omega\Box$	$\pi H\upsilon\omega\Box$	$\pi H\upsilon\omega\Box$	$\pi H\upsilon\omega\Box$	พวก
* $\tau\upsilon\eta\alpha/$	$\tau\upsilon\omega\Box$	$\tau\upsilon\omega\Box$	$\tau H\upsilon\omega\Box$	$\tau H\upsilon\omega\Box$	$\tau H\upsilon\omega\Box$	$\tau H\upsilon\omega\Box$	แก่
* $\chi\upsilon\rho\iota$	$\chi\upsilon\Theta\iota$	$\chi\upsilon\Theta\iota$	$\chi H\upsilon\Theta\iota$	$\chi H\upsilon\Theta\iota$	$\chi H\upsilon\Theta\iota$	$\chi H\upsilon\Theta\iota$	ขโมย
* $\kappa\alpha\nu\alpha\nu$	$\kappa\alpha\nu E$	$\kappa\alpha\nu E$	$\kappa H\alpha\nu E$)	$\kappa H\alpha\nu E$)	$\kappa H\alpha\nu E$)N	$\kappa H\alpha\nu\alpha$)N	ขาว
* $\tau\alpha\eta\upsilon\nu$	$\tau\alpha o N$	$\tau\alpha o N$	$\tau\alpha\eta o N$	$\tau\alpha\eta o N$	$\tau H o N$	$\tau H o N$	ปี
* $\pi o\eta o\nu$	$\pi\alpha o N$	$\pi\alpha o N$	$\pi\alpha\eta o N$	$\pi\alpha\eta o N$	$\pi H o N$	$\pi H o N$	ต้นไม้
* $\alpha/\varphi\iota N$	$/\alpha/_{\iota} N$	$/\alpha/_{\iota} N$	$\eta\alpha/_{\iota} N$	$\eta\alpha/_{\iota} N$)	$\eta\alpha/_{\iota} N$	$\eta\alpha/_{\iota} N$	สุนัข
* $\tau\leftrightarrow\lambda\upsilon\rho$	$\tau\leftrightarrow\lambda\Box$	$\tau\leftrightarrow\lambda\Box$	$\tau\leftrightarrow\lambda\Box$	$\tau\leftrightarrow\lambda A$	$\tau\leftrightarrow\lambda A$	$\tau\leftrightarrow\lambda A$	ไข่
* $\mu\alpha\tau\alpha$	$\mu\alpha\tau\Box$	$\mu\alpha\tau\Box$	$\mu\alpha\tau\Box$	$\mu\alpha\tau A$	$\mu\alpha\tau A$	$\mu\alpha\tau A$	(ดวง)ตา
* $\tau\alpha\lambda\iota N\Box$	$\lambda\iota N\Box$	$\lambda\iota N\Box$	$\tau\leftrightarrow\lambda\iota N\Box$	$\tau\leftrightarrow\lambda\iota N\Box$	$\tau\leftrightarrow\lambda\iota NA$	$\tau\leftrightarrow\lambda\iota NA$	หู
* $\tau\alpha\rho\leftrightarrow\beta\alpha N$	$\tau\upsilon\beta E$	$\tau\upsilon\beta E$	$\tau\upsilon\beta E$	$\tau\leftrightarrow\Theta\upsilon\beta E$)	$\tau\leftrightarrow\Theta\upsilon\beta E$)N	$\tau\leftrightarrow\Theta\upsilon\beta\alpha$)N	ปิ่น

จากตัวอย่างข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่า ภาษามลายูถิ่นที่พูดในบริเวณจังหวัดยะลา และปัตตานีนั้นมีลักษณะทางเสียงที่หลากหลายดังเห็นได้จากการปฏิภาคของเสียง และลักษณะทางเสียงเหล่านั้นมีบางส่วนที่แตกต่างจาก 10 ลักษณะตามที่ได้กล่าวไว้ในหน้า 3-5 ดังนี้ คือ

1. /-aN#/ (N หมายถึงเสียงนาสิก) นอกจาก เป็น /-E/ แล้ว ยังเป็น /-E)/, /-E)N/ และ /-α)N/
2. /-ay/ นอกจาก เป็น /-a/ แล้ว ยังเป็น /-E/
3. เสียงพยัญชนะกักไม่พ่นลมในภาษามลายูดั้งเดิมมีการเปลี่ยนแปลงเป็นกักพ่นลมในบางคำ ภาษามลายูนั้นเป็นภาษาที่ไม่มีเสียงกักพ่นลมซึ่งเป็นลักษณะเด่นอย่างหนึ่งของภาษาในตระกูลออสโตรเนเซียน แต่ในภาษามลายูถิ่นที่พูดในบางพื้นที่ในจังหวัดยะลา และปัตตานีมีเสียงกักพ่นลมและได้พัฒนาเป็นหน่วยเสียง (Ruslan Uthai 1999:55)
4. *h ในตำแหน่งระหว่างสระ มีทั้งที่ปรากฏและไม่ปรากฏ
5. คำในภาษามลายูดั้งเดิมที่ขึ้นต้นด้วยเสียงสระ ซึ่งตามข้อมูลภาษามลายูถิ่นปัตตานีเดิมนั้นมีการเพิ่ม //-/ หน้าสระ แต่ภาษามลายูถิ่นที่พูดในบางพื้นที่ในจังหวัดยะลา มีการเพิ่ม /h-/ หน้าสระ
6. *a ในพยางค์เปิดท้ายคำ ซึ่งตามข้อมูลภาษามลายูถิ่นปัตตานีเดิมนั้นมีการเปลี่ยนแปลงลักษณะเดียวคือ /□/ แต่ตามข้อมูลตัวอย่างข้างต้น ภาษามลายูถิ่นในบางพื้นที่ในจังหวัดยะลาจะเปลี่ยนเป็น /A/
7. พยางค์แรกในคำสามพยางค์ในภาษามลายูดั้งเดิมมีการปรากฏในรูปต่างๆ คือ ยังคงเดิมแต่มีการกลายเสียง ลดรูปเป็นเสียงพยัญชนะยาว และลดรูปเป็นเสียงพยัญชนะสั้น

ลักษณะทางเสียงที่หลากหลายข้างต้นและแตกต่างจาก 10 ลักษณะที่กล่าวไว้ในหน้า 3-5 นั้น เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ผู้วิจัยได้พบเห็นเท่านั้นและยังไม่มีผู้ใดพูดถึงมาก่อน ผู้วิจัยคิดว่าน่าจะมีลักษณะทางเสียงอื่นๆอีกในภาษามลายูถิ่นที่พูดในบริเวณจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสงขลา นอกเหนือจาก 10 ลักษณะดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

จากลักษณะทางเสียงที่หลากหลายนี้แสดงให้เห็นว่าภาษามลายูถิ่นที่พูดในบริเวณจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสงขลานั้นมีภาษาถิ่นย่อย(sub-dialect) เป็นจำนวนไม่น้อย ภาษามลายูถิ่นย่อยเหล่านี้อาจเป็นภาษาถิ่นย่อยของภาษามลายูถิ่นปัตตานีหรือภาษามลายูถิ่นอื่นก็ได้ ตัวอย่างเช่น การเปลี่ยนแปลงจาก /-aN#/ เป็น /-aN/ ที่พบในบ้านสะเนิง และบาโงปาโอะ ตำบลทุ่งพอ อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลานั้น เหมือนกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในภาษามลายูถิ่นอุตุตรังกานู

รัฐตรังกานู ประเทศมาเลเซีย ดังนั้นอาจเป็นไปได้ว่าภาษาถิ่นย่อยที่พูดในบริเวณดังกล่าวเป็นภาษาถิ่นย่อยของภาษามลายูถิ่นอุลูตรังกานู เป็นต้น

ในส่วนของภาษามลายูที่พูดในจังหวัดสตูลก็เช่นเดียวกัน จากการค้นคว้างานวิจัย และเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนจากประสบการณ์ผู้วิจัยที่ได้พบปะกับผู้พูดภาษามลายูถิ่นที่มีถิ่นฐานในพื้นที่ต่างๆในจังหวัดสตูลพบว่า ภาษามลายูถิ่นที่พูดนั้นมีลักษณะทางเสียงที่หลากหลาย ตัวอย่างเช่น $*-\alpha\sigma$ มีการเปลี่ยนแปลงเป็นสองรูป คือ $/-\alpha\eta/$ และ $/-En/$ จะเห็นได้ว่าการกลายเสียงจาก $*-\alpha\sigma$ เป็น $/-\alpha\eta/$ นั้นเป็นลักษณะเดียวกันกับภาษามลายูถิ่นที่พูดในจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสงขลา หรือเรียกกันว่าภาษามลายูถิ่นปัตตานี ดังนั้นอาจเป็นไปได้ว่าภาษามลายูถิ่นดังกล่าวนี้เป็นกลุ่มเดียวกันกับภาษามลายูถิ่นปัตตานีแต่มีพูดที่จังหวัดสตูล สมมุติฐานนี้สอดคล้องกับคำบอกเล่าของผู้อาศัยในจังหวัดสตูลที่ว่าคนมลายูกลุ่มหนึ่งแต่ไม่สามารถระบุได้ว่าปัจจุบันอาศัยอยู่ในพื้นที่ใดของจังหวัดสตูลมีถิ่นดั้งเดิมมาจากจังหวัดยะลาและปัตตานี ดังนั้นอาจเป็นไปได้ว่า กลุ่มคนมลายูที่พูดภาษามลายูถิ่นในจังหวัดสตูลที่มีลักษณะดังกล่าวข้างต้น ($*-\alpha\sigma$ เป็น $/-\alpha\eta/$) คือคนมลายูที่มีพื้นเพมาจากปัตตานี ถ้าเป็นเช่นนั้นจริงก็สามารถใช้เป็นหลักฐานประกอบว่าภาษามลายูถิ่นที่พูดนั้นอยู่ในกลุ่มเดียวกันกับภาษามลายูถิ่นที่พูดในจังหวัดยะลา และปัตตานี

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพิสูจน์ว่าภาษามลายูถิ่นที่พูดในบริเวณจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสงขลานั้นมีเพียงภาษามลายูถิ่นปัตตานีเท่านั้นหรือว่ายังมีภาษามลายูถิ่นหรือถิ่นย่อยถิ่นอื่นๆอีก และภาษามลายูถิ่นที่พูดในจังหวัดสตูลมีเฉพาะภาษามลายูถิ่นสตูลเท่านั้นหรือไม่ ซึ่งเป็นการค้นหาคำตอบสำหรับคำถามข้อที่สาม ขั้นตอนที่จะไปสู่ข้อสรุป สิ่งที่จะต้องศึกษาในอันดับแรกคือ สำนวนการแปรของภาษามลายูถิ่นในทุกพื้นที่ที่พูดใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันดับต่อไป นำคำร่วมเชื้อสายจากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจสืบสร้างภาษามลายูดั้งเดิม หลังจากนั้น หากมีการเปลี่ยนแปลงของเสียงทุกเสียงในภาษามลายูถิ่นที่พูดในบริเวณจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส สงขลา และสตูล แล้วศึกษาว่ามีลักษณะการกลายเสียงจากภาษามลายูดั้งเดิมอย่างไร สุดท้ายก็จัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นเหล่านั้น ในการจัดกลุ่มนี้จะใช้เกณฑ์สองเกณฑ์ คือ เกณฑ์การกลายเสียง และเกณฑ์ศัพท์ โดยยึดผลการจัดกลุ่มที่ได้จากการใช้เกณฑ์การกลายเสียงเป็นหลัก ส่วนผลจากการใช้เกณฑ์ศัพท์นั้นจะเป็นข้อมูลประกอบว่าสอดคล้องเพียงใดเท่านั้น เหตุผลที่ใช้เกณฑ์การกลายเสียงเป็นหลักก็เพราะว่าในภาษามลายูถิ่นนั้นจะมีการแปรของเสียงมากกว่าส่วนอื่น (ดู Collins, 1996) อีกทั้งการจัดกลุ่มภาษาโดยใช้เกณฑ์ศัพท์นั้นผลที่ได้มักจะไม่น่าเชื่อถือ (Lee 1977: xiv) ผลที่ได้จากการแบ่งกลุ่มนี้เองจะทำให้คำตอบข้อพิสูจน์ข้างต้น

ผลที่ได้จากการจัดกลุ่มนี้สามารถให้คำตอบข้อพิพาทอื่นๆอีก คือเป็นการถูกต้องหรือไม่ที่นักวิจัยเรียกภาษามลายูถิ่นที่มีลักษณะทางเสียงเป็นไปตาม 10 ข้อ (ในหน้า 3-5) ว่าภาษามลายูถิ่นปัตตานี ผู้วิจัยยังไม่เคยพบเหตุผลทางภาษาศาสตร์ มีเพียงเหตุผลทางประวัติศาสตร์เท่านั้น เท่าที่ผู้ขอทุนสังเกตภาษามลายูถิ่นปัตตานีที่นักวิชาการส่วนใหญ่หมายถึงนั้นเป็นสำเนียง ภาษามลายูที่พูดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี และบริเวณใกล้เคียงเท่านั้นคือมีลักษณะทางเสียงที่เป็นไปตาม 10 ลักษณะ (หน้า 3-5) และเป็นการเรียกชื่อโดยใช้เกณฑ์ทางภูมิศาสตร์ แต่เมื่อมีการให้คำจำกัดความกลับครอบคลุมทั้งจังหวัด ซึ่งเป็นการให้คำจำกัดความภาษามลายูถิ่นปัตตานีที่กว้างเกินไปและไม่มีเหตุผลทางภาษาศาสตร์ที่ดีพอรองรับ เป็นการถูกต้องหรือไม่ที่จัดว่าภาษามลายูถิ่นที่มีลักษณะทางเสียงต่างจาก 10 ลักษณะ (หน้า 3-5) เช่น ภาษามลายูถิ่นที่พูดในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี เป็นต้น ว่าเป็นภาษาถิ่นย่อยของภาษามลายูถิ่นปัตตานี ซึ่งถ้าดูลักษณะการปฏิภาคของเสียงในตัวอย่างข้างต้น ผู้วิจัยคิดว่าน่าจะไม่ต้อง ภาษามลายูถิ่นที่พูดในจังหวัดยะลานั้นมีลักษณะทางเสียงที่หลากหลายและซับซ้อนกว่าภาษามลายูถิ่นที่พูดในจังหวัดปัตตานี ดังนั้น จึงอาจเป็นไปได้ว่า ถ้าใช้ลักษณะการกลายเสียงจากภาษามลายูดั้งเดิมเป็นเกณฑ์ในการจัดกลุ่ม ภาษามลายูถิ่นยะลาเป็นภาษามลายูกลุ่มย่อยอีกกลุ่มหนึ่งแยกต่างหากจากภาษามลายูถิ่นปัตตานี เพราะต่างก็มีวิวัฒนาการการกลายเสียงที่เอกเทศ ในประเด็นนี้ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าภาษามลายูถิ่นในจังหวัดยะลาและปัตตานีสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ โดยใช้เกณฑ์การเปลี่ยนแปลงของ *-ay คือ กลุ่มที่เปลี่ยนเป็น /-a/ และ กลุ่มที่เปลี่ยนเป็น /-E/ ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า กลุ่ม *-ay เปลี่ยนเป็น /E/ นั้นเป็นภาษามลายูอีกถิ่นหนึ่งก็ได้

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าภาษามลายูถิ่นที่พูดในพื้นที่ บ้านบางปู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ไม่มีการปรากฏของเสียงพยัญชนะยาว (พยัญชนะยาวถือว่าเป็นลักษณะสำคัญอย่างหนึ่งที่พบในภาษามลายูถิ่นปัตตานี (ดู Waemaji Paramal, 1991)) ดังนั้นอาจเป็นไปได้ว่าภาษามลายูดังกล่าวเป็นภาษามลายูถิ่นอื่นที่ไม่ใช่ภาษามลายูถิ่นปัตตานี

องค์ความรู้ใหม่ที่จะได้จากการวิจัยนี้ คือ ลักษณะทางเสียงที่หลากหลายของภาษามลายูถิ่นที่พูดในบริเวณห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสตูลที่ต่างจากข้อมูลที่มีอยู่ขณะนี้ ภาษามลายูโบราณในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ และที่สำคัญคือกลุ่มภาษามลายูถิ่นที่พูดในบริเวณดังกล่าวที่ได้จากการจัดกลุ่มโดยใช้เกณฑ์ทางภาษาศาสตร์ไม่ใช่เกณฑ์ทางภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ใหม่ที่สามารถแก้ไขความเข้าใจผิดบางประการเกี่ยวกับภาษามลายูถิ่นได้ ความรู้ที่ได้จากการวิจัยนี้ยังสามารถใช้เป็นองค์ความรู้พื้นฐานในการวิจัยภาษามลายูมิติอื่นๆ

นอกเหนือจากสาขาภาษาศาสตร์แล้ว ผลงานการวิจัยนี้ยังให้ประโยชน์กับการศึกษาสาขาประวัติศาสตร์ คือ การศึกษาถิ่นดั้งเดิมของผู้พูดภาษามลายู และการอพยพและย้ายถิ่นของผู้พูดภาษามลายูถิ่นในจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1.2.1 เพื่อสำรวจการแปรของเสียงในภาษามลายูถิ่นที่พูดตามพื้นที่ต่างๆในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 1.2.2 เพื่อสืบสร้างภาษามลายูดั้งเดิมของภาษามลายูถิ่นที่พูดในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 1.2.3 เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการกลายเสียงจากภาษามลายูดั้งเดิมในภาษามลายูปัจจุบันที่พูดในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 1.2.4 เพื่อจัดกลุ่มย่อยของภาษามลายูที่พูดในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้เกณฑ์ทางเสียง คือรูปแบบการกลายเสียงจากภาษามลายูดั้งเดิม และเกณฑ์ศัพท์

1.3 สมมุติฐานการวิจัย

- 1.3.1 ภาษามลายูถิ่นที่พูดในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการแปรของเสียงตามพื้นที่ต่างๆ
- 1.3.2 ภาษามลายูโบราณในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้สามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ภาษามลายูปัตตานีโบราณและภาษามลายูสตูลโบราณ
- 1.3.3 เสียงในภาษามลายูโบราณมีการกลายเสียงในภาษามลายูปัจจุบันที่พูดในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 1.3.4 ภาษามลายูถิ่นที่พูดในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้สามารถจัดกลุ่มย่อยโดยใช้เกณฑ์เสียงและศัพท์

1.4 ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการวิจัยมีขั้นตอน ดังนี้

1.4.1 ทบทวนวรรณกรรม

สำรวจและค้นคว้าตำรา งานวิจัย และเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทั้งด้านแนวคิดและทฤษฎี และการศึกษาภาษามลายู ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ วิธีการเปรียบเทียบภาษาร่วมเชื้อสาย การจัดกลุ่มภาษาในตระกูลออสโตรเนเซียน การสืบสร้างภาษามลายูดั้งเดิม และงานวิจัยเกี่ยวกับภาษามลายูถิ่นที่พูดในประเทศไทย

1.4.2 การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ รายการคำ ซึ่งประกอบด้วยหน่วยรรถจำนวน 260 หน่วย คำที่ได้จากรายการคำนี้คาดว่าครอบคลุมเสียงทุกเสียงในภาษามลายูถิ่นในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.4.3 การกำหนดจุดเก็บข้อมูล

ข้อมูลหลักของงานวิจัยนี้คือรูปแบบต่างๆของเสียงในภาษามลายูถิ่นที่พูดในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้นข้อมูลจะเก็บจากเฉพาะจากหมู่บ้านที่ใช้ภาษามลายูถิ่นที่แตกต่างด้านเสียงประมาณ 40-50 จุด ซึ่งครอบคลุมทุกอำเภอ ยกเว้นในจังหวัดสงขลาและสตูลเท่านั้นที่มีผู้พูดภาษามลายูถิ่นอาศัยอยู่ในบางอำเภอ (จำนวนจุดเก็บข้อมูลที่แน่นอนยังกำหนดไม่ได้จนกว่าจะมีการสำรวจ แต่จากประสบการณ์ของผู้วิจัยคาดว่าจะมีพื้นที่ที่มีความแตกต่างด้านเสียงมากกว่า 40 จุด แต่คงไม่เกิน 50 จุด) วิธีการที่จะทราบว่าหมู่บ้านไหนมีการใช้ภาษาต่างกันนั้น จะใช้ความรู้พื้นฐานของผู้วิจัยซึ่งพูดภาษามลายูเป็นภาษาแม่และจากการสัมภาษณ์ผู้รู้รวมทั้งชาวบ้านในท้องถิ่นก่อนออกสำรวจภาคสนามเบื้องต้นเพื่อตัดสินใจเลือกจุดเก็บข้อมูล (งานวิจัยชิ้นนี้เน้นการจัดกลุ่มโดยใช้เกณฑ์การกลายเสียงเป็นหลัก)

1.4.4 การเลือกผู้บอกภาษา

ผู้บอกภาษาจะเป็นผู้ชายที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไปเป็นผู้อาศัยดั้งเดิมของพื้นที่นั้นๆ เหตุผลที่เลือกผู้บอกภาษาเป็นผู้ชายก็เนื่องจากว่าพื้นที่ส่วนใหญ่ในจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสตูลนั้นเป็นชุมชนมุสลิม ซึ่งในสังคมมุสลิมการคุยกันระหว่างเพศตรงกันข้าม (ผู้ชายเป็นผู้ชาย) ถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมโดยเฉพาะกับคนต่างถิ่น

เหตุผลที่เลือกอายุ 50 ปีขึ้นไปนั้นก็เพราะจากประสบการณ์ของผู้วิจัย ผู้พูดภาษามลายูถิ่นที่มีอายุสูงกว่า 50 ปีนั้นส่วนใหญ่จะมีการศึกษาน้อย พูดไทยไม่ค่อยได้ และไม่ค่อยได้เดินทางไปหรือเคยอยู่ในต่างถิ่น จึงทำให้ไม่ได้รับอิทธิพลของภาษาไทยและภาษามลายูถิ่นอื่นๆมีผลทำให้ภาษาที่ใช้นั้นค่อนข้างคงลักษณะเดิมไว้ สภาพนี้ต่างกับผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 50 ปี ซึ่งส่วนใหญ่มีการศึกษามากจะเดินทางไปนอกท้องถิ่นเป็นประจำ จึงทำให้ได้รับอิทธิพลทั้งภาษาไทย ภาษามลายูมาตรฐาน และภาษามลายูถิ่นอื่นๆในพื้นที่ใกล้เคียง จากประสบการณ์ผู้วิจัยเคยพบผู้พูดภาษามลายูถิ่นที่มีอายุประมาณ 40 ปีบางคนไม่รู้คำบางคำในภาษามลายูถิ่นที่ตนเองพูดเป็นภาษาแม่ นอกจากนี้ผู้บอกภาษาต้องมีบิดามารดาและคู่สมรสเป็นผู้อาศัยดั้งเดิมของพื้นที่นั้นๆด้วย

1.4.5 การเก็บข้อมูล

ข้อมูลจะเก็บด้วยวิธีการสัมภาษณ์ซึ่งเป็นการถามเพื่อให้ได้คำตามรายการคำที่เตรียมไว้และอาจมีการใช้คำที่ไม่มีในรายการเพื่อเป็นการตรวจสอบความแน่นอนและได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ใน

การถามนั้นจะไม่ถามนำ เช่น ถามว่า "คำว่า //αψE/ (ไก) ที่นี้เรียกว่าอะไร?" เพราะการถามเช่นนี้จะทำให้ผู้บอกภาษาสับสนและอาจจะตอบว่า "ที่นี้ก็เรียกแบบนี้เหมือนกัน" หรือบางคนอาจไม่กล้าตอบโดยใช้ภาษาตามสำเนียงที่ตัวเองพูดอยู่ เพราะเห็นว่าต่างจากสำเนียงของผู้ขอทูนที่มาจากสังคมเมือง วิธีการที่ใช้อาจต้องบรรยายว่าสิ่งที่มีลักษณะอย่างนี้เรียกว่าอะไร หรืออาจจะให้ดูรูปภาพหรือชี้สิ่งรอบๆตัวประกอบ ตลอดจนใช้กริยาท่าทาง

1.4.6 การรวบรวมข้อมูล

เป็นการจัดบันทึกข้อมูลคำที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนามลงในโปรแกรมสำเร็จรูป

d-base

1.4.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

1. หารูปแบบของเสียงโดยดูจากการปฏิภาคของเสียงในคำร่วมเชื้อสายที่เก็บจากทุกจุดเก็บข้อมูล
2. จำแนกและจัดกลุ่มรูปแบบของเสียงออกเป็นเสียงพยัญชนะต้น พยัญชนะกลาง พยัญชนะท้าย สระเดี่ยว สระผสม และกลุ่มเสียงสัมผัส (rhyme) เช่น /-an/, /-am/ และ /-aN/ เป็นต้น
3. นำรูปแบบของเสียงแต่ละเสียงมาสืบสร้างเสียงในภาษามลายูดั้งเดิม
4. จัดกลุ่มโดยใช้เกณฑ์เสียงมีขั้นตอนดังนี้
 - 4.1 วิเคราะห์รูปแบบการกลายของเสียงในภาษามลายูดั้งเดิมมาเป็นเสียงในภาษามลายูปัจจุบัน เพื่อดูรูปแบบของการรวมกลุ่มและแยกกลุ่ม ซึ่งจะเลือกให้เป็นเกณฑ์ในการใช้แบ่งกลุ่ม
 - 4.2 จัดกลุ่มภาษาตามเกณฑ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ในข้อ 4.1
5. การจัดกลุ่มโดยใช้เกณฑ์ศัพท์ มีขั้นตอนดังนี้
 - 5.1 เลือกคำที่ใช้เป็นศัพท์เฉพาะถิ่นในบางจุดเก็บข้อมูล ซึ่งท้องถิ่นอื่นไม่ใช้ คำเหล่านี้เป็นนวัตกรรมทางคำศัพท์ในแต่ละกลุ่มย่อยที่ไม่ได้มาจากคำในภาษามลายูดั้งเดิม
 - 5.2 จัดกลุ่มโดยใช้เกณฑ์นวัตกรรมทางคำศัพท์
6. นำผลที่ได้จากการจัดกลุ่มทั้งสองเกณฑ์มาเปรียบเทียบกัน

1.4.8 สรุปและรายงานผลการวิจัย

สรุปและอภิปรายผลที่ได้จากการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะ

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.5.1 ผลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาถิ่นดั้งเดิมของคนมลายูในหัว
จังหวัดชายแดนภาคใต้
- 1.5.2 ผลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาการอพยพของคนมลายูในหัว
จังหวัดชายแดนภาคใต้
- 1.5.3 ผลที่ได้จากการวิจัยสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบในการสืบสร้างภาษามลายูดั้งเดิม
(Proto Malay)

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า เอกสารและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นความรู้ และแนวทางในการวิจัย ซึ่งแบ่งออกเป็น วิธีการเปรียบเทียบภาษาร่วมเชื้อสาย การจัดกลุ่มภาษาใน ตระกูลออสโตรเนเซียน การสืบสร้างภาษามลายูดั้งเดิม และงานวิจัยเกี่ยวกับภาษามลายูถิ่นในประเทศไทย

2.1 วิธีการเปรียบเทียบภาษาร่วมเชื้อสาย

การศึกษาภาษาโดยใช้วิธีการเปรียบเทียบ (comparative method) นั้น นอกเหนือจากใช้ในการ ศึกษาการสืบสร้างภาษาดั้งเดิมได้แล้ว ยังสามารถใช้ในการศึกษาการจัดกลุ่มภาษาด้วย (Crowley 1992: 163) การจัดกลุ่มภาษาเป็นการศึกษาภาษาเชิงเปรียบเทียบ (comparative linguistics) โดย นำภาษาร่วมเชื้อสายมาเปรียบเทียบดูความคล้ายคลึงกัน ภาษาใดมีความคล้ายคลึงกันก็จะจัดให้อยู่ ในกลุ่มเดียวกัน โดยทั่วไปในการจัดกลุ่มภาษาจะใช้เกณฑ์สองเกณฑ์ คือ เกณฑ์การกลายเสียง และ เกณฑ์ศัพท์ (รายละเอียดดู Crowley, 1992)

การจัดกลุ่มโดยใช้เกณฑ์การกลายเสียง เป็นการเปรียบเทียบความแตกต่างและความ คล้ายคลึงกันการกลายเสียงจากภาษาดั้งเดิม ภาษาที่แสดงการกลายเสียงแบบเดียวกันก็จัดเป็นภาษา ที่มีวิวัฒนาการเหมือนกันและอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ตัวอย่างการจัดกลุ่มภาษาโดยใช้เกณฑ์นี้ เช่น การจัด กลุ่มภาษาไทแปดภาษา (Maspero, 1911 อ้างใน ปราณี กุลละวณิชย์, 2527) การจัดกลุ่มภาษาไทกลุ่ม ตะวันตกเฉียงใต้ (Chamberlain, 1975) เป็นต้น ส่วนการจัดกลุ่มโดยใช้เกณฑ์ศัพท์ เป็นการใช้ความ แตกต่างด้านคำศัพท์พื้นฐานเป็นหลักในการจัดกลุ่มภาษา กล่าวคือ ภาษาที่มีศัพท์พื้นฐานร่วมกัน น่าจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันและรวมอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ศัพท์ พื้นฐานโดยทั่วไปได้แก่ศัพท์เกี่ยวกับ อวัยวะสำคัญของร่างกายและศัพท์เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน ซึ่งศัพท์เหล่านี้ไม่น่าเป็นคำยืมจากภาษา อื่น การจัดกลุ่มโดยใช้เกณฑ์ศัพท์นี้เป็นแนวคิดที่มาจาก การศึกษาศัพท์สถิติ (Lexicostatistic)

จากการสำรวจงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องพบว่าการจัดกลุ่มโดยใช้เกณฑ์ศัพท์นี้ส่วนใหญ่จะใช้ ควบคู่กับเกณฑ์การกลายเสียง เพราะนักภาษาศาสตร์แนวเปรียบเทียบส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการใช้ ศัพท์ในการจัดกลุ่มภาษานั้นมักจะได้ผลที่ไม่แน่นอนเพราะศัพท์นั้นมีโอกาสยืมกันง่าย ดังนั้นส่วน

ใหญ่มักใช้การจัดกลุ่มใช้ศัพท์เป็นเกณฑ์สนับสนุนการจัดกลุ่มโดยใช้เกณฑ์การกลายเสียง ตัวอย่างเช่น การจัดกลุ่มภาษาไทย (Li,1959) การจัดกลุ่มภาษาไทยในกลุ่มตะวันตกเฉียงใต้ (Chamberlain,1972 อ้างใน ปราณี กุลละวณิชย์, 2527) เป็นต้น

อย่างไรก็ตามในการจัดกลุ่มภาษาถิ่นย่อยนั้นไม่สามารถที่จะใช้ศัพท์พื้นฐานได้เพราะส่วนใหญ่จะเหมือนกันหมด ศัพท์ที่จะใช้นั้นเป็นเกณฑ์นั้นอาจเป็นศัพท์อะไรก็ได้ที่มีการกระจายสองลักษณะ คือ มีการใช้เฉพาะกลุ่มหรือพื้นที่ และศัพท์ที่ใช้ในบริเวณมากกว่าหนึ่งพื้นที่แต่ไม่ทุกพื้นที่ ศัพท์เหล่านี้สามารถใช้ในการจัดกลุ่มได้ (ปราณี กุลละวณิชย์ 2527: 17)

2.2 การจัดกลุ่มภาษาในตระกูลออสโตรเนเซียน

จากการสำรวจเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดกลุ่มภาษาในตระกูลออสโตรเนเซียนพบว่า มี 4 ประเภทด้วยกัน ได้แก่

- 1) การจัดกลุ่มสาขา
- 2) การจัดกลุ่มภาษา
- 3) การจัดกลุ่มภาษาถิ่น
- 4) การจัดกลุ่มภาษาถิ่นย่อย

การจัดกลุ่มสาขาผู้วิจัยพบว่ามีหลายแนวคิดด้วยกัน เช่น Blust (1977), Blust (1978), Dyen (1965), Ross (1994) เป็นต้น (Tryon 1995: 19-21) อย่างไรก็ตามแนวคิดที่ได้รับการยอมรับของนักภาษาศาสตร์มลายูเชิงประวัติได้แก่ แนวคิดของ Blust (1978)

Blust ได้ใช้เกณฑ์การกลายเสียงและศัพท์แบ่งภาษาตระกูลออสโตรเนเซียนออกเป็น 4 สาขา ได้แก่ อะตายาลิก (Atayalic) เซาอิก (Tsouic) ไปวานิก (Paiwanic) และ มาลาโย-โพลีเนเซียน (Malayo-Polynesian) สามสาขาแรกเป็นกลุ่มภาษาที่พูดในหมู่เกาะไต้หวัน สำหรับสาขามาลาโย-โพลีเนเซียน Blust ได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มตะวันตก (Western Malayo-Polynesian) และ กลุ่มตะวันออกกลาง (Central-Eastern Malayo-Polynesian) กลุ่มตะวันตกประกอบด้วยภาษาที่พูดในแหลมมลายูรวมถึงทางตอนใต้ของประเทศไทย สุมาตรา บอร์เนียวใต้ มาดากัสการ์ และบางส่วนของเวียดนาม ส่วนกลุ่มตะวันออกกลางนั้น Blust ได้แบ่งออกเป็นสองกลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มกลาง (Central Malayo-Polynesian) และกลุ่มตะวันออก (Eastern Malayo-Polynesian) ภาษาที่อยู่ในกลุ่มกลาง เช่น ภาษาที่พูดในติมอร์ มาลูกู เป็นต้น ส่วนภาษาที่อยู่ในกลุ่มตะวันออก ได้แก่ ภาษาที่พูดในนิวกินี แอลมวอกอป (Vogelkop) เป็นต้น ภาษาที่นักภาษาศาสตร์นิยมศึกษามากที่สุด คือ ภาษาที่อยู่ในกลุ่มตะวันตก ซึ่งอาจเป็นเพราะความสะดวกในการเดินทาง

การจัดกลุ่มภาษาในตระกูลออสโตรนีเซียน เท่าที่พบเป็นการจัดกลุ่มภาษาโดยใช้เกณฑ์คำ และเน้นภาษาที่พูดในสุมาตราและเกาะบอร์เนียว อย่างไรก็ตามงานวิจัยที่พบมีน้อยมาก ซึ่งได้แก่งานของ Adelaar (1953) Dyen (1965) และ Nothofer (1975) Adelaar ได้เสนอกลุ่มภาษามาลายิก (Malayic) ซึ่งประกอบด้วยภาษามลายู ภาษามินังกาเบา (Minangkabau) ภาษากรินจี (Kerinci) และรวมถึงภาษาที่พูดในกะลิมันตันตะวันตก (Western Kalimantan) ส่วน Dyen ได้เสนอตระกูลภาษาย่อยมาลายัน (Malayan sub-family) ซึ่งประกอบด้วย ภาษามลายูซาราวะ (Saraway) ภาษาเบอรัมมาฮะ (Besamah) ภาษามินังกาเบา และภาษากรินจี ในขณะที่ Nothofer ได้เสนอกลุ่มภาษามาลาโย-ชาวาอิก (Malayo-Jawaic) ซึ่งประกอบด้วยภาษามลายูและภาษาชาวา (Jawa)

สำหรับการจัดกลุ่มภาษาถิ่นเท่าที่พบเป็นการจัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นซึ่งมีการแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้ (Haji Omar 1997: 26)

1. กลุ่มตะวันตกเฉียงเหนือ ประกอบด้วยภาษามลายูถิ่นเคดาห์ เปอร์ลิส ปีนัง และเปรักเหนือ
2. กลุ่มตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วยภาษามลายูถิ่นกัลันตัน
3. กลุ่มตะวันออก ประกอบด้วยภาษามลายูถิ่นตรังกานู
4. กลุ่มใต้ ประกอบด้วย ภาษามลายูถิ่นมะละกา ปาหัง ซือลังงอ และเปรักใต้
5. กลุ่มเนเกอรีซัมบีลัน ได้แก่ ภาษามลายูถิ่นที่พูดในรัฐเนเกอรีซัมบีลัน

นอกจากนี้ Haji Omar (1991) ได้แบ่งภาษามลายูถิ่นที่พูดในประเทศมาเลเซียโดยใช้เกณฑ์เสียงต่างๆดังนี้

1. เกณฑ์การแปรของ /a/ ในตำแหน่งท้ายคำ สามารถแบ่งภาษามลายูถิ่นออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ กลุ่ม α (a-variety) และ กลุ่ม $\leftrightarrow$ (schwa-variety) กลุ่ม α ได้แก่ ภาษามลายูถิ่นที่ /a/ ในตำแหน่งท้ายคำปฏิภาคกับเสียง /a/ ในภาษามลายูมาตรฐาน เช่น <apa> อะไร ก็ออกเสียงเป็น /apa/ ภาษาถิ่นที่อยู่ในกลุ่มนี้ได้แก่ ภาษา มลายูถิ่นเคดาห์ ส่วนกลุ่ม $\leftrightarrow$ เป็นภาษามลายูถิ่นที่มีเสียงอื่นๆนอกเหนือจาก a ในตำแหน่งท้ายคำ ภาษามลายูถิ่นกลุ่มนี้ Haji Omar ได้แบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยอีก 2 กลุ่ม คือ กลุ่มย่อยที่เสียงปฏิภาคเป็น / $\leftrightarrow$ / และ / $\square$ /หรือ / $\square$ / กลุ่มย่อยแรกประกอบด้วยภาษามลายูถิ่นที่พูดในรัฐโยโฮร์ ปาหัง มะละกา ตรังกานู เซลังงอ และเปรัก ส่วนกลุ่มย่อยที่สองประกอบด้วยภาษามลายูถิ่นที่พูดในรัฐเนเกอรีซัมบีลัน และกัลันตัน
2. เกณฑ์การแปรของ /r/ ในตำแหน่งต้นพยางค์ สามารถแบ่งภาษามลายูถิ่นออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีรูปแปรเป็น / $\textcircled{r}$ / และกลุ่มที่มีรูปแปรเป็น / $\textcircled{\otimes}$ / กลุ่มแรกประกอบด้วยภาษา

มลายูถิ่นที่พูดในรัฐปีนัง เคดาห์ และเปรัก ส่วนกลุ่มที่สองประกอบด้วยภาษามลายูถิ่นที่พูดในรัฐเนเกอรีซิมปีตัน กลันตัน โยโฮร์ และซาราวัก

จากการจัดกลุ่มของ Haji Omar ข้างต้น จะเห็นได้ว่าเป็นการใช้เกณฑ์การแปรของเสียงที่ปรากฏในปัจจุบัน ไม่ได้ใช้เกณฑ์วิวัฒนาการการกลายเสียงแต่อย่างใด

ส่วนการจัดกลุ่มภาษาถิ่นย่อยนั้นมีน้อยมาก เท่าที่พบมีวิจัยของ Nothofer (1997) ซึ่งได้จัดกลุ่มย่อยภาษามลายูถิ่นที่พูดในเกาะบังกา ประเทศอินโดนีเซีย ออกเป็น 3 กลุ่มย่อย ได้แก่ ภาษาถิ่นย่อยเปอร์เดซาอัน (Pedesaan) ภาษาถิ่นย่อยโกตาเปอร์เมอรินตาอัน (Kota Pemerintahan) และ ภาษาถิ่นย่อยโกตาเปอลาโบอัน (Kota Pelabuhan) นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ อมร ทวีศักดิ์ (2530) ซึ่งได้จัดกลุ่มย่อยภาษามลายูถิ่นในประเทศไทย รายละเอียดผู้วิจัยได้เสนอไว้ในหัวข้อ 4 งานวิจัยเกี่ยวกับภาษามลายูถิ่นในประเทศไทย

1. ภาษาถิ่นย่อยเปอร์เดซาอัน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มย่อย ดังนี้

1.1 ภาษาถิ่นย่อยเปอร์เดซาอันเหนือ มีลักษณะเฉพาะดังนี้

1.1.1 มีการใช้คำว่า $pəkN$ สำหรับหน่วยอรรถ "คอ" แทนคำร่วมเชื้อสายใน ภาษามลายูดั้งเดิมนั้น คือ $*\lambda\eta p$

1.1.2 มีการใช้คำยืมจากภาษาชวา $/\lambda\alpha v\delta \leftrightarrow \pi/$ สำหรับหน่วยอรรถ "แหลม" แทนคำร่วมเชื้อสายในภาษามลายูดั้งเดิม คือ $*\tau\alpha p \leftrightarrow \mu$

1.1.3 $-*v/$ และ $-*i/$ ในภาษามลายูดั้งเดิมจะเปลี่ยนเป็น $/-\leftrightarrow k/$ และ $/-ix/$ ตามลำดับ

1.2 ภาษาถิ่นย่อยเปอร์เดซาอันกลาง มีลักษณะดังนี้

1.2.1 มีการใช้คำที่สืบทอดจากภาษามลายูดั้งเดิมสำหรับหน่วยอรรถ "คอ" คือ คำว่า $/\lambda E \leftrightarrow p/$ (ภาษามลายูดั้งเดิม คือ $*liher$)

1.2.2 $*\alpha\eta$ ในตำแหน่งท้ายคำจะเปลี่ยนเป็น $/i \leftrightarrow \eta/$

1.2.3 $*\alpha$ ในตำแหน่งท้ายคำยังคงรักษารูปเดิมคือ $/\alpha/$

1.2.4 $*iN$ ในตำแหน่งท้ายคำเปลี่ยนเป็น $/\leftrightarrow \overset{\circ}{v}/$

1.2.5 $*\eta$ ในตำแหน่งท้ายคำยังรักษารูปเดิม คือ $/\eta/$

1.3 ภาษาถิ่นย่อยเปอร์เดซาอันใต้ มีลักษณะดังนี้

1.3.1 มีการใช้หน่วยเติม $-an$ และ $-k \leftrightarrow v$ ในขณะที่ภาษาถิ่นย่อยอื่นไม่พบการใช้หน่วยเติมเหล่านี้

1.3.2 $*w$ ในตำแหน่งต้นพยางค์ในภาษามลายูดั้งเดิมเปลี่ยนเป็น $/b/$

1.3.3 $*iN$ ในตำแหน่งท้ายคำในภาษามลายูดั้งเดิมเปลี่ยนเป็น $/-\leftrightarrow 'N/$

2. ภาษาถิ่นย่อยโกตาเปอร์มูรินตาฮัน ลักษณะเด่นของภาษาถิ่นย่อยนี้คือมีรูปคู่ของเสียงบางเสียงที่กลายจากภาษามลายูดั้งเดิม ดังนี้

2.1 *-ah มีทั้งกลายเป็นเสียง /-ih/ และคงรูปเป็น /*-ah/ เช่น *basah 'เปียก' จะมี

สองรูป คือ /basih/ และ /basah/

2.2 *an มีทั้งกลายเป็น /-↔n/ และคงรูปเป็น /-an/ เช่น *delapan 'แปด' จะมีสอง รูป

คือ /lap↔n/ และ /lapan/

3. ภาษาถิ่นย่อยโกตาเปอร์ลาโบฮัน ลักษณะของภาษาถิ่นย่อยนี้คือมีการใช้คำยืมจากภาษาอินโดนีเซียสำหรับเรียกหน่วยอรรถ "สุนัข" และ "ปาก" คือ /a/jiN/ และ /mul□t/ ตามลำดับ ในขณะที่ภาษาถิ่นย่อยอื่นๆจะใช้คำว่า /asu// และ /suN□t/ ตามลำดับ

จากผลการวิจัยข้างต้นจะเห็นได้ว่า นอกเหนือจากเกณฑ์การกลายเสียงและศัพท์แล้ว Nothofer ยังใช้เกณฑ์หน่วยคำด้วย

2.3 การสืบสร้างภาษามลายูดั้งเดิม

สำหรับงานวิจัยเกี่ยวกับการสืบสร้างภาษามลายูดั้งเดิมนั้นผู้วิจัยพบว่ามีเพียงชิ้นเดียว คือ งานของ Adelaar (1953) ซึ่งนับได้ว่าเป็นผลงานการสืบสร้างภาษามลายูดั้งเดิมชิ้นเดียวที่มีอยู่ในขณะนี้ อย่างไรก็ตามภาษาดั้งเดิมที่ได้จากการสืบสร้าง Adelaar ไม่ได้ได้เรียกว่า Proto Malay แต่เป็น Proto Malayik เพราะภาษามลายูที่ Adelaar นำมาเป็นข้อมูลในการสืบสร้างนั้นเป็นภาษาที่อยู่ในกลุ่มมาลายิกเป็นส่วนใหญ่ (ดูรายละเอียดในข้อ 2) ในส่วนของภาษามลายูนั้น Adelaar ได้ใช้เฉพาะข้อมูลภาษามลายูมาตรฐานและภาษาอินโดนีเซียเท่านั้น ด้วยเหตุที่ Adelaar ได้ใช้ภาษามลายูเพียงสองถิ่นเป็นข้อมูลในการสืบสร้างนี้เอง ผู้วิจัยจึงไม่นำภาษาดั้งเดิมดังกล่าวมาใช้ในการวิเคราะห์การกลายเสียงเพื่อจัดกลุ่ม สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้ภาษามลายูดั้งเดิมในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้จากการวิเคราะห์ของผู้วิจัยเอง

2.4 งานวิจัยเกี่ยวกับภาษามลายูถิ่นในประเทศไทย

ในส่วนของภาษามลายูถิ่นในประเทศไทย จากการสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ งานวิจัยที่ศึกษาภาษาถิ่นเดียวและงานวิจัยที่ศึกษาเปรียบเทียบ

งานวิจัยที่ศึกษาภาษาถิ่นเดียว มีภาษาต่างๆดังนี้

1. ภาษามลายูถิ่นปัตตานี ได้แก่
 - พจนานุกรมภาษามลายูถิ่น-ไทยงานวิจัย ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (2527)
 - A Preliminary Study of Some Phonetic Features of Petani, with Glossaries. ของ De Queljoe (1971)
 - Pattani Malay Dictionary ของ Welding (1979)
 - Word Class in Pattani Malay ของ Anat Wongkositkul (1985)
 - Distinctive Length in Initial Consonant: Pattani Malay ของ Abramson (1986)
 - Pengaruh Bahasa Thai ke atas Dialek Melayu Patani: Kajian Kes Sociolinguistik di Wilayah Pattani. ของ Worawit Baru (1990)
 - Long Consonants in Pattani Malay: The Result of Word and Phrase Shortening ของ Waemaji Paramal (1991)
 - Expressive in Pattani Malay ของ Prapai Ninlapan (1993)
 - Etimologi Bahasa Melayu Patani: Sumber Tai-kadai dan Austroasia ของ Ruslan Uthai (1999)
2. ภาษาโอรักลาโว้ย ได้แก่
 - The Phonology of the Urak Lawoi Language: Adang Island ของ Amon Saengmani (1979)
 - A Phonological of Proto Orang-Laut ของ Sudarat Leerabhandh (1984)
 - A Phonological Study of Urak Lawoi on Cam Island, Tambon Koh Sribaya Nue-khlong District, Krabi Province. ของPiyanan Thongkhamchum (1998)
3. ภาษามลายูถิ่นตาบา ได้แก่
 - The Phonology of Taba Malay ของ Daranee Krisanaphan (1985)
 - A Syntactical Study of the Malay Dialect in Taba Village. ของ Lakhana Doomkam (1984)
4. ภาษามลายูถิ่นสตูล ได้แก่
 - The Syntactic Structure of Satun Malay ของ Kalaya Chuchot (1984)
5. ภาษามลายูถิ่นนันทบุรี ได้แก่

-A Phonological Study of Tha-it Malay, Pakkret District, Nonthaburi Province ของ
Phongthep Bunrueng (1990)

-Language Contact and Syntactic Reconstructing: the Malay Dialect of
Nonthaburi ของ Tadmor (1995)

6. ภาษามลายูถิ่นปทุมธานี ได้แก่

- A Phonological Study of Pathumthani Malay. ของ Thawika Raiwong (1990)

งานวิจัยที่ศึกษาเปรียบเทียบ มีด้านต่างๆดังนี้

1. เปรียบเทียบด้านเสียง ได้แก่

-ภาษามลายูถิ่นในประเทศไทย ของ อมร ทวีศักดิ์ (2530)

- A Comparative Study of Phonology in Satun Malay and Pattani ของ
Malay.Maneerat Chotikakamthorn (1981)

- Dialek Melayu Patani dan Bahasa Malaysia: Satu Kajian Perbandingan segi
Fonologi, Morfologi dan Sintaksis. ของ Paitoon Masmintra Chaiyanara (1983)

- A Phonology of the Nakhon Si Thammarat Malay Dialect at Nakhian Sub-district
in Comparison with the Satun and Pattani Malay Dialects. ของ Siriporn
Nijdolruedee (1986)

2. เปรียบเทียบด้านหน่วยคำ ได้แก่

-การเปรียบเทียบวิธีการสร้างคำในภาษามลายูมาตรฐานและภาษามลายูถิ่นปัตตานี ของ
รุสลัน อุทัย (2536)

จากงานวิจัยข้างต้นที่เกี่ยวข้องกับภาษามลายูถิ่นปัตตานีและภาษามลายูถิ่นสตูล ผู้วิจัยพบว่า
ผู้วิจัยเหล่านั้นได้ให้คำจัดความของภาษามลายูถิ่นปัตตานีว่าเป็นภาษามลายูถิ่นที่พูดในเขตจังหวัด
ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส และภาษามลายูถิ่นสตูลเป็นภาษามลายูถิ่นที่พูดในจังหวัดสตูล ส่วน
ลักษณะทางเสียงของภาษามลายูถิ่นปัตตานีก็มีเพียงสำเนียงเดียวเท่านั้น (รายละเอียดของลักษณะ
ทางเสียงของภาษามลายูถิ่นปัตตานีที่นักวิจัยทั่วไปมักใช้อ้างอิงจะกล่าวไว้ในส่วนของที่มาของปัญหา)

สำหรับการศึกษาการจัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นที่พูดในประเทศไทยนั้น ผู้วิจัยพบว่ามีเพียงงานชิ้น
เดียวเท่านั้น คือ งานวิจัยของ อมร ทวีศักดิ์ (2530) ซึ่งได้ศึกษาเปรียบเทียบเสียงภาษามลายูถิ่นที่พูด
ในประเทศไทย ได้แก่ ภาษามลายูถิ่นปัตตานี ภาษามลายูถิ่นสตูลบ้านฉลุง บ้านควนและบ้านตะมะลัง
ภาษาโอรักลาโวเยเกาะอาดัง จังหวัดสตูล และหาดราไวย์ จังหวัดภูเก็ต และภาษามลายูถิ่น
นครศรีธรรมราชตำบลท่าจั่ว ตำบลหัวตะพาน และตำบลท่าซึก ในการเปรียบเทียบนั้นผู้วิจัยได้ยึด

เสียงในภาษามลายูมาตรฐานเป็นหลัก ผลที่ได้จากการเปรียบเทียบนี้ผู้วิจัยได้ใช้ในการจัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นซึ่งแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มเอก ได้แก่ ภาษามลายูถิ่นที่มีลักษณะทางเสียงเหมือนหรือคล้ายคลึงกับภาษามลายูถิ่นปัตตานี ดังนี้
 - /ɔ/ ในพยางค์แรก ที่ปรากฏกับหน่วยเสียง /<ɔ/ ในภาษามลายูมาตรฐาน
 - /E#/ ปรากฏกับ /-aN#/ (N หมายถึงเสียงนาสิก) ในภาษามลายูมาตรฐาน
 - ไม่ปรากฏหน่วยเสียงที่ปรากฏกับ /r/ ในตำแหน่งท้ายพยางค์ในภาษามลายูมาตรฐาน
 - /// ในตำแหน่งท้ายคำปรากฏกับ /p/, /t/ และ /k/ ในภาษามลายูมาตรฐาน
 - ไม่ปรากฏเสียงนาสิกที่ปรากฏกับเสียงนาสิกหน้าพยัญชนะกักที่มีฐานกรเดียวกันในภาษามลายูมาตรฐาน
2. กลุ่มโท ได้แก่ ภาษามลายูถิ่นสตูลบ้านฉลุง บ้านตะมะลัง และภาษามลายูถิ่นนครศรีธรรมราชตำบลหัวตะพาน ตำบลท่าซัก และตำบลท่าจืด ซึ่งมีลักษณะดังนี้
 - /E/ ตามหลังเสียงพยัญชนะนาสิกปรากฏกับหน่วยเสียง /a/ ที่ตามด้วยเสียงพยัญชนะนาสิกในภาษามลายูมาตรฐาน
 - /// ในตำแหน่งท้ายคำปรากฏกับหน่วยเสียงกักในภาษามลายูมาตรฐาน
 - /y/ และ /w/ ในตำแหน่งท้ายพยางค์ปรากฏกับ /i/ และ /u/ ตามลำดับในภาษามลายูมาตรฐาน
 - /ɔ/ ในตำแหน่งท้ายคำปรากฏกับ /a/ ในภาษามลายูมาตรฐาน
 - มีคำยืมจากภาษาไทยเป็นจำนวนมาก
 - /E#/ ปรากฏกับ /-aI#/ ในภาษามลายูมาตรฐาน
 - ไม่ปรากฏเสียงนาสิกที่ปรากฏกับเสียงนาสิกหน้าพยัญชนะกักที่มีฐานกรเดียวกันในภาษามลายูมาตรฐาน
3. กลุ่มตรี ได้แก่ ภาษาโอรักลาไว ที่เกาะอาดังและหาดราไวย์ ซึ่งมีลักษณะดังนี้
 - /<ɔ>/ จะปรากฏกับ /-Vr#/ (V หมายถึงเสียงสระ) ในภาษามลายูมาตรฐาน
 - /ap#, /-at#/ และ /-ak#/ จะปรากฏกับ /-am#, /-an#/ และ /-aN#/ ตามลำดับในภาษามลายูมาตรฐาน
 - /I/ ในตำแหน่งท้ายคำจะปรากฏกับ /r/ และ /I/ ในภาษามลายูมาตรฐาน
 - /// ในตำแหน่งท้ายคำจะปรากฏกับ /p/, /t/ และ /k/ ในภาษามลายูมาตรฐาน

-ไม่ปรากฏเสียงนาสิกที่ปรากฏกับเสียงนาสิกหน้าพยัญชนะกักที่มีฐานกรเดียวกันในภาษามลายูมาตรฐาน

4.กลุ่มจัตวา ได้แก่ ภาษามลายูถิ่นที่พูดที่ตำบลบ้านควน อำเภอเมือง จังหวัดสตูล ซึ่งมีลักษณะเด่นคือ การปรากฏของหน่วยเสียง /s/ ในตำแหน่งท้ายคำที่ปรากฏกับเสียงเดียวกันในภาษามลายูมาตรฐาน

นอกจากนี้อมรยังได้จัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นที่พูดในบริเวณอื่นๆนอกเหนือจากที่ได้ทำวิจัยภาคสนามรวมเข้ากับสี่กลุ่มข้างต้นด้วยโดยมีเหตุผลว่าภาษาเหล่านั้นมีความคล้ายคลึงกันทางเสียงดังนี้

1. ภาษาถิ่นมลายูถิ่นที่พูดในจังหวัดสงขลา จังหวัดกระบี่ จังหวัดนนทบุรีอำเภอ พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการที่อำเภอบางฟุ้ง และจังหวัดปทุมธานีที่อำเภอคลองหลวง จัดอยู่ในกลุ่มเอก
2. ภาษามลายูถิ่นที่พูดในพื้นที่จังหวัดสตูลที่บ้านเจ๊ะปี้ลัง ตำบลเจ๊ะปี้ลัง และบ้านตำมะลังเหนือ ตำบลตำมะลัง และจังหวัดนครศรีธรรมราชที่บ้านนาเคียน ตำบลนาเคียน จัดอยู่ในกลุ่มโท
3. ภาษามลายูถิ่นที่พูดในพื้นที่จังหวัดสตูลที่เกาะบุโหลน อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ที่เกาะพีพี เกาะจำ และเกาะลันตาใหญ่ จังหวัดภูเก็ตที่แหลมตุกแก เกาะสิเหร่ บ้านสะพาน และเกาะภูเก็ต และ จังหวัดนครศรีธรรมราชที่ตำบลโมขลาน อำเภอท่าศาลา จัดอยู่ในกลุ่มตรี

จากงานวิจัยข้างต้น อมรได้ให้คำจำกัดความภาษามลายูถิ่นปัตตานีเช่นเดียวกันกับนักวิจัยทั่วไป คือ ภาษามลายูถิ่นที่พูดในจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสงขลา แต่ในงานวิจัยนั้นอมรเก็บข้อมูลเฉพาะที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีเท่านั้น ลักษณะทางเสียงของภาษามลายูถิ่นปัตตานีที่เสนอก็คือเพียงลักษณะเดียว (ซึ่งตามความเป็นจริงมีมากกว่านั้น) ส่วนการจัดกลุ่มนั้นอมรได้ใช้เกณฑ์การแปรของเสียงที่พบในภาษามลายูถิ่นต่างๆเท่านั้น ไม่ได้ใช้เกณฑ์วิวัฒนาการกลายเสียงแต่อย่างใด

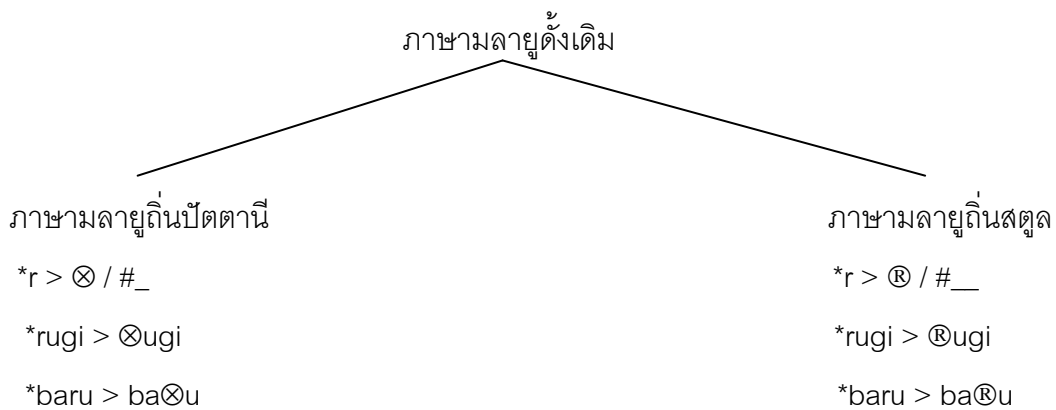
นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ Waemaji ที่พูดถึงกลุ่มย่อยของภาษามลายูถิ่นปัตตานี กล่าวคือ Waemaji ได้ให้ข้อสังเกตว่า ภาษามลายูถิ่นปัตตานีนั้นมีการแปรของเสียง /h/ และ /// ในตำแหน่งต้นคำในบางพื้นที่ Waemaji ได้เรียกชื่อกลุ่มที่มีรูปแบบเป็น /h/ ว่า กลุ่มเหนือ ซึ่งบริเวณที่พูดส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดยะลา และเรียกกลุ่มที่มีรูปแบบเป็น /// ว่า กลุ่มใต้ ซึ่งบริเวณที่พูดส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดปัตตานี อย่างไรก็ตามข้อสรุปเหล่านี้เป็นเพียงข้อสังเกตที่ Waemaji ได้กล่าวไว้ในบทนำเท่านั้น ไม่ได้จากการวิจัยแต่อย่างใด

จากการทบทวนวรรณกรรมตามที่ได้เสนอมาข้างต้น จะเห็นได้ว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกลุ่มภาษาในตระกูลออสโตรเนเซียน รวมทั้งการจัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นมีน้อยมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการดำเนินการวิจัยการจัดกลุ่มภาษานั้นจำเป็นต้องใช้ข้อมูลจำนวนมากและหลากหลาย ซึ่งจำเป็นต้องใช้เวลาในการเก็บข้อมูลค่อนข้างนาน ในส่วนของภาษามลายูถิ่นที่พูดในประเทศไทย ถึงแม้ว่ามีวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกลุ่ม แต่ข้อมูลที่ใช้ยังไม่ครอบคลุม เนื่องจากเก็บข้อมูลไม่ทั่วถึง เช่นเก็บข้อมูลเฉพาะบางจุด ข้อมูลที่ได้มาไม่ได้จากการทำวิจัยภาคสนามแต่ได้จากการสังเกต เป็นต้น นอกจากนี้เกณฑ์ในการจัดกลุ่มก็ไม่ชัดเจน อย่างไรก็ตามข้อมูลเหล่านั้นจะเป็นประโยชน์สำหรับใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัยครั้งนี้

บทที่ 3

ภาษามลายูถิ่นในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้

เมื่อนำข้อมูลที่ได้จากจุดเก็บข้อมูลทั้งหมด 45 จุดมาเปรียบเทียบการปฏิภาคของเสียงวิเคราะห์หาหน่วยเสียง และศึกษาการกลายเสียงจากภาษามลายูดั้งเดิม แล้วพบว่าภาษามลายูถิ่นที่พูดในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่บริเวณจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส สงขลาและสตูล สามารถแบ่งออกเป็นสองถิ่น คือ ภาษามลายูถิ่นปัตตานี และภาษามลายูถิ่นสตูล การแบ่งภาษามลายูถิ่นในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ออกเป็น 2 ถิ่นนี้ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การกลายเสียงของเสียงภาษามลายูดั้งเดิม *r ในตำแหน่งต้นพยางค์ ซึ่งกลายเป็น ⊗- ในภาษามลายูถิ่นปัตตานี และกลายเป็น ®- ในภาษามลายูถิ่นสตูล ดังที่แสดงไว้ในแผนภูมิต้นไม้ต่อไปนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าทั้งภาษามลายูถิ่นปัตตานีและภาษามลายูถิ่นสตูลสามารถที่จะแบ่งออกเป็นภาษามลายูถิ่นย่อยได้อีกซึ่งมีการปฏิภาคของเสียงที่ต่างกัน ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอภาษาถิ่นย่อย และระบบเสียงของภาษามลายูถิ่นทั้งสอง ตลอดจนการเปรียบเทียบระบบเสียงของภาษามลายูถิ่นทั้งสองกับภาษามลายูดั้งเดิม

3.1 ภาษามลายูถิ่นปัตตานี

3.1.1 บริเวณที่มีการพูดภาษามลายูถิ่นปัตตานี

พื้นที่ที่พบภาษามลายูถิ่นปัตตานี ได้แก่ บริเวณจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลาที่อำเภอเทพา นาทวี และสะบ้าย้อย เหตุผลที่เรียกภาษามลายูถิ่นที่พูดในบริเวณดังกล่าวว่าภาษามลายูถิ่นปัตตานี แทนที่จะเป็นภาษามลายูถิ่นยะลา หรือนราธิวาส หรือสงขลานั้นก็เพราะว่าให้สอดคล้องกับประวัติศาสตร์ กล่าวคือ คำว่า 'ปัตตานี' ในอดีตนั้นเป็นชื่อของอาณาจักรหนึ่ง คือ

อาณาจักรปัตตานี (Pattani Kingdom) ซึ่งมีอาณาเขตการปกครองครอบคลุมพื้นที่ทั้งสี่จังหวัด
ข้างต้น (รายละเอียดดู Worawit Baru, 1990)

3.1.2 ภาษาถิ่นย่อยของภาษามลายูถิ่นปัตตานี

เมื่อนำข้อมูลที่เก็บจากสี่จังหวัดดังกล่าวซึ่งมีทั้งหมด 40 จุด แล้วมาเปรียบเทียบการ
ปฏิภาณของเสียง สามารถแบ่งภาษามลายูถิ่นปัตตานีออกเป็น 9 ถิ่นย่อยดังที่แสดงไว้ใน
ตารางที่ 3.1¹

ตารางที่ 3.1 ภาษาถิ่นย่อยของภาษามลายูถิ่นปัตตานีและจุดเก็บข้อมูล

ลำดับที่	รหัสภาษาถิ่นย่อย ²	จุดเก็บข้อมูลที่เป็นตัวแทน
1	ปน. 1	บ.บางปู ต.บางปู อ.ยะหริ่ง จ.ปัตตานี
2	ปน. 2	บ.พิเทน ต.พิเทน อ.ทุ่งยางแดง จ.ปัตตานี
3	ยล. 1	บ.ธารน้ำใส ต.ธารน้ำทิพย์ อ.เบตง จ.ยะลา
4	ยล. 2	บ.กรงปินัง ต.กรงปินัง กิ่งอ.กรงปินัง จ.ยะลา
5	ยล. 3	บ. โต๊ะนะ ต.เนินงาม อ.รามัน จ.ยะลา
6	นธ. 1	บ.ละหาร ต.ปะลูลู อ.สุไหงปาดี จ.นราธิวาส
7	นธ. 2	บ.บือแนบาเดาะ ต.ศรีสาคร จ.นราธิวาส
8	สข. 1	บ.บ่าว ต.ทุ่งพอ อ.สะบ้าย้อย จ.สงขลา
9	สข. 2	บ.ห้วยบอน ต.บ้านโหนด อ.สะบ้าย้อย จ.สงขลา

ในการแบ่งภาษามลายูถิ่นปัตตานีออกเป็นเก้าถิ่นย่อยข้างต้นนั้น ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การ
ปฏิภาณของเสียงที่ต่างกันดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 3.2

¹ เนื่องจากภาษามลายูถิ่นปัตตานีบางถิ่นย่อยพบมากกว่าหนึ่งจุดเก็บข้อมูล ในกรณีนี้ผู้วิจัยเลือกเอา
ข้อมูลจากจุดเก็บข้อมูลเพียงจุดเดียวมาเป็นตัวแทนในการวิเคราะห์ข้อมูล

² อักษรย่อหมายถึงจังหวัด และหมายเลข หมายถึงลำดับของภาษามลายูถิ่นย่อย ตัวอย่าง ยล.1
หมายถึงภาษามลายูถิ่นปัตตานีถิ่นย่อยยะลาถิ่นที่หนึ่ง

ตารางที่ 3.2 การปฏิภาคของเสียงในภาษากลุ่มมลายูถิ่นปัตตานี

ความหมาย ภาษามลายู ถิ่นย่อย	กิน	กลางคืน	ป่วย	ซ้าย	ไกล	รู้	ปี	แกง	มีด
ปน.1	μακE	μαλE	πατE	κi⊗i	φαoη	tau	taoN	γυλα	πεσα
ปน.2	μακE®	μαλE®	πατE®	κi⊗i	φαoη	tauγ	taηoN	γυλα	πεσα
ยล.1	μακα	μαλα	πατα®	κHi⊗i	φοη	τHu	τHoN	γυλE	πεσ□
ยล.2	®E®	®E®	E®	κHi⊗i	φ ^o oη	τHu	τHoN	γυλE	πεσα
ยล.3	μακE	malE	πατE	κHi⊗i	φ ^o oη	τHau	τHaoN	γυλE	πεσα
นธ.1	μακE®	μαλE®	πατE®	κi⊗i	φαoη	tau	taoN	γυλα	πεσα
นธ.2	μακE®	μαλE®	πατE®	κHi⊗i	φαoη	tauγ	τHaηoN	γυλα	πεσα
สข.1	μακE	μαλE	πατE	κHi⊗i	φαoη	τHau	τHaoN	γυλE	πεσα
สข.2	μακαN μακα ^N	μαλαN μαλα ^N	παταN πατα ^N	κHi⊗i	φαoη	tauγ	taηoN	γυλE	πεσα

จากตารางข้างต้นการปฏิภาคของเสียงในภาษามลายูถิ่นย่อยปัตตานีที่ต่างกันมีดังนี้

1. การปฏิภาคระหว่าง -E, -E®, -α®E®, -αN และ -α^N ในตำแหน่งท้ายคำ
2. การปฏิภาคระหว่าง พยัญชนะกัก ไม่ก้อง พ่นลม กับกัก ไม่ก้องไม่พ่นลมในตำแหน่งต้นพยางค์
3. การปฏิภาคระหว่าง สระผสม สระเดี่ยว และสระผสมที่สระมีการลดการออกเสียงของสระแรก
4. การปฏิภาคระหว่างการปรากฏและไม่ปรากฏของ h ในตำแหน่งกลางสระ
5. การปฏิภาคระหว่าง -E กับ -α ในตำแหน่งท้ายคำ
6. การปฏิภาคระหว่าง -a กับ -□ ในตำแหน่งท้ายคำ

นอกจากการปฏิภาคของเสียงที่ต่างกันแล้ว ภาษามลายูถิ่นปัตตานีทั้ง 9 ถิ่นย่อยมีการใช้คำที่ต่างกัน ดูตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 การกระจายของศัพท์ในภาษามลายูถิ่นย่อยของภาษามลายูถิ่นปัตตานี

ความหมาย	แมงปอ	พริก	มังกุด	คราม	มีดพร้า	กะละมัง	ซีเหล็ก	สกปรก
ภาษามลายูถิ่นย่อย								
ปน.1	kuβiN	λαδ□	σ:∞τ□	σ∞vE	βαφ□/	ταη	φαηα	χ∞μα
ปน.2	τ:υψυ/	λαδ□	β↔σ↔τ□	σ∞vE	βαφ□/	ταη	φαηα	χH∞μα
ยล.1	τ:υψυ/	χαβE	μαNonη	σ∞vE	πα⊗α⊗E⊗	βEσE⊗	φαηα	δαμυη
ยล.2	τιN β∞λιψοN	χαβE	μαNonη	νιλα	πα⊗E	φ∞λο/	φαηα	χH∞μα
ยล.3	τ:υψυ/	λαδ□	μαNonη	νιλα	βαφ□/	ταη	φαηα	δαμυη
นธ.1	τ:υψυ/	λαδ□	σ:∞τ□	νιλ□	πα⊗E⊗	βEσEN	κEλE/	χH∞μα
นธ.2	τ:υψυ/	λαδ□	μαNonη	νιλ□	πα⊗αN	βEσEN	γEλE/	δαμυη
สข.1	τιN β∞λιψοN	χαβE	μαNonη	σ∞vαN	πHa⊗αN	σαδοN	φαηα	κH□μ□η
สข.2	μEκβ□	χαβE	μα/κHu/	σ∞vα ^N	πα⊗α ^N	ταη	κHιλε/	χH∞μα

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำบางคำมีใช้ในภาษาถิ่นย่อยบางถิ่น และบางคำมีใช้ในเฉพาะถิ่นย่อยเท่านั้น อย่างไรก็ตามความแตกต่างด้านคำนี้มีความหลากหลายน้อยกว่าความแตกต่างด้านเสียง

3.1.3 ระบบเสียงในภาษามลายูถิ่นปัตตานี

เนื่องจากภาษามลายูถิ่นปัตตานีมีหลายถิ่นย่อย ดังนั้นระบบเสียงจึงมีมากกว่าหนึ่งระบบ จากการวิเคราะห์ข้อมูลคำที่เก็บจากภาคสนามพบว่า ระบบเสียงในภาษามลายูถิ่นปัตตานีมีทั้งหมด 5 ระบบดังนี้

ระบบที่ 1 มีหน่วยเสียงพยัญชนะและสระ ดังนี้

π τ χ κ /	ι ∞ υ,υ⊗
β δ φ γ	ε ο
φ σ ⊗ η	E,E⊗ □,□⊗
ζ	α
μ ν / N	
λ	
ρ	αι,αυ,αε,αο,αE⊗
ω ψ	

ภาษามลายูถิ่นปัตตานีถิ่นย่อยที่มีระบบเสียงข้างต้น คือ ปน.2

ระบบที่ 2 มีหน่วยเสียงพยัญชนะและสระ ดังนี้

$\pi \pi$:	$\tau \tau$:	$\chi \chi$:	$\kappa \kappa$:	$//$:	ι	ϵ	u, u°
$\beta \beta$:	$\delta \delta$:	$\phi \phi$:	$\gamma \gamma$:		ϵ	o	
$\phi \phi$:	$\sigma \sigma$:	$\otimes \otimes$:	$\eta \eta$:		E, E°	$\square, \square^\circ$	
	$\zeta \zeta$:				α		
$\mu \mu$:	$v v$:	$\int \int$:	$N N$:				
	$\lambda \lambda$:						
	$\rho \rho$:				$\alpha\epsilon, \alpha o, \alpha E^\circ$		
$\omega \omega$:	$\psi \psi$:						

ภาษามลายูถิ่นปัตตานีถิ่นย่อยที่มีระบบเสียงข้างต้น คือ ปน.4

ระบบที่ 3 มีหน่วยเสียงพยัญชนะและสระ ดังนี้

$\pi \pi$:	$\tau \tau$:	$\chi \chi$:	$\kappa \kappa$:	$//$:	ι	ϵ	u, u°
$\beta \beta$:	$\delta \delta$:	$\phi \phi$:	$\gamma \gamma$:		ϵ	o	
	$\sigma \sigma$:	$\otimes \otimes$:	$\eta \eta$:		E, E°	$\square, \square^\circ$	
	$\zeta \zeta$:				α		
$\mu \mu$:	$v v$:	$\int \int$:	$N N$:				
	$\lambda \lambda$:						
	$\rho \rho$:						
$\omega \omega$:	$\psi \psi$:						

ภาษามลายูถิ่นปัตตานีถิ่นย่อยที่มีระบบเสียงข้างต้น คือ ยล.1

ระบบที่ 4 มีหน่วยเสียงพยัญชนะและสระ ดังนี้

$\pi \pi$:	$\tau \tau$:	$\chi \chi$:	$\kappa \kappa$:	$//$:	ι	ϵ	u, u°
$\pi H \pi H$:	$\tau H \tau H$:	$\chi H \chi H$:	$\kappa H \kappa H$:			ϵ	o
$\beta \beta$:	$\delta \delta$:	$\phi \phi$:	$\gamma \gamma$:		E, E°	$\square, \square^\circ$	
	$\sigma \sigma$:	$\otimes \otimes$:	$\eta \eta$:		α, α°		
	$\zeta \zeta$:						
$\mu \mu$:	$v v$:	$\int \int$:	$N N$:				
	$\lambda \lambda$:				${}^\alpha u, {}^\alpha \epsilon, {}^\alpha o, {}^\alpha E^\circ$		
	$\rho \rho$:						
$\omega \omega$:	$\psi \psi$:						

ภาษามลายูถิ่นปัตตานีถิ่นย่อยที่มีระบบเสียงข้างต้น คือ ยล.3 และสข.1

ระบบที่ 5 มีหน่วยเสียงพยัญชนะและสระ ดังนี้

$\pi \pi$: $\tau \tau$: $\chi \chi$: $\kappa \kappa$: $/\:/$: ι ϵ u, u°
 $\pi H \pi H$: $\tau H \tau H$: $\chi H \chi H$: $\kappa H \kappa H$: ϵ o
 $\beta \beta$: $\delta \delta$: $\phi \phi$: $\gamma \gamma$: E, E° $\square, \square^\circ$
 $\sigma \sigma$: $\otimes \otimes$: $\eta \eta$: α, α°
 $\zeta \zeta$:
 $\mu \mu$: $v v$: $\jmath \jmath$: NN : $\alpha v, \alpha \epsilon, \alpha o, \alpha E^\circ$
 $\lambda \lambda$:
 $\rho \rho$:
 $\omega \omega$: $\psi \psi$:

ภาษามลายูถิ่นปัตตานีถิ่นย่อยที่มีระบบเสียงข้างต้น คือ นธ.1 นธ.2 และ สข.2

จากระบบเสียงของภาษามลายูถิ่นปัตตานีทั้งห้าระบบข้างต้นมีประเด็นอภิปราย ดังนี้

1. ภาษามลายูถิ่นปัตตานีทุกถิ่นย่อยมีระบบเสียงสระเดี่ยวเหมือนกันหมด ส่วนสระผสมนั้นมีจำนวนหน่วยเสียงแตกต่างกันไป กล่าวคือ ภาษามลายูถิ่นปัตตานีบางถิ่นย่อยมีสระผสมห้าหน่วยเสียง ได้แก่ ภาษามลายูถิ่นปัตตานีถิ่นย่อย ปน.2 บางถิ่นย่อยมีสระผสมสี่หน่วยเสียง ได้แก่ ภาษามลายูถิ่นปัตตานีถิ่นย่อย ยล.3 นธ.1 นธ.2 สข.1 และ สข.2 และบางถิ่นย่อยมีสระผสมสามหน่วยเสียง ได้แก่ ภาษามลายูถิ่นปัตตานีถิ่นย่อย ปน. 4 นอกจากนี้ยังพบว่าภาษามลายูถิ่นปัตตานีบางถิ่นย่อย ได้แก่ ยล.1 ไม่มีสระผสมเลย
2. หน่วยเสียงพยัญชนะบางตัวพบในภาษามลายูถิ่นย่อยทุกถิ่น ในขณะที่บางตัวพบในภาษาถิ่นย่อยบางถิ่นเท่านั้น หน่วยเสียงที่พบเฉพาะในภาษามลายูถิ่นบางถิ่น ได้แก่ พยัญชนะยาว พยัญชนะกัก ไม่ก้อง ฟันลม และ f เป็นที่น่าสนใจเกตุว่าหน่วยเสียงเหล่านี้ไม่ใช่หน่วยเสียงดั้งเดิมในภาษามลายูถิ่นปัตตานี แต่เป็นหน่วยเสียงที่วิวัฒนาการเกิดขึ้นทีหลัง กล่าวคือ หน่วยเสียงพยัญชนะยาว เป็นผลจากการลดรูปของพยางค์แรกในคำหลายพยางค์ เช่น คำว่า $/\pi:\alpha\lambda\square/$ ‘ศรีษะ’ ลดรูปมาจากคำเดิม $*\kappa\alpha\pi\alpha\lambda\square$ คำว่า $/\kappa:v\otimes\square/$ ‘เต่า’ ลดรูปมาจากคำเดิม $*\kappa\alpha\kappa v\otimes\square$ เป็นต้น (รายละเอียดดู Waemaji, 1990) ในขณะที่หน่วยเสียงพยัญชนะกัก ไม่ก้อง ฟันลม นั้น เป็นหน่วยเสียงที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยโดยพัฒนามากจากคำยืมภาษาไทยที่มีเสียงนี้ เช่น ในคำว่า $/\pi H\omega\square//$ ‘พวก’ $/\tau H\alpha/$ ‘ท่า’ $/\kappa H\epsilon//$ ‘เขต’ เป็นต้น ส่วนหน่วยเสียง f นั้นเป็นหน่วยเสียงที่ยืมจากภาษาอังกฤษ ตัวอย่าง ในคำว่า $/\phi uN/$ ‘ฟิล์ม’ ยืมมาจากคำว่า <film> $/\phi\alpha\omega/$ ‘ผิดกติกา’ ยืมมาจากคำว่า <fault> เป็นต้น

3.2 ภาษามลายูถิ่นสตูล

3.2.1 บริเวณที่มีการพูดภาษามลายูถิ่นสตูล

พื้นที่ที่มีการพูดภาษามลายูถิ่นสตูล ได้แก่ บริเวณจังหวัดสตูล ในเขตอำเภอเมือง ที่บ้านตะมะลังใต้ ตำบลฉลุง บ้านโคกทราย ตำบลบ้านควน บ้านเจ๊ะปิ้ง และบ้านฉลุง ตำบลเจ๊ะปิ้ง และตำบลสาหร่าย เกาะอาดัง³

3.2.2 ภาษาถิ่นย่อยของภาษามลายูถิ่นสตูล

เมื่อนำข้อมูลที่ได้เก็บจากจุดเก็บข้อมูลทั้งหมดมาศึกษาการแปรของเสียงพบว่าภาษามลายูถิ่นสตูลสามารถแบ่งออกเป็นสามถิ่นย่อย ดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 ภาษามลายูถิ่นย่อยของภาษามลายูถิ่นสตูลและจุดเก็บข้อมูล

ลำดับที่	รหัส	จุดเก็บข้อมูลที่เป็นตัวแทน
1	สต.1	บ.ตะมะลังใต้ ต.ตะมะลัง อ.เมือง จ.สตูล
2	สต.2	บ.โคกทราย ต.บ้านควน อ.เมือง จ.สตูล
3	สต.3	บ.ฉลุง ต.เจ๊ะปิ้ง อ.เมือง จ.สตูล

ในการแบ่งภาษามลายูถิ่นสตูลออกเป็นสามถิ่นย่อยข้างต้นผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การปฏิบัติของเสียง ดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.5 การปฏิบัติของเสียงในภาษาถิ่นย่อยของมลายูถิ่นสตูล

ความหมาย	เกลือ	กิน	กระดุก	แมว	อื่น	ข้าวสาร	ราก	จำนำ	มีด
ภาษา มลายูถิ่นย่อย									
สต.1	γα®αμ	μακav	τvλaN	κvχiN	λαev	β↔®αι	/ακak	γαδav	πσaω
สต.2	γα®απ	μακατ	τvλaκ	κvχiκ	λEτ	η	/ακ□	γαδav	πσaω
สต.3	γα®απ	μακατ	τvλaκ	κvχiκ	λαετ	β↔®αη β↔®Eη	/ακak	γαδE	πσaω

³ ภาษามลายูถิ่นที่พูดที่เกาะอาดังคือภาษามลายูถิ่นโอรังลาไวซึ่งไม่ได้อยู่ในขอบเขตการวิจัยครั้งนี้

จากตารางข้างต้น ภาษามลายูถิ่นสตูลทั้งสามถิ่นย่อยมีการปฏิภาคของเสียงต่างๆดังนี้

1. การปฏิภาคระหว่าง พยัญชนะนาสิกกับพยัญชนะกักไม่ก้องในตำแหน่งท้ายคำ
2. การปฏิภาคระหว่างสระเดียวกับสระผสม
3. การปฏิภาคระหว่างการปรากฏและไม่ปรากฏของ k ในตำแหน่งท้ายคำ
4. การปฏิภาคระหว่าง ay กับ E ในตำแหน่งท้ายคำ

นอกจากการปฏิภาคของเสียงที่ต่างกันแล้ว ภาษามลายูถิ่นสตูลทั้งสามถิ่นย่อยมีการใช้คำบางคำที่ต่างกัน ดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 3.6

ตารางที่ 3.6 การกระจายของศัพท์ในภาษาถิ่นย่อยของภาษามลายูถิ่นสตูล

ความหมาย ภาษามลายูถิ่น	มา	สกลปรก	กัต
สต.1	μα	κ□τ□/	γγτ
สต.2	μα	δαμβη	τ□κ□/
สต.3	μα®	δαμβη	τ□κ□/

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำบางคำมีใช้เฉพาะถิ่นย่อยเท่านั้น และบางคำมีใช้ในภาษามลายูถิ่นสตูลถิ่นย่อยบางถิ่น อย่างไรก็ตามความแตกต่างด้านคำนี้พบน้อยกว่าความแตกต่างด้านเสียงดังที่นำเสนอไว้แล้วข้างต้น

3.2.3 ระบบเสียงภาษามลายูถิ่นสตูล

ระบบเสียงในภาษามลายูถิ่นสตูลมีสองประเภท ได้แก่ ระบบเสียงสระ และระบบเสียงพยัญชนะ

1) ระบบเสียงสระ สามารถแบ่งออกเป็นสองชนิดด้วยกัน คือ หน่วยเสียงสระเดี่ยว และหน่วยเสียงสระผสม ภาษามลายูถิ่นสตูลมีระบบเสียงสระเดี่ยวเหมือนกันทั้งสามถิ่นย่อย ดังนี้

$$\begin{array}{ccc}
 \text{ι} & \leftrightarrow & \text{υ} \\
 \varepsilon & & \text{ο} \\
 \text{E} & & \square \\
 & \alpha &
 \end{array}$$

ส่วนหน่วยเสียงสระผสมนั้นแต่ละถิ่นย่อยมีจำนวนแตกต่างกันไป กล่าวคือ ภาษามลายูถิ่นสตูลถิ่นย่อย สต.1 และ สต.2 มีสระผสมสี่หน่วยเสียง ได้แก่ αυ, υα, ιε และ εε ในภาษามลายูถิ่นสตูลถิ่นย่อย สต. 3 มีสระผสมสามหน่วยเสียง ได้แก่ αυ, υα และ εε

- 2) ระบบเสียงพยัญชนะ ภาษามลาญถิ่นสตูลทั้งสามถิ่นย่อยมีระบบเสียงพยัญชนะที่เหมือนกัน ดังนี้

π τ χ κ /
 β δ ϕ γ
 σ $^{\textcircled{R}}$ η
 μ ν N
 λ
 ω ψ

3.3 การเปรียบเทียบระบบเสียงภาษามลาญถิ่นปัตตานีกับภาษามลาญถิ่นสตูล

เมื่อนำระบบเสียงภาษามลาญถิ่นปัตตานีและภาษามลาญถิ่นสตูลมาเปรียบเทียบกันพบว่า ทั้งระบบเสียงสระและพยัญชนะมีบางส่วนที่แตกต่างกัน

3.3.1 การเปรียบเทียบระบบเสียงสระภาษามลาญถิ่นปัตตานีกับภาษามลาญถิ่นสตูล

ภาษามลาญถิ่นปัตตานีระบบเสียงสระที่ต่างจากภาษามลาญถิ่นสตูลดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 3.7

ตารางที่ 3.7 การเปรียบเทียบระบบเสียงภาษามลาญถิ่นปัตตานีและภาษามลาญถิ่นสตูล

ภาษามลาญถิ่นปัตตานี	ภาษามลาญถิ่นสตูล
i ∞ u $u^{\textcircled{R}}$ ε o E $E^{\textcircled{R}}$ $\square$ $\square^{\textcircled{R}}$ α $\alpha^{\textcircled{R}}$ $\alpha i, \alpha u, \alpha \varepsilon, \alpha o, \alpha E^{\textcircled{R}}$ $^{\alpha}u, ^{\alpha}\varepsilon, ^{\alpha}o, ^{\alpha}E^{\textcircled{R}}$	i $\leftrightarrow$ u ε o E $\square$ α αi $u \alpha$

จากตารางข้างสามารถสรุปความแตกต่างระบบเสียงสระของภาษามลาญถิ่นปัตตานีและสตูลดังนี้

1. ภาษามลาญถิ่นปัตตานีมีหน่วยเสียงสระ ∞ ที่ปรากฏกับหน่วยเสียง $\leftrightarrow$ ในภาษามลาญถิ่นสตูล
2. ภาษามลาญถิ่นปัตตานีมีหน่วยเสียงสระนาสิกในขณะที่สระดังกล่าวไม่ปรากฏในภาษามลาญถิ่นสตูล
3. หน่วยเสียงสระผสมในภาษามลาญถิ่นปัตตานีมีจำนวนมากกว่าภาษามลาญถิ่นสตูล

3.3.2 การเปรียบเทียบระบบเสียงพยัญชนะภาษามลายูถิ่นปัตตานีกับภาษามลายูถิ่นสตูล

ภาษามลายูถิ่นปัตตานีและภาษามลายูถิ่นสตูลมีระบบเสียงพยัญชนะที่ต่างกันดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 3.8

ตารางที่ 3.8 การเปรียบเทียบระบบเสียงพยัญชนะภาษามลายูถิ่นปัตตานีกับภาษามลายูถิ่นสตูล

ภาษามลายูถิ่นปัตตานี ⁴					ภาษามลายูถิ่นสตูล				
$\pi(\pi:)$	$\tau(\tau:)$	$\chi(\chi:)$	$\kappa(\kappa:)$	$/(:)$	π	τ	χ	κ	$/$
$(\pi H)(\pi H:)$	$(\tau H)(\tau H:)$	$(\chi H)(\chi H:)$	$(\kappa H)(\kappa H:)$		β	δ	ϕ	γ	
$\beta(\beta:)$	$\delta(\delta:)$	$\phi(\phi:)$	$\gamma(\gamma:)$		σ	$\textcircled{R}$	η		
$\phi(\phi:)$	$\sigma(\sigma:)$		$\otimes(\otimes:)$	$\eta(\eta:)$	μ	v	$\int$	N	
	$\zeta(\zeta:)$				λ				
$\mu(\mu:)$	$v(v:)$	$\int(\int:)$	$N(N:)$		ω	ψ			
	$\lambda(\lambda:)$								
	$\rho(\rho:)$								
$\omega\omega:$		$\psi(\psi:)$							

จากตารางข้างสามารถสรุปความแตกต่างระบบเสียงพยัญชนะของภาษามลายูถิ่นปัตตานีและสตูลดังนี้

1. ภาษามลายูถิ่นปัตตานีมีหน่วยเสียง $\otimes$ ที่ปรากฏกับหน่วยเสียง $\textcircled{R}$ ในภาษามลายูถิ่นสตูล
2. ภาษามลายูถิ่นปัตตานีมีหน่วยเสียง ρ ซึ่งไม่พบในภาษามลายูถิ่นสตูล
3. ภาษามลายูถิ่นปัตตานีบางถิ่นย่อยมีหน่วยเสียงพยัญชนะกักไม่ก้องพ่นลมแต่ในภาษามลายูถิ่นสตูลที่ถิ่นย่อยไม่พบหน่วยเสียงดังกล่าว
4. ภาษามลายูถิ่นปัตตานีบางถิ่นย่อยมีหน่วยเสียงพยัญชนะเสียงยาว ในขณะที่ในภาษามลายูถิ่นสตูลทุกถิ่นย่อยไม่พบหน่วยเสียงดังกล่าว

จากระบบเสียงทั้งพยัญชนะและสระภาษามลายูถิ่นปัตตานีและภาษามลายูถิ่นสตูลที่ได้นำเสนอมาทั้งหมดแสดงให้เห็นว่าภาษามลายูถิ่นปัตตานีมีระบบเสียงที่หลากหลายและซับซ้อนกว่าภาษามลายูถิ่นสตูล ซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับภาษามลายูถิ่นดั้งเดิมแล้วพบว่าภาษามลายูถิ่นสตูลมีระบบเสียงที่ใกล้เคียงกว่าภาษามลายูถิ่นปัตตานี ดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 3.9

⁴หน่วยเสียงที่อยู่ในวงเล็บหมายถึงหน่วยเสียงที่พบเฉพาะในภาษามลายูถิ่นปัตตานีบางถิ่นย่อย

ตารางที่ 3.9 การเปรียบเทียบระบบเสียงในภาษามลายูถิ่นปัตตานี ภาษามลายูถิ่นสตูล และภาษามลายูดั้งเดิม

ภาษามลายูถิ่นปัตตานี	ภาษามลายูถิ่นสตูล	ภาษามลายูดั้งเดิม
$\pi(\pi:)$ $\tau(\tau:)$ $\chi(\chi:)$ $\kappa(\kappa:)$ $/(:)$ $(\pi H)(\pi H:)$ $(\tau H)(\tau H:)$ $(\chi H)(\chi H:)$ $(\kappa H)(\kappa H:)$ $\beta(\beta:)$ $\delta(\delta:)$ $\phi(\phi:)$ $\gamma(\gamma:)$ $\phi(\phi:)$ $\sigma(\sigma:)$ $\otimes(\otimes:)$ $\eta(\eta:)$ $\zeta(\zeta:)$ $\mu(\mu:)$ $v(v:)$ $/(:)$ $N(N:)$ $\lambda(\lambda:)$ $\rho(\rho:)$ $\omega\omega:$ $\psi(\psi:)$ ι ∞ v v° ε o E E° $\square$ $\square^\circ$ α α° $\alpha\iota$, αv , $\alpha\varepsilon$, αo , αE° ${}^\alpha v$, ${}^\alpha \varepsilon$, ${}^\alpha o$, ${}^\alpha E^\circ$	π τ χ κ $/$ β δ ϕ γ σ $^\circ$ η μ v $/$ N λ ω ψ ι $\leftrightarrow$ v ε o E $\square$ α $\alpha\iota$ $v\alpha$	π τ χ κ $/$ β δ ϕ γ σ η μ v $/$ N λ ρ ω ψ ι v α

จากตารางข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าภาษามลายูถิ่นปัตตานีนั้นมีการวิวัฒนาการมากกว่าภาษามลายูถิ่นสตูล หน่วยเสียงต่างๆที่สร้างความหลากหลายให้กับภาษามลายูถิ่นปัตตานี เช่น หน่วยเสียงพยัญชนะเสียงยาว หน่วยเสียงพยัญชนะพ่นลม เป็นต้น ล้วนเป็นหน่วยเสียงที่เกิดขึ้นทีหลังทั้งสิ้น

บทที่ 4

ภาษามลายูปัตตานีโบราณและภาษามลายูสตูลโบราณ

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 ภาษามลายูถิ่นในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้สามารถแบ่งออกเป็นสองถิ่นใหญ่ๆ คือ ภาษามลายูถิ่นปัตตานีและภาษามลายูถิ่นสตูล ซึ่งแต่ละถิ่นประกอบด้วยภาษามลายูถิ่นย่อยอีกหลายถิ่นย่อย กล่าวคือ ภาษามลายูถิ่นปัตตานีมีทั้งหมดเก้าถิ่นย่อย ในขณะที่ภาษามลายูถิ่นสตูลมีทั้งหมดสามถิ่นย่อย จากภาษามลายูถิ่นย่อยในแต่ละถิ่น ผู้วิจัยได้สืบสร้างภาษามลายูโบราณซึ่งเป็นบรรพบุรุษของภาษามลายูถิ่นปัตตานีและถิ่นสตูล ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอภาษามลายูปัตตานีโบราณและภาษามลายูสตูลโบราณซึ่งประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะโบราณ หน่วยเสียงสระโบราณ และการปฏิภาคของเสียง ในตอนท้ายผู้วิจัยได้เปรียบเทียบระบบเสียงโบราณของภาษามลายูถิ่นทั้งสองกับระบบเสียงของภาษามลายูถิ่นปัจจุบันและภาษามลายูดั้งเดิม

4.1 หน่วยเสียงภาษามลายูปัตตานีโบราณ

หน่วยเสียงภาษามลายูปัตตานีโบราณประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะ และหน่วยเสียงสระ

4.1.1 หน่วยเสียงพยัญชนะ

หน่วยเสียงในภาษามลายูปัตตานีโบราณประกอบด้วยพยัญชนะกัก พยัญชนะแทรก พยัญชนะนาสิก และพยัญชนะเปิด

1) พยัญชนะกัก

ภาษามลายูปัตตานีโบราณมีพยัญชนะกักสามประเภทด้วยกัน คือ พยัญชนะกักไม่ก้อง ไม่พ่นลม พยัญชนะกัก ไม่ก้อง พ่นลม และ พยัญชนะกัก ก้อง ประเภทแรกประกอบด้วย *π *τ *χ *κ / ประเภทที่สองประกอบด้วย *πη *τη *χη *κη และประเภทที่สามประกอบด้วย *β *δ *φ *γ ดังตัวอย่าง

*ππι 'แก้ม'
*τιδο 'นอน'
*χυχυ 'หูลาน'
*κακι 'เท้า'
*/βλα 'งู'

*παοο/ 'แผล'
*τηαμυN 'เจอ' *χηαοι 'หา'
*κηοι 'ซ้าย'

*βυοοN 'นก'
*δαδα 'อก'
*φωα 'ขาย'
*γτε 'ฟัน (อวัยวะ)'

พยัญชนะกักโบราณข้างต้นมีเพียง */ เท่านั้นที่ปรากฏในตำแหน่งท้ายคำ ดังตัวอย่าง

* /εα/ 'สูบ' *κνλε/ 'แมลง' *κακ□/ 'พี' *νασι/ 'ข้าวสอย'

2) พยัญชนะเสียดแทรก

พยัญชนะแทรกในภาษามลายูปัตตานีโบราณประกอบด้วย *s, *θ และ *h โดยที่ *s และ *θ ปรากฏเฉพาะในตำแหน่งต้นพยางค์เท่านั้น ส่วน *h ปรากฏทั้งในตำแหน่งต้นพยางค์และท้ายพยางค์ ดังตัวอย่าง

*σβNαE 'แม่น้ำ'

*θugi 'ขาดทุน'

*ηατι 'ใจ'

*daθ□h 'เลือด'

3) พยัญชนะนาสิก

พยัญชนะนาสิกในภาษามลายูปัตตานีโบราณประกอบด้วย *m, *n, */ และ *N โดยที่ *m, *n และ */ ปรากฏเฉพาะในตำแหน่งต้นพยางค์เท่านั้น ส่วน *N ปรากฏทั้งในตำแหน่งต้นคำและท้ายคำ ดังตัวอย่าง

*μνλο/ 'ปาก'

* /□θαN 'คน'

*νπιη 'บาง'

*λαπαN 'แปด'

* /αμα/ 'ยุ้ง'

*NαNa 'อ้า(ปาก)'

4) พยัญชนะเปิด

พยัญชนะเปิดในมลายูปัตตานีโบราณประกอบด้วย *l, *w และ *y โดยที่ *l ปรากฏทั้งในตำแหน่งต้นคำและกลางคำพยางค์ ส่วน *y และ *w ปรากฏเฉพาะในตำแหน่งกลางคำเท่านั้น ดังที่แสดงไว้ในตัวอย่าง

*λιμ□ 'ส้ม'

*φωα 'ชาย'

*βαψα 'จ่าย'

*μαλαN 'กลางคืน'

4.1.2 การปฏิบัติของพยัญชนะ

เมื่อนำข้อมูลคำในภาษามลายูถิ่นปัตตานี 23 ถิ่นย่อยมาดูการปรากฏของพยัญชนะ
ดั้งเดิมแล้วพบว่าการปฏิบัติของเสียงต่างๆดังนี้

1) พยัญชนะกัก

* π ยังคงเป็น π ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	แก้ม
รูปสืบทอด	* $\pi\pi\pi$
คำ ปน. 1	* $\pi\pi\pi$
คำ ปน. 2	* $\pi\pi\pi$
คำ ยล. 1	* $\pi\pi\pi$
คำ ยล. 2	* $\pi\pi\pi$
คำ ยล. 3	* $\pi\pi\pi$
คำ นธ. 1	* $\pi\pi\pi$
คำ นธ. 2	* $\pi\pi\pi$
คำ สข. 1	* $\pi\pi\pi$
คำ สข. 2	* $\pi\pi\pi$

* τ ยังคงเป็น τ ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	มีื่อ
รูปสืบสร้าง	* $\tau\alpha N\alpha N$
คำ ปน. 1	$\tau\alpha NE$
คำ ปน. 2	$\tau\alpha NE$
คำ ยล. 1	$\tau\alpha N\alpha^{\textcircled{R}}\textcircled{R}E^{\textcircled{R}}$
คำ ยล. 2	$\tau\alpha NE$
คำ ยล. 3	$\tau\alpha NE$
คำ นธ. 1	$\tau\alpha NE$
คำ นธ. 2	$\tau\alpha NE$
คำ สข. 1	$\tau\alpha N\alpha N$
คำ สข. 2	$\tau\alpha N\alpha^N$

* χ ยังคงเป็น χ ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	หลาน
รูปสืบสร้าง	* $\chi\upsilon\chi\upsilon$
คำ ปน. 1	$\chi\upsilon\chi\upsilon$
คำ ปน. 2	$\chi\upsilon\chi\upsilon$
คำ ยล. 1	$\chi\upsilon\chi\upsilon$
คำ ยล. 2	$\chi\upsilon\chi\upsilon$
คำ ยล. 3	$\chi\upsilon\chi\upsilon$
คำ นธ. 1	$\chi\upsilon\chi\upsilon$
คำ นธ. 2	$\chi\upsilon\chi\upsilon$
คำ สข. 1	$\chi\upsilon\chi\upsilon$
คำ สข. 2	$\chi\upsilon\chi\upsilon$

* κ ยังคงเป็น κ ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	เท้า
รูปสืบสร้าง	*kαkɿ
คำ ปน. 1	kαkɿ
คำ ปน. 2	kαkɿ
คำ ยล. 1	kαkɿ
คำ ยล. 2	kαkɿ
คำ ยล. 3	kαkɿ
คำ นธ. 1	kαkɿ
คำ นธ. 2	kαkɿ
คำ สข. 1	kαkɿ
คำ สข. 2	kαkɿ

*/ ยังคงเป็น / ทั้งในตำแหน่งต้นพยางค์และท้ายพยางค์ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	ราก	พี่สาว
รูปสืบสร้าง	*/αkα	*kαk□/
คำ ปน. 1	/αkα	kαk□/
คำ ปน. 2	/αkα	kαk□/
คำ ยล. 1	/αkα	kαk□/
คำ ยล. 2	/αkα	kαk□/
คำ ยล. 3	/αkα	kαk□/
คำ นธ. 1	/αkα	kαk□/
คำ นธ. 2	/αkα	kαk□/
คำ สข. 1	/αkα	kαk□/
คำ สข. 2	/αkα	kαk□/

*πH ยังคงเป็น *πH ในภาษามลายูถิ่นย่อย ยล.1 ยล.2 ยล.3 นธ.2 สข.1 และ สข.2 นอกเหนือจากภาษามลายูถิ่นย่อยดังกล่าว *πH กลายเป็น π ดูตัวอย่าง

ความหมาย	แฝด
รูปสืบสร้าง	$*\pi\eta\alpha\otimes/$
คำ ปน. 1	$\pi\alpha\otimes/$
คำ ปน. 2	$\pi\alpha\otimes/$
คำ ยล. 1	$\pi H\alpha\otimes/$
คำ ยล. 2	$\pi H\alpha\otimes/$
คำ ยล. 3	$\pi H\alpha\otimes/$
คำ นธ. 1	$\pi\alpha\otimes/$
คำ นธ. 2	$\pi H\alpha\otimes/$
คำ สข. 1	$\pi H\alpha\otimes/$
คำ สข. 2	$\pi H\alpha\otimes/$

$*\tau H$ ยังคงเป็น $*\tau H$ ในภาษามลายูถิ่นย่อย ยล.1 ยล.2 ยล.3 นธ.2 สข.1 และ สข.2
นอกเหนือจากภาษามลายูถิ่นย่อยดังกล่าว $*\tau H$ กลายเป็น τ ดังตัวอย่าง

ความหมาย	เสา
รูปสืบสร้าง	$*\tau H\psi\alpha N$
คำ ปน. 1	$\tau\psi E$
คำ ปน. 2	$\tau\psi E$
คำ ยล. 1	$\tau H\psi\alpha\otimes E\otimes$
คำ ยล. 2	$\tau H\psi E$
คำ ยล. 3	$\tau H\psi E\otimes$
คำ นธ. 1	$\tau\psi E$
คำ นธ. 2	$\tau H\psi E$
คำ สข. 1	$\tau H\psi\alpha N$
คำ สข. 2	$\tau H\psi\alpha^N$

$*\chi H$ ยังคงเป็น $*\chi H$ ในภาษามลายูถิ่นย่อย ยล.1 ยล.2 ยล.3 นธ.2 สข.1 และ สข.2
นอกเหนือจากภาษามลายูถิ่นย่อยดังกล่าว $*\chi H$ กลายเป็น χ ดังตัวอย่าง

ความหมาย	หา
รูปสืบสร้าง	$\chi^{\eta}\alpha\otimes\epsilon$
คำ ปน. 1	$\chi\alpha\otimes\epsilon$
คำ ปน. 2	$\chi\alpha\otimes\epsilon$
คำ ยล. 1	$\chi^{\eta}\alpha\otimes\epsilon$
คำ ยล. 2	$\chi^{\eta}\alpha\otimes\epsilon$
คำ ยล. 3	$\chi^{\eta}\alpha\otimes\epsilon$
คำ นธ. 1	$\chi\alpha\otimes\epsilon$
คำ นธ. 2	$\chi^{\eta}\alpha\otimes\epsilon$
คำ สข. 1	$\chi^{\eta}\alpha\otimes\epsilon$
คำ สข. 2	$\chi^{\eta}\alpha\otimes\epsilon$

*kH ยังคงเป็น *kH ในภาษามลายูถิ่นย่อย ยล.1 ยล.2 ยล.3 นธ.2 สข.1 และ สข.2
นอกเหนือจากภาษามลายูถิ่นย่อยดังกล่าว *kH กลายเป็น k ดังตัวอย่าง

ความหมาย	ซ้าย
รูปสืบสร้าง	*kHi $\otimes\epsilon$
คำ ปน. 1	k $\epsilon\otimes\epsilon$
คำ ปน. 2	k $\epsilon\otimes\epsilon$
คำ ยล. 1	kHi $\otimes\epsilon$
คำ ยล. 2	kHi $\otimes\epsilon$
คำ ยล. 3	kHi $\otimes\epsilon$
คำ นธ. 1	k $\epsilon\otimes\epsilon$
คำ นธ. 2	kHi $\otimes\epsilon$
คำ สข. 1	kHi $\otimes\epsilon$
คำ สข. 2	kHi $\otimes\epsilon$

* β ยังคงเป็น β ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีทุกถิ่นย่อย ดังตัวอย่าง

ความหมาย	ป่า
รูปสืบสร้าง	*βαβι
คำ ปน. 1	βαβι
คำ ปน. 2	βαβι
คำ ยล. 1	βαβι
คำ ยล. 2	βαβι
คำ ยล. 3	βαβι
คำ นธ. 1	βαβι
คำ นธ. 2	βαβι
คำ สข. 1	βαβι
คำ สข. 2	βαβι

*δ ยังคงเป็น δ ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	อก
รูปสืบสร้าง	*δαδ□
คำ ปน. 1	δαδ□
คำ ปน. 2	δαδ□
คำ ยล. 1	δαδ□
คำ ยล. 2	δαδ□
คำ ยล. 3	δαδ□
คำ นธ. 1	δαδ□
คำ นธ. 2	δαδ□
คำ สข. 1	δαδ□
คำ สข. 2	δαδ□

*φ ยังคงเป็น φ ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	เข็ม
รูปสืบสร้าง	$*\varphi\alpha\otimes oN$
คำ ปน. 1	$\varphi\alpha\otimes oN$
คำ ปน. 2	$\varphi\alpha\otimes oN$
คำ ยล. 1	$\varphi\alpha\otimes oN$
คำ ยล. 2	$\varphi\alpha\otimes oN$
คำ ยล. 3	$\varphi\alpha\otimes oN$
คำ นธ. 1	$\varphi\alpha\otimes oN$
คำ นธ. 2	$\varphi\alpha\otimes oN$
คำ สข. 1	$\varphi\alpha\otimes oN$
คำ สข. 2	$\varphi\alpha\otimes oN$

* γ ยังคงเป็น γ ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	เกา
รูปสืบสร้าง	$*\gamma\alpha\otimes b$
คำ ปน. 1	$\gamma\alpha\otimes b$
คำ ปน. 2	$\gamma\alpha\otimes b$
คำ ยล. 1	$\gamma\alpha\otimes b$
คำ ยล. 2	$\gamma\alpha\otimes b$
คำ ยล. 3	$\gamma\alpha\otimes b$
คำ นธ. 1	$\gamma\alpha\otimes b$
คำ นธ. 2	$\gamma\alpha\otimes b$
คำ สข. 1	$\gamma\alpha\otimes b$
คำ สข. 2	$\gamma\alpha\otimes b$

2) พยัญชนะเสียดแทรก

*σ ยังคงเป็น σ ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	ศอก
รูปสืบสร้าง	*σku
คำ ปน. 1	σku
คำ ปน. 2	σku
คำ ยล. 1	σku
คำ ยล. 2	σku
คำ ยล. 3	σku
คำ นธ. 1	σku
คำ นธ. 2	σku
คำ สข. 1	σku
คำ สข. 2	σku

*η กลายเป็น / ในตำแหน่งต้นเฉพาะในภาษามลายูถิ่นย่อย ปน.1 และ นธ.1
นอกเหนือจากภาษามลายูถิ่นย่อยดังกล่าว *η คงเป็น η ดูตัวอย่าง

ความหมาย	เขี้ยว
รูปสืบสร้าง	*ηpɛ□
คำ ปน. 1	/pɛα
คำ ปน. 2	ηpɛα
คำ ยล. 1	ηpɛ□
คำ ยล. 2	ηpɛα
คำ ยล. 3	ηpɛα
คำ นธ. 1	/pɛα
คำ นธ. 2	ηpɛα
คำ สข. 1	ηpɛα
คำ สข. 2	ηpɛα

ในตำแหน่งกลางคำ *η คงเป็น η ในภาษามลายูถิ่นย่อย ปน.2 นธ.2 และ สข.2 ส่วน
ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีถิ่นย่อย ยล.1 ยล.2 ยล.3 และ สข.1 *η มีการลดรูปและปรากฏในรูป
ของเสียงกักพ่นลมในพยัญชนะต้นของคำ ในขณะที่ในภาษามลายูถิ่นปัตตานี ปน.1 และ นธ.1
*η ไม่ปรากฏ ดูตัวอย่าง

ความหมาย	รู้
รูปสืบสร้าง	* $\tau\alpha\eta\upsilon$
คำ ปน. 1	$\tau\alpha\upsilon$
คำ ปน. 2	$\tau\alpha\eta\upsilon$
คำ ยล. 1	$\tau^{\eta}\upsilon$
คำ ยล. 2	$\tau^{\eta}\upsilon$
คำ ยล. 3	$\tau^{\eta}\alpha\upsilon$
คำ นธ. 1	$\tau\alpha\upsilon$
คำ นธ. 2	$\tau\alpha\eta\upsilon$
คำ สข. 1	$\tau^{\eta}\alpha\upsilon$
คำ สข. 2	$\tau\alpha\eta\upsilon$

ในตำแหน่งท้ายคำ * η คงเป็น η ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	เลือด
รูปสืบสร้าง	* $\delta\alpha\otimes\alpha\eta$
คำ ปน. 1	$\delta\alpha\otimes\Box\eta$
คำ ปน. 2	$\delta\alpha\otimes\Box\eta$
คำ ยล. 1	$\delta\alpha\otimes\Box\eta$
คำ ยล. 2	$\delta\alpha\otimes\Box\eta$
คำ ยล. 3	$\delta\alpha\otimes\Box\eta$
คำ นธ. 1	$\delta\alpha\otimes\Box\eta$
คำ นธ. 2	$\delta\alpha\otimes\Box\eta$
คำ สข. 1	$\delta\alpha\otimes\Box\eta$
คำ สข. 2	$\delta\alpha\otimes\Box\eta$

* $\otimes$ ซึ่งปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยางค์ยังคงเป็น $\otimes$ ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีทุกถิ่นย่อย
ดูตัวอย่าง

ความหมาย	ขาดทุน
รูปสืบสร้าง	*๓บฏเ
คำ ปน. 1	๓บฏเ
คำ ปน. 2	๓บฏเ
คำ ยล. 1	๓บฏเ
คำ ยล. 2	๓บฏเ
คำ ยล. 3	๓บฏเ
คำ นธ. 1	๓บฏเ
คำ นธ. 2	๓บฏเ
คำ สข. 1	๓บฏเ
คำ สข. 2	๓บฏเ

3) พยัญชนะนาสิก

*m ยังคงเป็น μ ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	ปาก
รูปสืบสร้าง	* μ บลอ/
คำ ปน. 1	μ บลอ/
คำ ปน. 2	μ บลอ/
คำ ยล. 1	μ บลอ/
คำ ยล. 2	μ บลอ/
คำ ยล. 3	μ บลอ/
คำ นธ. 1	μ บลอ/
คำ นธ. 2	μ บลอ/
คำ สข. 1	μ บลอ/
คำ สข. 2	μ บลอ/

*n ยังคงเป็น v ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย ข้าว(สวຍ)

รูปสืบสร้าง vασ/

คำ ปน. 1 vασ/

คำ ปน. 2 vασ/

คำ ยล. 1 vασ/

คำ ยล. 2 vασ/

คำ ยล. 3 vασ/

คำ นธ. 1 vασ/

คำ นธ. 2 vασ/

คำ สข. 1 vασ/

คำ สข. 2 vασ/

*) ยังคงเป็น / ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย ยุ่ง

รูปสืบสร้าง /αμ□/

คำ ปน. 1 /αμ□/

คำ ปน. 2 /αμ□/

คำ ยล. 1 /αμ□/

คำ ยล. 2 /αμ□/

คำ ยล. 3 /αμ□/

คำ นธ. 1 /αμ□/

คำ นธ. 2 /αμ□/

คำ สข. 1 /αμ□/

คำ สข. 2 /αμ□/

*N ในตำแหน่งต้นพยางค์ยังคงเป็น N ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	อ้า(ปาก)
รูปสืบสร้าง	$N\alpha N\alpha$
คำ ปน. 1	$N\alpha N\alpha$
คำ ปน. 2	$N\alpha N\alpha$
คำ ยล. 1	$N\alpha N\alpha$
คำ ยล. 2	$N\alpha N\alpha$
คำ ยล. 3	$N\alpha N\alpha$
คำ นธ. 1	$N\alpha N\alpha$
คำ นธ. 2	$N\alpha N\alpha$
คำ สข. 1	$N\alpha N\alpha$
คำ สข. 2	$N\alpha N\alpha$

ส่วน *N ที่อยู่ในตำแหน่งท้ายคำนั้น หากนำหน้าด้วย *a จะยังคงรูปเป็น N ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีถิ่นย่อย สข. 1 และมีการลดรูปในภาษามลายูถิ่นปัตตานีถิ่นย่อย สข.2 นอกเหนือจากภาษามลายูถิ่นย่อยดังกล่าว *N ไม่ปรากฏ หาก *N นำหน้าด้วยสระอื่นๆ นอกเหนือจาก a ยังคงรูปเป็น N ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง ดูตัวอย่าง

ความหมาย	กระดูก	นก
รูปสืบสร้าง	$*\tau\upsilon\lambda\alpha N$	$*\beta\upsilon\otimes oN$
คำ ปน. 1	$\tau\upsilon\lambda E$	$\beta\upsilon\otimes oN$
คำ ปน. 2	$\tau\upsilon\lambda E\otimes$	$\beta\upsilon\otimes oN$
คำ ยล. 1	$\tau\upsilon\lambda\alpha\otimes E\otimes$	$\beta\upsilon\otimes oN$
คำ ยล. 2	$\tau\upsilon\lambda E$	$\beta\upsilon\otimes oN$
คำ ยล. 3	$\tau\upsilon\lambda E\otimes$	$\beta\upsilon\otimes oN$
คำ นธ. 1	$\tau\upsilon\lambda E\otimes$	$\beta\upsilon\otimes oN$
คำ นธ. 2	$\tau\upsilon\lambda E$	$\beta\upsilon\otimes oN$
คำ สข. 1	$\tau\upsilon\lambda\alpha N$	$\beta\upsilon\otimes oN$
คำ สข. 2	$\tau\upsilon\lambda\alpha^N$	$\beta\upsilon\otimes oN$

4) พยัญชนะเหลว

* λ คงรูปเป็น λ ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	สามี
รูปสืบสร้าง	* $\lambda\alpha ki$
คำ ปน. 1	$\lambda\alpha ki$
คำ ปน. 2	$\lambda\alpha ki$
คำ ยล. 1	$\lambda\alpha ki$
คำ ยล. 2	$\lambda\alpha ki$
คำ ยล. 3	$\lambda\alpha ki$
คำ นธ. 1	$\lambda\alpha ki$
คำ นธ. 2	$\lambda\alpha ki$
คำ สข. 1	$\lambda\alpha ki$
คำ สข. 2	$\lambda\alpha ki$

5) พยัญชนะกึ่งสระ

* ω ยังคงเป็น ω ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	นอก
รูปสืบสร้าง	* $\lambda b\omega\alpha$
คำ ปน. 1	$\lambda b\omega\alpha$
คำ ปน. 2	$\lambda b\omega\alpha$
คำ ยล. 1	$\lambda b\omega\alpha$
คำ ยล. 2	$\lambda b\omega\alpha$
คำ ยล. 3	$\lambda b\omega\alpha$
คำ นธ. 1	$\lambda b\omega\alpha$
คำ นธ. 2	$\lambda b\omega\alpha$
คำ สข. 1	$\lambda b\omega\alpha$
คำ สข. 2	$\lambda b\omega\alpha$

* ψ ยังคงเป็น ψ ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	จ่าย
รูปสืบสร้าง	* $\beta\alpha\psi\alpha$
คำ ปน. 1	$\beta\alpha\psi\alpha$
คำ ปน. 2	$\beta\alpha\psi\alpha$
คำ ยล. 1	$\beta\alpha\psi\alpha$
คำ ยล. 2	$\beta\alpha\psi\alpha$
คำ ยล. 3	$\beta\alpha\psi\alpha$
คำ นธ. 1	$\beta\alpha\psi\alpha$
คำ นธ. 2	$\beta\alpha\psi\alpha$
คำ สข. 1	$\beta\alpha\psi\alpha$
คำ สข. 2	$\beta\alpha\psi\alpha$

4.1.3 หน่วยเสียงสระโบราณ

สระในภาษามลายูถิ่นปัตตานีโบราณแบ่งออกเป็น สระเดี่ยว และสระผสม สระเดี่ยวแบ่งออกเป็นสองประเภท คือ สระเดี่ยวธรรมดา และสระเดี่ยวนาสิก

สระเดี่ยวธรรมดาประกอบด้วย * ϵ * ϵ * E * α * o * $\square$ * υ ซึ่งปรากฏทั้งในพยางค์ก่อนท้าย และพยางค์ท้าย * ∞ ปรากฏเฉพาะในพยางค์ก่อนท้าย และ * ϵ * o ปรากฏเฉพาะในพยางค์ท้าย ดูตัวอย่าง

* $\pi\epsilon\pi$ 'แก้ม' * $\chi\upsilon\chi\upsilon$ 'แก้ม' * $N\alpha N\square$ 'อ้า(ปาก)'
 * $\pi\infty\otimes o$ 'ท้อง' * $\kappa\upsilon\lambda\epsilon$ 'ผิว' * $\otimes\alpha\mu o$ 'แก้ม'

สระเดี่ยวนาสิกประกอบด้วย * $E^{\textcircled{R}}$ * $\alpha^{\textcircled{R}}$ * $\square^{\textcircled{R}}$ * $\upsilon^{\textcircled{R}}$ ซึ่งปรากฏเฉพาะในพยางค์ท้ายเท่านั้น ดูตัวอย่าง

* $k\infty E^{\textcircled{R}}$ / 'บุบ' * $\text{pana}^{\textcircled{R}}h$ 'ร้อน' $miy\square^{\textcircled{R}}$ / 'น้ำมัน' $busu^{\textcircled{R}}$ / 'เหม็น'

ส่วนสระผสมประกอบด้วย *ae และ *ao ซึ่งปรากฏเฉพาะในพยางค์ท้ายเท่านั้น ดูตัวอย่าง

*jaoh 'ไกล' *nae/ 'ขึ้น'

4.1.4 การปฏิภาณของสระ

เมื่อนำข้อมูลคำในภาษามลายูถิ่นปัตตานีทั้งเก้าถิ่นย่อยมาดูการปรากฏของสระโบราณ แล้วพบว่าการปฏิภาณของเสียงต่างๆดังนี้

1) สระเดี่ยว

*e ยังคงเป็น e ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	แก้ม
รูปสืบสร้าง	*ππε
คำ ปน. 1	ππε
คำ ปน. 2	ππε
คำ ยล. 1	ππε
คำ ยล. 2	ππε
คำ ยล. 3	ππε
คำ นธ. 1	ππε
คำ นธ. 2	ππε
คำ สข. 1	ππε
คำ สข. 2	ππε

*บ ยังคงเป็น บ ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย หลาน (ลูกของลูก)

รูปสืบสร้าง *ขบขบ

คำ ปน. 1 ขบขบ

คำ ปน. 2 ขบขบ

คำ ยล. 1 ขบขบ

คำ ยล. 2 ขบขบ

คำ ยล. 3 ขบขบ

คำ นธ. 1 ขบขบ

คำ นธ. 2 ขบขบ

คำ สข. 1 ขบขบ

คำ สข. 2 ขบขบ

*ε ยังคงเป็น ε ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย ทราย

รูปสืบสร้าง *πασε

คำ ปน. 1 πασε

คำ ปน. 2 πασε

คำ ยล. 1 πασε

คำ ยล. 2 πασε

คำ ยล. 3 πασε

คำ นธ. 1 πασε

คำ นธ. 2 πασε

คำ สข. 1 πασε

คำ สข. 2 πασε

*o ยังคงเป็น o ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	ปาก
รูปสืบสร้าง	*มุโล/
คำ ปน. 1	มุโล/
คำ ปน. 2	มุโล/
คำ ยล. 1	มุโล/
คำ ยล. 2	มุโล/
คำ ยล. 3	มุโล/
คำ นธ. 1	มุโล/
คำ นธ. 2	มุโล/
คำ สข. 1	มุโล/
คำ สข. 2	มุโล/

*∞ ยังคงเป็น ∞ ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	วัว
รูปสืบสร้าง	*ล∞มุ
คำ ปน. 1	ล∞มุ
คำ ปน. 2	ล∞มุ
คำ ยล. 1	ล∞มุ
คำ ยล. 2	ล∞มุ
คำ ยล. 3	ล∞มุ
คำ นธ. 1	ล∞มุ
คำ นธ. 2	ล∞มุ
คำ สข. 1	ล∞มุ
คำ สข. 2	ล∞มุ

บ® ยังคงเป็น บ® ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	เหม็น
รูปสืบสร้าง	*busu®/
คำ ปน. 1	busu®/
คำ ปน. 2	busu®/
คำ ยล. 1	busu®/
คำ ยล. 2	busu®/
คำ ยล. 3	busu®/
คำ นธ. 1	busu®/
คำ นธ. 2	busu®/
คำ สข. 1	busu®/
คำ สข. 2	busu®/

*E ยังคงเป็น E ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	แฉะปาก
รูปสืบสร้าง	*juwEh
คำ ปน. 1	juwEh
คำ ปน. 2	juwEh
คำ ยล. 1	juwEh
คำ ยล. 2	juwEh
คำ ยล. 3	juwEh
คำ นธ. 1	juwEh
คำ นธ. 2	juwEh
คำ สข. 1	juwEh
คำ สข. 2	juwEh

*E® ยังคงเป็น E® ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	บุบ
รูปสืบสร้าง	*kɔ̃πE®/
คำ ปน. 1	kɔ̃πE®/
คำ ปน. 2	kɔ̃πE®/
คำ ยล. 1	kɔ̃πE®/
คำ ยล. 2	kɔ̃πE®/
คำ ยล. 3	kɔ̃πE®/
คำ นธ. 1	kɔ̃πE®/
คำ นธ. 2	kɔ̃πE®/
คำ สข. 1	kɔ̃πE®/
คำ สข. 2	kɔ̃πE®/

*□ ยังคงเป็น □ ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	อก
รูปสืบสร้าง	*ɔ̃αδ□
คำ ปน. 1	ɔ̃αδ□
คำ ปน. 2	ɔ̃αδ□
คำ ยล. 1	ɔ̃αδ□
คำ ยล. 2	ɔ̃αδ□
คำ ยล. 3	ɔ̃αδ□
คำ นธ. 1	ɔ̃αδ□
คำ นธ. 2	ɔ̃αδ□
คำ สข. 1	ɔ̃αδ□
คำ สข. 2	ɔ̃αδ□

* $\square\textcircled{R}$ ยังคงเป็น $\square\textcircled{R}$ ในภาษามลาญถิ่นปัตตานีทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	แน่นท้อง
รูปสืบสร้าง	* $\sigma\square//\square\textcircled{R}\eta$
คำ ปน. 1	$\sigma\square//\square\textcircled{R}\eta$
คำ ปน. 2	$\sigma\square//\square\textcircled{R}\eta$
คำ ยล. 1	$\sigma\square//\square\textcircled{R}\eta$
คำ ยล. 2	$\sigma\square//\square\textcircled{R}\eta$
คำ ยล. 3	$\sigma\square//\square\textcircled{R}\eta$
คำ นธ. 1	$\sigma\square//\square\textcircled{R}\eta$
คำ นธ. 2	$\sigma\square//\square\textcircled{R}\eta$
คำ สข. 1	$\sigma\square//\square\textcircled{R}\eta$
คำ สข. 2	$\sigma\square//\square\textcircled{R}\eta$

* α ในตำแหน่งท้ายยังคงเป็น α ในภาษามลาญถิ่นปัตตานีทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	ใหญ่
รูปสืบสร้าง	* $\beta\alpha\sigma\alpha$
คำ ปน. 1	$\beta\alpha\sigma\alpha$
คำ ปน. 2	$\beta\alpha\sigma\alpha$
คำ ยล. 1	$\beta\alpha\sigma\alpha$
คำ ยล. 2	$\beta\alpha\sigma\alpha$
คำ ยล. 3	$\beta\alpha\sigma\alpha$
คำ นธ. 1	$\beta\alpha\sigma\alpha$
คำ นธ. 2	$\beta\alpha\sigma\alpha$
คำ สข. 1	$\beta\alpha\sigma\alpha$
คำ สข. 2	$\beta\alpha\sigma\alpha$

หากตามด้วยพยัญชนะนาสิกในพยางค์ท้าย * α จะปรากฏในรูปต่างๆ กล่าวคือ คงรูปในภาษามลายูถิ่นย่อย สข.1 และ สข.2 กลายเสียงเป็น $\alpha^{\text{R}}E^{\text{R}}$ ในภาษามลายูถิ่นย่อย ยล.1 กลายเสียงเป็น E^{R} ในภาษาถิ่นย่อย ปน.2 ยล.3 และ นธ.1 และกลายเสียงเป็น E ในภาษาถิ่นย่อย ปน.1 ยล.2 และ นธ.2 ดูตัวอย่าง

ความหมาย	กิน
รูปสืบสร้าง	*makaN
คำ ปน. 1	makE
คำ ปน. 2	makE ^{R}
คำ ยล. 1	maka $^{\text{R}}E^{\text{R}}$
คำ ยล. 2	makE
คำ ยล. 3	makE ^{R}
คำ นธ. 1	makE ^{R}
คำ นธ. 2	makE
คำ สข. 1	makaN
คำ สข. 2	makaN

* α^{R} ยังคงเป็น α^{R} ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	สะดือ
รูปสืบสร้าง	*pusa ^{R} /
คำ ปน. 1	pusa ^{R} /
คำ ปน. 2	pusa ^{R} /
คำ ยล. 1	pusa ^{R} /
คำ ยล. 2	pusa ^{R} /
คำ ยล. 3	pusa ^{R} /
คำ นธ. 1	pusa ^{R} /
คำ นธ. 2	pusa ^{R} /
คำ สข. 1	pusa ^{R} /
คำ สข. 2	pusa ^{R} /

2) สระผสม

*ae กลายรูปเป็นสระเดี่ยว e ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีถิ่นย่อย ยล.1 ส่วนในภาษามลายูถิ่นย่อย ยล.2 และ ยล.3 *a มีการลดรูปเป็น ⁱe นอกเหนือจากภาษามลายูถิ่นย่อย

ดังกล่าว *ae ยังรูปเป็น ae ดังตัวอย่าง

ความหมาย	อื่น
รูปสืบสร้าง	*laeN
คำ ปน. 1	laeN
คำ ปน. 2	laeN
คำ ยล. 1	leN
คำ ยล. 2	l ⁱ eN
คำ ยล. 3	l ⁱ eN
คำ นธ. 1	laeN
คำ นธ. 2	laeN
คำ สข. 1	laeN
คำ สข. 2	laeN

*ao กลายรูปเป็นสระเดี่ยว o ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีถิ่นย่อย ยล.1 ส่วนในภาษามลายูถิ่นย่อย ยล.2 และ ยล.3 *a มีการลดรูปเป็น ⁱo นอกเหนือจากภาษามลายูถิ่นย่อยดังกล่าว *ao ยังรูปเป็น ao ดังตัวอย่าง

ความหมาย	ไกล
รูปสืบสร้าง	*jaoh
คำ ปน. 1	jaoh
คำ ปน. 2	jaoh
คำ ยล. 1	joh
คำ ยล. 2	j ^a oh
คำ ยล. 3	j ^a oh
คำ นธ. 1	jaoh
คำ นธ. 2	jaoh
คำ สข. 1	jaoh
คำ สข. 2	jaoh

*aE กลายรูปเป็นสระเดี่ยว E ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีถิ่นย่อย ยล.1 ยล.2 ยล.3 สข.1 และ สข.2 และกลายรูปเป็นสระเดี่ยว a ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีถิ่นย่อย ปน.1 ปน.2 นธ.1 และ นธ.2 ดูตัวอย่าง

ความหมาย	แกง
รูปสืบสร้าง	*ɣulaE
คำ ปน. 1	ɣula
คำ ปน. 2	ɣula
คำ ยล. 1	ɣulE
คำ ยล. 2	ɣulE
คำ ยล. 3	ɣulE
คำ นธ. 1	ɣula
คำ นธ. 2	ɣula
คำ สข. 1	ɣulE
คำ สข. 2	ɣulE

*a□ กลายรูปเป็นสระเดี่ยว □ ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีถิ่นย่อย ยล.1 ยล.2 ยล.3 สข.1 และ สข.2 และกลายรูปเป็นสระเดี่ยว a ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีถิ่นย่อย ปน.1 ปน.2 นธ.1 และ นธ.2 ดูตัวอย่าง

ความหมาย	มีด
รูปสืบสร้าง	*pisa□
คำ ปน. 1	pisa
คำ ปน. 2	pisa
คำ ยล. 1	pis□
คำ ยล. 2	pis□
คำ ยล. 3	pis□
คำ นธ. 1	pisa
คำ นธ. 2	pisa
คำ สข. 1	pis□
คำ สข. 2	pis□

จากหน่วยเสียงพยัญชนะโบราณและสระโบราณทั้งหมดที่นำเสนอข้างต้น สามารถสรุประบบเสียงของภาษามลายูปัตตานีโบราณได้ดังนี้

ระบบเสียงพยัญชนะ

*π	*τ	*χ	*κ	*/
*πH	*τH	*χH	*κH	
*β	*δ	*φ	*γ	
	*σ		*⊗	*h
*μ	*ν	*ʃ	*N	
	*λ			
*ω		*ψ		

ระบบเสียงสระ

*ι	*α	*υ	*υ®
*ε	*ο		
*E	*E®		*□ *□®
	*α		
*αε, *αο, *αE, *α□			

จากระบบเสียงของภาษามลายูปัตตานีโบราณข้างต้นเมื่อเปรียบเทียบกับระบบเสียงของภาษามลายูถิ่นปัตตานีปัจจุบันที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 3 พบว่าเสียงโบราณบางเสียงไม่ปรากฏในภาษามลายูถิ่นปัตตานีปัจจุบัน คือ *a□ และภาษามลายูถิ่นปัตตานีที่มีระบบเสียงใกล้เคียงกับภาษามลายูปัตตานีโบราณ ได้แก่ ภาษามลายูถิ่นปัตตานีถิ่นย่อย นธ.1 นธ.4 และ สข.2 (ดูระบบที่ 5 หน้า 24)

4.2 หน่วยเสียงภาษามลายูสตูลโบราณ

หน่วยเสียงภาษามลายูสตูลโบราณประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะ และหน่วยเสียงสระ

4.2.1 หน่วยเสียงพยัญชนะ

หน่วยเสียงในภาษามลายูสตูลโบราณประกอบด้วยพยัญชนะกัก พยัญชนะแทรก พยัญชนะนาสิก และพยัญชนะเปิด

1) พยัญชนะกัก

ภาษามลายูปัตตานีโบราณมีพยัญชนะกักสามประเภทด้วยกัน คือ พยัญชนะกักไม่ก้อง ไม่พ่นลม และ พยัญชนะกัก ก้อง ประเภทแรกประกอบด้วย *π *τ *χ *κ* / ซึ่งมีเพียง *c เท่านั้นที่ปรากฏเฉพาะต้นพยางค์ ส่วนหน่วยเสียงอื่นๆนั้นปรากฏได้ทั้งในตำแหน่งต้นพยางค์และท้ายคำ ประเภทที่สองประกอบด้วย *β *δ *φ *γ ซึ่งปรากฏเฉพาะในตำแหน่งต้นพยางค์เท่านั้น ดูตัวอย่าง

*πππ 'แก้ม'	*/asap 'คว้น'
*τιδοκ 'นอน'	*mulot 'ปาก'
*χυχυ 'หลาน'	
*κακι 'เท้า'	*b↔sak 'ใหญ่'
*/υλακ 'งู'	*kaka? 'พี่สาว'
*bu@oN 'นก'	
*δαδα 'อก'	
*φυωαy 'ชาย'	
*γγγ 'พิน (อวัยวะ)'	

2) พยัญชนะเสียดแทรก

พยัญชนะแทรกในภาษามลายูสตูลโบราณประกอบด้วย *s, *h และ *® โดยที่ *s และ *® ปรากฏเฉพาะในตำแหน่งต้นพยางค์เท่านั้น ส่วน *h ปรากฏทั้งในตำแหน่งต้นพยางค์และท้ายพยางค์ ดูตัวอย่าง

*σvNay 'แม่น้า'

*@ugi 'ขาดทุน'

*ηατi 'ใจ' *da @□h 'เลือด'

3) พยัญชนะนาสิก

พยัญชนะนาสิกในภาษามลายูสตูลโบราณประกอบด้วย *m, *n, */, และ *N โดยที่ */ ปรากฏเฉพาะในตำแหน่งต้นพยางค์เท่านั้น ส่วนหน่วยเสียงอื่นๆปรากฏทั้งในตำแหน่งต้นคำ และท้ายคำ ดูตัวอย่าง

*μvλot 'ปาก' *γα@αμ 'เกลือ'

*vπη 'บาง' *maen 'เล่น'

*/αμ□/ 'ยุ้ง'

*NαNa 'อ้า(ปาก)'

4) พยัญชนะเปิด

พยัญชนะเปิดในภาษามลายูสตูลโบราณประกอบด้วย *l, *w และ *y โดยที่ *l ปรากฏในตำแหน่งต้นคำและกลางคำ ส่วน *y และ *w ปรากฏในตำแหน่งกลางคำและท้ายคำดังที่ แสดงไว้ในตัวอย่าง

*λεav 'อื่น' *malu 'อาย'

*βαψα 'จ่าย' *suNay 'แม่น้า'

*φvωαψ 'ขาย' *pisaw 'มีด'

4.2.2 การปฏิภาคของพยัญชนะ

เมื่อนำข้อมูลคำในภาษามลายูถิ่นสตูลทั้ง 3 ถิ่นย่อยมาดูการปรากฏของพยัญชนะ ดังเดิมแล้วพบว่ามีปฏิภาคของเสียงต่างๆดังนี้

1) พยัญชนะกัก

*π ในตำแหน่งต้นพยางค์ยังคงเป็น π ในภาษามลายูถิ่นสตูลทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบสร้าง	สต. 1	สต.2	สต.3
แก้ม	*ππi	ππi	ππi	ππi

ในตำแหน่งท้ายพยางค์ *p ยังคงรูปเป็น p ในภาษามลายูถิ่นสตูลถิ่นย่อย สด.1 นอกเหนือจากถิ่นย่อยดังกล่าว *p กลายเป็น */ ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบสร้าง	สด. 1	สด.2	สด.3
สูบ	*/seap	/seap	/seα/	/seα/

*τ ในตำแหน่งต้นพยางค์ยังคงเป็น τ ในภาษามลายูถิ่นสตูลทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบสร้าง	สด. 1	สด.2	สด.3
มือ	*taNαv	taNαv	taNαt	taNαt

ในตำแหน่งท้ายพยางค์ *t ยังคงรูปเป็น t ในภาษามลายูถิ่นสตูลถิ่นย่อย สด.1 นอกเหนือจากถิ่นย่อยดังกล่าว *t กลายเป็น */ ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบสร้าง	สด. 1	สด.2	สด.3
เช่า	*lutot	lutot	luto/	luto/

*χ ในตำแหน่งต้นพยางค์ยังคงเป็น χ ในภาษามลายูถิ่นสตูลทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบสร้าง	สด. 1	สด.2	สด.3
หลาน	*cucu	χuχu	χuχu	χuχu

*k ในตำแหน่งต้นพยางค์ยังคงเป็น k ในภาษามลายูถิ่นสตูลทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบสร้าง	สด. 1	สด.2	สด.3
เท้า	*kaki	kαki	kαki	kαki

ในตำแหน่งท้ายคำ *k ยังคงรูปเป็น k ในภาษามลายูถิ่นสตูลถิ่นย่อย สด.1 และ สด.3 ส่วนในภาษามลายูถิ่นย่อย สด.2 นั้น *k หายไป ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบสร้าง	สด. 1	สด.2	สด.3
ราก	*/αkαk	/αkαk	/αk□	/αkαk

*/ ในตำแหน่งต้นพยางค์ยังคงเป็น / ในภาษามลายูถิ่นสตูลทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบสร้าง	สด. 1	สด.2	สด.3
จุ่ม	*/deN	/deN	/deok	/deok

ในตำแหน่งท้ายพยางค์ */ ยังคงรูปเป็น / ในภาษามลายูถิ่นสตูลถิ่นย่อย สด.2 และ สด.3 ส่วนในถิ่นย่อย สด. 1 */ หายไป ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบสร้าง	สด. 1	สด.2	สด.3
ข้าว(สวย)	*nasi/	vασι	vασι/	vασι/

*β ยังคงเป็น β ในภาษามลายูถิ่นสตูลทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบสร้าง	สด. 1	สด.2	สด.3
สุกร	*βαβι	βαβι	βαβι	βαβι

*δ ยังคงเป็น δ ในภาษามลายูถิ่นสตูลทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบสร้าง	สด. 1	สด.2	สด.3
อก	*dada	δαδα	δαδ□	δαδ□

*φ ยังคงเป็น φ ในภาษามลายูถิ่นสตูลทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบสร้าง	สด. 1	สด.2	สด.3
ขาย	*φυωαψ	φυωαψ	φυωα	φυωE

*γ ยังคงเป็น γ ในภาษามลายูถิ่นสตูลทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบสร้าง	สด. 1	สด.2	สด.3
ฟัน (อวัยวะ)	*γγγ	γγγ	γγγ	γγγ

2) พยัญชนะเสียดแทรก

*σ ยังคงเป็น σ ในภาษามลายูถิ่นสตูลทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบสร้าง	สด. 1	สด.2	สด.3
ศอก	*σικυ	σικυ	σικυ	σικυ

*η คงรูปเป็น h ทั้งในตำแหน่งต้นคำและท้ายคำในภาษามลายูถิ่นสตูลทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบสร้าง	สด. 1	สด.2	สด.3
หิง	*haliya	ηαληψα	ηαληψα	ηαληψα
เลือด	*da®□h	da®ah	da®□h	da®□h

*® ซึ่งปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยางค์ยังคงเป็น ® ในภาษามลายูถิ่นสตูลทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบทสร้าง	สท. 1	สท.2	สท.3
ซ้าย	*ki@i	ki@i	ki@i	ki@i

3) พยัญชนะนาสิก

*m ในตำแหน่งต้นพยางค์ และท้ายพยางค์ของพยางค์ก่อนสุดท้าย ยังคงเป็น μ ในภาษามลายูถิ่นสตูลทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบทสร้าง	สท. 1	สท.2	สท.3
กิน	*makan	makan	makat	makat
ประตู	*nampak	nampak	nampak	nampak

ในตำแหน่งท้ายคำ *m ยังคงเป็น m ในภาษามลายูถิ่นสตูลถิ่นย่อย สท.1 ส่วนในถิ่นย่อย สท. 2 และ สท.3 กลายรูปเป็น p ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบทสร้าง	สท. 1	สท.2	สท.3
เกลือ	* $\gamma\alpha@α\mu$	$\gamma\alpha@α\mu$	$\gamma\alpha@α\pi$	$\gamma\alpha@α\pi$

*n ในตำแหน่งต้นพยางค์ และท้ายพยางค์ของพยางค์ก่อนสุดท้าย ยังคงเป็น n ในภาษามลายูถิ่นสตูลทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบทสร้าง	สท. 1	สท.2	สท.3
ข้าว	* $v\alpha\sigma\iota/$	$v\alpha\sigma\iota$	$v\alpha\sigma\iota/$	$v\alpha\sigma\iota/$
ประตู	*pintu	pintu	pintu	pintu

ในตำแหน่งท้ายคำ *n ยังคงเป็น n ในภาษามลายูถิ่นสตูลถิ่นย่อย สท.1 ส่วนในถิ่นย่อย สท. 2 และ สท.3 กลายรูปเป็น t ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบทสร้าง	สท. 1	สท.2	สท.3
กิน	makan	makan	makat	makat

* $\int$ ซึ่งปรากฏเฉพาะในตำแหน่งต้นพยางค์ ยังคงรูปเป็น $\int$ ในภาษามลายูถิ่นสตูลทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบทสร้าง	สท. 1	สท.2	สท.3
มะพร้าว	* $\int ok$	$\int ok$	$\int o$	$\int ok$

*N ในตำแหน่งต้นพยางค์ และท้ายพยางค์ของพยางค์ก่อนสุดท้าย ยังคงเป็น N ในภาษามลายูถิ่นสตูลทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบสร้าง	สต. 1	สต.2	สต.3
อ้าปาก	*NαNα	NαNα	NαN□	NαN□

ในตำแหน่งท้ายคำ *N ยังคงเป็น N ในภาษามลายูถิ่นสตูลทุกถิ่นย่อย สต.1 ส่วนในถิ่นย่อย สต. 2 และ สต.3 กลายรูปเป็น k ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบสร้าง	สต. 1	สต.2	สต.3
หลัง	*β↔λακκ N	β↔λακκN	β↔λακκκ	β↔λακκκ

4) พยัญชนะเปิด

*λ ซึ่งปรากฏเฉพาะในตำแหน่งต้นพยางค์คงรูปเป็น λ ในภาษามลายูถิ่นสตูลทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบสร้าง	สต. 1	สต.2	สต.3
ถ่มน้ำลาย	*λυδ□η	λυδαη	λυδ□η	λυδ□η

*ω ในทั้งในตำแหน่งต้นพยางค์และท้ายคำคงรูปเป็น ω ในภาษามลายูถิ่นสตูลทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบสร้าง	สต. 1	สต.2	สต.3
เพื่อน	*καωαv	καωαv	καωατ	καωατ
มีด	*pisaw	pisaw	pisaw	pisaw

*ψ ในตำแหน่งต้นพยางค์คงรูปเป็น y ในภาษามลายูถิ่นสตูลทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบสร้าง	สต. 1	สต.2	สต.3
ไก่	*/αψαμ	/αψαμ	/αψαπ	/αψαπ

4.2.3 หน่วยเสียงสระ

สระในภาษามลายูสตุลโบราณแบ่งออกเป็น สระเดี่ยว และสระผสม สระเดี่ยว ประกอบด้วย *i *e *E *↔ *α *o *□ *v สระ *i *E *a *o *□ และ *u ปรากฏทั้งในพยางค์ก่อนท้าย และพยางค์ท้าย ส่วนสระ *↔ ปรากฏเฉพาะในพยางค์ก่อนท้าย ดูตัวอย่างคำดังต่อไปนี้

*tikuh 'หนู'	*padi 'ข้าวเปลือก'
*kulet 'เปลือก'	
*tENα/ 'ดู'	*bEsEn 'กะละมัง'
*k↔Nαt 'แขน'	
*da□h 'เลือด'	*b↔sak 'ใหญ่'
*lotot 'เข้า'	*t↔lo 'ไข'

ส่วนสระผสมประกอบด้วย *ae และ *ao ซึ่งพบเฉพาะในพยางค์ท้ายคำเท่านั้น ดูตัวอย่างคำดังต่อไปนี้

*bae/ 'ดี'	*taon 'ปี'
------------	------------

4.2.4 การปฏิภาคของสระ

เมื่อนำข้อมูลคำในภาษามลายูถิ่นสตุลทั้งสามถิ่นย่อยมาดูการปรากฏของสระดั้งเดิมแล้วพบว่ามีการปฏิภาคของเสียงต่างๆดังนี้

*i ในพยางค์ก่อนท้ายยังคงรูปเป็น i ในภาษามลายูถิ่นสตุลทุกถิ่นย่อย
ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบสร้าง	สต. 1	สต.2	สต.3
แก้ม	*ππe	ππe	ππe	ππe

ในพยางค์ท้ายหากตามด้วยพยัญชนะ *k จะเปลี่ยนรูปเป็น e ในภาษามลายูถิ่นสตุลถิ่นย่อย สต.2 และคงรูปเป็น i ในภาษามลายูถิ่นสตุลถิ่นย่อยอื่นๆ ในกรณีี่ตามด้วยพยัญชนะอื่นๆ *i ยังคงรูปในภาษามลายูถิ่นสตุลทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบสร้าง	สด. 1	สด.2	สด.3
เท้า	*kaki	kaki	kaki	kaki
ทราย	*pasik	pasik	pase	pasik
ข้าว	*nasi/	nasi	nasi/	nasi/

*v ยังคงเป็น v ในภาษามลายูถิ่นสตูลทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบสร้าง	สด. 1	สด.2	สด.3
หลาน	*cucu	cucu	cucu	cucu
อาย	*malu	malu	malu	malu

*e ยังคงเป็น e ในภาษามลายูถิ่นสตูลทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบสร้าง	สด. 1	สด.2	สด.3
หนัง	*kvlɛt	kvlɛt	kvlɛ/	kvlɛ/

*o ยังคงรูปเป็น o ในภาษามลายูถิ่นสตูลทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบสร้าง	สด. 1	สด.2	สด.3
เข้า	*lotot	lotot	lotot/	lotot/
ไข	*t↔lok	t↔lok	t↔lo	t↔lok

*↔ ยังคงเป็น ↔ ในภาษามลายูถิ่นสตูลทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบสร้าง	สด. 1	สด.2	สด.3
แขน	*λ↔Nav	λ↔Nav	λ↔Nαt	λ↔Nαt

*E ยังคงเป็น E ในภาษามลายูถิ่นสตูลทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบสร้าง	สด. 1	สด.2	สด.3
ดู	*tENα/	tENα/	tENα/	tENα/
กะละมัง	*bEsEn	bEsEn	bEsEn	bEsEn

*□ ในพยางค์ก่อนท้ายยังคงเป็น □ ในภาษามลายูถิ่นสตูลทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบสร้าง	สด. 1	สด.2	สด.3
คน	*/□®αN	/□®αN	/□®αk	/□®αk

ในตำแหน่งพยางค์ท้าย หากตามหลังด้วยพยัญชนะ *h *□ จะเปลี่ยนรูปเป็น a ในภาษามลายูถิ่นสตูลถิ่นย่อย สด.1 ในขณะที่ในถิ่นย่อยอื่นๆ ยังคงรูปเป็น □ ส่วนในกรณีก็ตามหลังด้วยพยัญชนะอื่นๆ *□ ยังคงรูปเดิมอยู่ ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบทสร้าง	สด. 1	สด.2	สด.3
เลือด	*da@□h	da@ah	da@□h	da@□h
พี่สาว	*k□/	k□/	k□/	k□/

*α ในพยางค์ก่อนท้ายยังคงรูปเป็น α ในภาษามลายูถิ่นสตูลทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบทสร้าง	สด. 1	สด.2	สด.3
เท้า	*kαkɪ	kαkɪ	kαkɪ	kαkɪ

ในพยางค์ท้าย *a มีรูปปรากฏที่หลากหลายตามเงื่อนไขต่างๆ คือ หากเป็นพยางค์เปิดจะเปลี่ยนรูปเป็น □ ในภาษามลายูถิ่นสตูลถิ่นย่อย สด.2 และสด.3 ส่วน สด.1 ยังคงรูปเป็น a หากเป็นพยางค์ปิดที่มี *k เป็นพยัญชนะท้าย จะเปลี่ยนรูปเป็น □ ในภาษามลายูถิ่นสตูล ถิ่นย่อย สด.2 ส่วนในถิ่นย่อยอื่นยังคงรูปเดิม และหากเป็นพยางค์ปิดที่มี *h และ *y เป็นพยัญชนะท้าย จะเปลี่ยนรูปเป็น E ในภาษามลายูถิ่นสตูลถิ่นย่อย สด.3 ในขณะที่ในถิ่นย่อยอื่นยังคงรูปเดิมนอกจากกรณีดังกล่าว *a คงรูปเป็น a ในภาษามลายูถิ่นสตูลทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบทสร้าง	สด. 1	สด.2	สด.3
อก	*δαδα	δαδα	δαδ□	δαδ□
ใหญ่	*β↔σακ	β↔σακ	β↔σ□	β↔σακ
ข้าวเปลือก	*β↔@αη	β↔@αη	β↔@αη	β↔@Eη
จํานา	*γαδαψ	γαδαψ	γαδαψ	γαδE
กิน	*μακαν	μακαν	μακατ	μακατ

*αε มีเงื่อนไขการปรากฏ คือ หากอยู่ในพยางค์ที่มีพยัญชนะต้นและท้ายเป็นเสียงนาสิก จะคงรูปเป็น αε ในภาษามลายูถิ่นสตูลถิ่นย่อย สด.1 ส่วนในภาษาถิ่นย่อย สด.2 และสด.3 จะเปลี่ยนรูปเป็น E แต่ถ้าหากอยู่ในพยางค์ที่มีเสียงนาสิกเฉพาะในตำแหน่งท้าย จะเปลี่ยนรูปเป็น E เฉพาะในภาษามลายูถิ่นสตูลถิ่นย่อย สด. 2 เท่านั้น ส่วนในภาษาถิ่นย่อย สด.1 และ สด.3 ยังคงรูปเดิม นอกเหนือจากสองกรณีดังกล่าว *ae ยังคงรูปเดิม และหากอยู่ในพยางค์ที่มีทั้งพยัญชนะต้นและพยัญชนะท้ายเป็นเสียงนาสิก *ae จะคงรูปในภาษาถิ่นย่อย สด.1 และกลายเสียงเป็น E ในภาษาถิ่นย่อย สด.3 ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบสร้าง	สท. 1	สท.2	สท.3
ดี	*βαε/	βαε/	βαε/	βαε/
อื่น	*λαεν	λαεν	λEτ	λαετ
เล่น	*μαεν	μαεν	μEτ	μEτ

*αο มีเงื่อนไขการปรากฏ คือ หากอยู่ในพยางค์ที่มีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงนาสิก จะคงรูปเป็น ao ในภาษามลายูถิ่นสตูลถิ่นย่อย สท.1 ส่วนในถิ่นย่อย สท.2 และสท.3 จะเปลี่ยนรูปเป็น □ นอกเหนือจากเงื่อนไขดังกล่าว *ao ยังคงรูปเดิมในภาษามลายูถิ่นสตูลทุกถิ่นย่อย ดูตัวอย่าง

ความหมาย	คำสืบสร้าง	สท. 1	สท.2	สท.3
ปี	*ταον	ταον	τ□τ	τ□τ
ไกล	*φαοη	φαοη	φαοη	φαοη

จากพยัญชนะดั้งเดิมและสระดั้งเดิมทั้งหมดที่นำเสนอข้างต้น สามารถสรุประบบเสียงของภาษามลายูสตูลโบราณได้ดังนี้

ระบบเสียงพยัญชนะ

	*π	*τ	*χ	*κ	*/
*β*δ	*φ	*γ			
		*σ		*®	*h
	*μ	*ν	*)	*N	
		*λ			
	*ω		*ψ		

ระบบเสียงสระ

	*ι	*υ		
*ε	*ο			
	*E	*↔	*□	
		*α		
*αε, *αο				

จากหน่วยเสียงภาษามลายูสตูลโบราณและการปฏิภาคของเสียงในภาษามลายูถิ่นสตูล ทั้งสามถิ่นย่อยข้างต้นพบว่าภาษามลายูถิ่นสตูลถิ่นย่อย สต.1 มีลักษณะทางเสียงใกล้เคียงกับ ภาษามลายูสตูลโบราณมากที่สุด นั่นแสดงให้เห็นว่าภาษามลายูถิ่นสตูลถิ่นย่อยดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงน้อยกว่าถิ่นย่อยอื่นๆ

เมื่อนำหน่วยเสียงภาษามลายูปัตตานีโบราณและภาษามลายูสตูลโบราณมาเปรียบเทียบ กัน พบว่าระบบเสียงภาษามลายูปัตตานีโบราณนั้นซับซ้อนและหลากหลายกว่าภาษามลายูสตูล โบราณ และเมื่อเปรียบเทียบทั้งภาษาโบราณทั้งสองกับภาษามลายูดั้งเดิมแล้ว ภาษามลายูสตูล โบราณมีระบบเสียงที่ใกล้เคียงกับภาษามลายูดั้งเดิมมากกว่าภาษามลายูปัตตานีโบราณ ดูตาราง

4.1

ตาราง 4.1 การเปรียบเทียบระบบเสียงภาษามลายูปัตตานีโบราณ ภาษามลายูสตูลโบราณกับภาษามลายูดั้งเดิม

ภาษามลายูปัตตานีโบราณ	ภาษามลายูสตูลโบราณ	ภาษามลายูดั้งเดิม
ระบบเสียงพยัญชนะ *π *τ *χ *κ */ *πH*τH*χH*κH *β *δ *φ *γ *σ *⊗ *h *μ *ν *) *N *λ *ω *ψ ระบบเสียงสระ *ι *α *υ *υⓇ *ε *ο *E *EⓇ *□ *□Ⓡ *α *αε, *αο, *aE, *a□	ระบบเสียงพยัญชนะ *π *τ *χ *κ */ *β *δ *φ *γ *σ *Ⓡ *h *μ *ν *) *N *λ *ω *ψ ระบบเสียงสระ *ι *υ *ε *ο *E *↔ □ *α *αε, *αο	ระบบเสียงพยัญชนะ *π *τ *χ *κ */ *β *δ *φ *γ *σ *η *μ *ν *) *N *λ *ρ *ω *ψ ระบบเสียงสระ *ι *υ *α

จากตารางข้างต้นสามารถสรุปได้ดังนี้

- 1) ภาษามลายูปัตตานีโบราณมีหน่วยเสียงกักไม่ก้องพ่นลม แต่ภาษามลายูสตูลโบราณและภาษามลายูดั้งเดิมไม่มีหน่วยเสียงดังกล่าว
- 2) หน่วยเสียง *r ในภาษามลายูดั้งเดิมกลายเป็น *⊗ ในภาษามลายูปัตตานีโบราณ และ *Ⓡ ในภาษามลายูสตูลโบราณ
- 3) ภาษามลายูปัตตานีโบราณมีหน่วยเสียงสระนาสิก ในขณะที่ภาษามลายูสตูลโบราณและภาษามลายูดั้งเดิมไม่มีหน่วยเสียงดังกล่าว
- 4) ภาษามลายูปัตตานีโบราณมีหน่วยเสียงสระผสมมากกว่าภาษามลายูสตูลโบราณ ในขณะที่ภาษามลายูดั้งเดิมไม่มีหน่วยเสียงสระผสม

จากการที่ภาษามลายูปัตตานีโบราณมีหน่วยเสียงทั้งพยัญชนะและสระมากกว่าภาษามลายูสตูลโบราณนั้น แสดงให้เห็นว่าภาษามลายูปัตตานีโบราณมีวิวัฒนาการมากกว่า จึงทำให้มีการแตกตัวเป็นภาษามลายูถิ่นย่อยในจำนวนที่มากกว่าถึงเก้าถิ่นย่อย ในขณะที่ภาษามลายูสตูลโบราณซึ่งมีวิวัฒนาการน้อยกว่ามีการแตกตัวออกเป็นภาษาถิ่นเพียงสามถิ่นย่อยเท่านั้น

บทที่ 5

การจัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้

ภาษามลายูถิ่นที่พูดในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้สามารถแบ่งออกเป็นสองถิ่น ได้แก่ ภาษามลายูถิ่นปัตตานีและภาษามลายูถิ่นสตูล ซึ่งแต่ถิ่นสามารถแบ่งออกเป็นภาษาถิ่นย่อยได้อีกตามที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ผ่านมา เนื่องจากภาษามลายูถิ่นย่อยแต่ละถิ่นมีการกลายเสียงจากภาษามลายูโบราณและการกระจายของศัพท์ที่ต่างกัน ดังนั้นจึงสามารถแบ่งกลุ่มย่อยของภาษามลายูถิ่นย่อยทั้งของภาษามลายูถิ่นปัตตานีและภาษามลายูถิ่นสตูล ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์จัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นย่อยของทั้งสองถิ่นโดยใช้เกณฑ์ทางเสียงและศัพท์ และนำผลการจัดกลุ่มทั้งสองเกณฑ์มาเปรียบเทียบกัน

5.1 การจัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นปัตตานี

ภาษามลายูถิ่นปัตตานีสามารถจัดกลุ่มโดยใช้เกณฑ์เสียงและเกณฑ์ศัพท์ ดังนี้

5.1.1 การจัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นปัตตานีโดยใช้เกณฑ์เสียง

เมื่อนำข้อมูลภาษามลายูถิ่นปัตตานีทั้งเก้าถิ่นมาศึกษาการกลายเสียงจากภาษามลายูปัตตานีโบราณแล้วพบว่าสามารถแบ่งภาษามลายูถิ่นปัตตานีออกเป็นสองกลุ่มด้วยกัน ได้แก่ ภาษามลายูถิ่นปัตตานีกลุ่มตะวันออก (Eastern Group) และ ภาษามลายูถิ่นปัตตานีกลุ่มตะวันตก (Western Group) ในการจัดกลุ่มดังกล่าวผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การปรากฏของสระโบราณ *aE ในตำแหน่งท้ายคำ ดูการกลายเสียงดังกล่าวในภาษามลายูถิ่นปัตตานีทั้งเก้าถิ่นในตาราง 5.1

ตาราง 5.1 แสดงการปรากฏของเสียง *aE ในตำแหน่งท้ายคำของภาษามลายูถิ่นปัตตานีทั้งเก้าถิ่น

ความหมาย ภาษามลายูปัตตานี โบราณ	กระรอก	พื้น	แกง	แม่น้ำ
ปน.1	*tupaE	*lataE	*ɣulaE	*suNaE
ปน.2	tupa	lata	ɣulα	suNa
ยล.1	tupa	lata	ɣulα	suNa
ยล.2	tupE	latE	ɣulE	suNE
ยล.3	tupE	latE	ɣulE	suNE
นธ.1	tupE	latE	ɣulE	suNE
นธ.2	tupa	lata	ɣulα	suNa
สข.1	tupa	lata	ɣulα	suNa
สข.2	tupE	latE	ɣulE	suNE
	tupE	latE	ɣulE	suNE

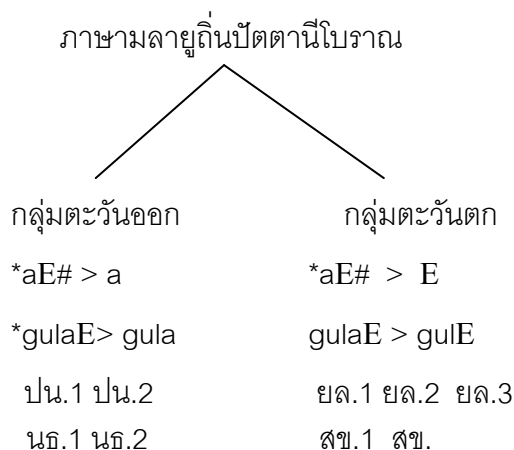
1) ภาษามลายูถิ่นปัตตานีกลุ่มตะวันออก

ประกอบด้วยภาษามลายูถิ่นปัตตานีถิ่นย่อย ปน.1 ปน.2 นธ.1 และ นธ.2 ภาษามลายูถิ่นปัตตานีกลุ่มนี้มีการกลายเสียง *aE ในตำแหน่งท้ายคำในภาษามลายูปัตตานีโบราณเป็น a ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีปัจจุบัน เมื่อดูบริเวณที่พบภาษามลายูถิ่นย่อยดังพบว่าอยู่บริเวณทางตะวันออกของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือบริเวณจังหวัดปัตตานีและนราธิวาสบริเวณใกล้ฝั่งอ่าวไทย

2) ภาษามลายูถิ่นปัตตานีกลุ่มตะวันตก

ประกอบด้วยภาษามลายูถิ่นปัตตานีถิ่นย่อย ยล.1 ยล.2 ยล.3 สข.1 และ สข.2 ภาษามลายูถิ่นปัตตานีกลุ่มนี้มีการกลายเสียง *aE ในตำแหน่งท้ายคำในภาษามลายูปัตตานีโบราณเป็น E ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีปัจจุบัน เมื่อดูบริเวณที่พบภาษามลายูถิ่นย่อยดังพบว่าอยู่บริเวณทางตะวันตกของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้หรือบริเวณไกลออกไปจากฝั่งอ่าวไทย

จากผลการจัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นปัตตานีโดยใช้เกณฑ์เสียงที่ได้นำเสนอข้างต้นสามารถสรุปนำเสนอในรูปต้นไม้ได้ดังนี้

5.1.2 การจัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นปัตตานีโดยใช้เกณฑ์ศัพท์

ภาษามลายูถิ่นปัตตานีทั้งถิ่นย่อย นอกจากจะมีความแตกต่างด้านการกลายเสียงจากภาษามลายูปัตตานีโบราณแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่ามีความแตกต่างด้านศัพท์อีกด้วย ซึ่งมีศัพท์กลุ่มหนึ่งที่สามารถใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดกลุ่มได้ จากการใช้ศัพท์เป็นเกณฑ์ภาษามลายูถิ่นปัตตานีสามารถแบ่งออกเป็นสองกลุ่มเช่นเดียวกัน ได้แก่ กลุ่มตะวันออก และกลุ่มตะวันตก ในการจัดกลุ่มนี้ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การกระจายของศัพท์ที่ใช้เรียก “พริก” ดู ตาราง 5.2

ตาราง 5.2 แสดงการกระจายของคำที่ใช้เรียก ‘พริก’ ในภาษามลายูถิ่นปัตตานี

ภาษาถิ่นย่อย	ปน.1	ปน.2	ยล.1	ยล.2	ยล.3	นธ.1	นธ.2	สข.1	สข.2
ความหมาย									
พริก	lad□	lad□	cabE	cabE	lad□	lad□	lad□	cabE	cabE

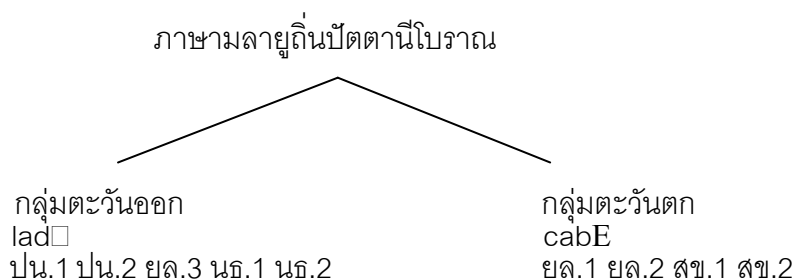
1) ภาษามลายูถิ่นปัตตานีกลุ่มตะวันออก

ภาษามลายูถิ่นปัตตานีกลุ่มนี้ใช้คำว่า /lad□/ สำหรับหน่วยอรรถ ‘พริก’ ภาษาถิ่นย่อยที่อยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ ปน.1 ปน.2 ยล.3 นธ.1 และนธ.2 ภาษาถิ่นย่อยเหล่านี้ส่วนใหญ่กระจายตามบริเวณฝั่งตะวันออกของจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีเพียงภาษาถิ่นย่อย ยล.3 เท่านั้นที่อยู่ในบริเวณทางตะวันตก ในประเด็นนี้ผู้วิจัยจะอธิบายในหัวข้อ 5.1.3

2) ภาษามลายูถิ่นปัตตานีกลุ่มตะวันตก

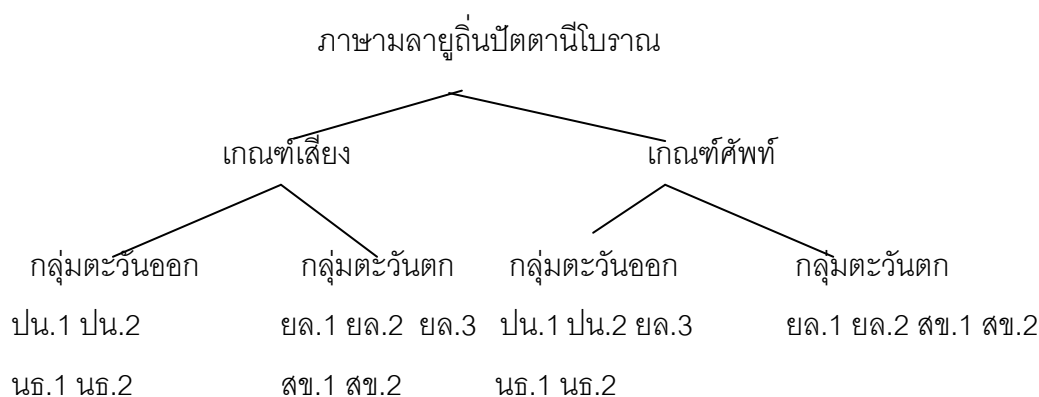
ภาษามลายูถิ่นปัตตานีกลุ่มนี้ใช้คำว่า /cabE/ สำหรับหน่วยอรรถ 'พริก' ภาษาถิ่นย่อยที่อยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ ยล.1 ยล.2 สข.1 และสข.2 ภาษาถิ่นย่อยเหล่านี้กระจายตามบริเวณทางตะวันตกของสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ บริเวณจังหวัดยะลา และสงขลา

จากผลการจัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นปัตตานีโดยใช้เกณฑ์ศัพท์ที่ได้นำเสนอข้างต้นสามารถสรุปนำเสนอในรูปแบบต้นไม้ได้ดังนี้

5.1.3 การเปรียบเทียบการจัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นปัตตานีโดยใช้เกณฑ์เสียงและศัพท์

ไม่ว่าจัดกลุ่มโดยใช้เกณฑ์เสียงหรือศัพท์สามารถแบ่งภาษามลายูถิ่นปัตตานีออกเป็นสองกลุ่มเหมือนกัน คือ กลุ่มตะวันออกและกลุ่มตะวันตก จากรูปต้นไม้เปรียบเทียบการจัดกลุ่มโดยใช้เกณฑ์ทั้งสองต่อไปนี้

จากรูปต้นไม้ข้างต้น ถึงแม้ว่ากลุ่มที่ได้จากการจัดกลุ่มโดยใช้เกณฑ์เสียงและศัพทะนั้นเหมือนกันแต่ภาษาถิ่นย่อยที่อยู่ในกลุ่มนั้นต่างกันเล็กน้อย กล่าวคือ ในการจัดกลุ่มโดยใช้เกณฑ์เสียง ภาษาถิ่นย่อย ยล.3 จะอยู่ในกลุ่มตะวันตก ในขณะที่ในการจัดกลุ่มโดยใช้เกณฑ์ศัพทะนั้น ภาษาถิ่นย่อยดังกล่าวอยู่ในกลุ่มตะวันออก ในประเด็นนี้ผู้วิจัยคิดว่าเดิมนั้นผู้พูดภาษาถิ่นย่อย

ยล.3 ใช้คำว่า /cabE/ สำหรับหน่วยอรรถข้างต้นเหมือนกับภาษามลายูถิ่นปัตตานีกลุ่มตะวันตก ต่อมาได้ยืมคำว่า /lad□/ จากกลุ่มตะวันออกไปใช้แทน

5.2 การจัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นสตูล

ภาษามลายูถิ่นสตูลสามารถจัดกลุ่มโดยใช้ทั้งเกณฑ์เสียงและศัพท์ดังนี้

5.2.1 การจัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นสตูลโดยใช้เกณฑ์เสียง

เมื่อนำข้อมูลภาษามลายูถิ่นสตูลทั้งสามถิ่นย่อยมาศึกษาการกลายเสียงจากภาษามลายูสตูลโบราณแล้วพบว่าสามารถแบ่งออกเป็นสองกลุ่มด้วยกัน ได้แก่ ภาษามลายูถิ่นสตูลกลุ่มตะวันออก (Eastern Group) และภาษามลายูถิ่นสตูลกลุ่มตะวันตก (Western Group) การจัดกลุ่มดังกล่าวผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การกลายเสียงของพยัญชนะนาสิกในตำแหน่งท้ายคำ ดูการกลายเสียงดังกล่าวในภาษามลายูถิ่นสตูลทั้งสามถิ่นในตารางที่ 5.3

ตารางที่ 5.3 แสดงการปรากฏของเสียงนาสิกในตำแหน่งท้ายคำของภาษามลายูถิ่นสตูลทั้งสามถิ่นย่อย

ความหมาย	เกลือ	กิน	กระดุก	แมว	อื่น
ภาษามลายูสตูลโบราณ	*ya@am	*μακav	*τvλαN	*kvχiN	*λαεv
สต.1	γα@αμ	μακav	τvλαN	kvχiN	λαεv
สต.2	γα@απ	μακav	τvλακ	kvχik	λEτ
สต.3	γα@απ	μακav	τvλακ	kvχik	λαετ

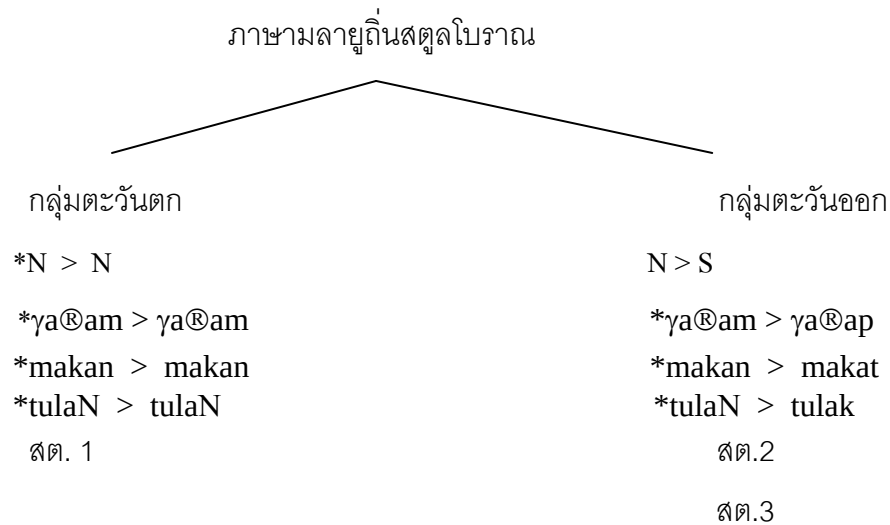
1) ภาษามลายูถิ่นสตูลกลุ่มตะวันออก

ประกอบด้วยภาษามลายูถิ่นสตูลถิ่นย่อย สต.2 และ สต.3 ภาษามลายูถิ่นสตูลกลุ่มนี้มีการกลายเสียงโบราณที่เป็นพยัญชนะนาสิกในตำแหน่งท้ายเป็นเสียงกักในภาษามลายูถิ่นสตูลปัจจุบัน เมื่อดูบริเวณที่พบภาษามลายูถิ่นย่อยดังกล่าวพบว่าอยู่บริเวณทางตะวันออกของจังหวัดสตูล

2) ภาษามลายูถิ่นสตูลกลุ่มตะวันตก

ประกอบด้วยภาษามลายูถิ่นสตูลถิ่นย่อย สต.1 ภาษามลายูถิ่นสตูลกลุ่มนี้ยังคงรูปเดิมของเป็นพยัญชนะนาสิกในตำแหน่งท้ายคำ เมื่อดูบริเวณที่พบภาษามลายูถิ่นย่อยดังกล่าวพบว่าอยู่บริเวณทางตะวันตกของจังหวัดสตูล คือ เกาะตะมะลังในฝั่งทะเลอันดามัน

จากผลการจัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นสตูลโดยใช้เกณฑ์เสียงที่ได้นำเสนอข้างต้นสามารถสรุปนำเสนอในรูปแบบนี้ได้ดังนี้

5.2.2 การจัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นสตูลโดยใช้เกณฑ์ศัพท์

ภาษามลายูถิ่นสตูลทั้งสามถิ่นย่อย นอกจากจะมีความแตกต่างด้านการกลายเสียงจากภาษามลายูถิ่นสตูลโบราณแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่ามีความแตกต่างด้านศัพท์อีกด้วย ซึ่งมีศัพท์กลุ่มหนึ่งที่สามารถใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดกลุ่มได้ จากการใช้ศัพท์เป็นเกณฑ์ภาษามลายูถิ่นสตูลสามารถแบ่งออกเป็นสองกลุ่มเช่นเดียวกัน คือ ภาษามลายูถิ่นสตูลกลุ่มตะวันออก และภาษามลายูถิ่นสตูลกลุ่มตะวันตก ในการแบ่งกลุ่มนี้ผู้วิจัยได้ใช้ศัพท์ที่ใช้เรียก “สกปรก” และ “กั๊ด” ดูตารางการกระจายของคำที่ใช้เรียกหน่วยอรรถดังกล่าวในภาษามลายูถิ่นสตูลทั้งสามถิ่นในตาราง

5.4

ตาราง 5.4 แสดงการกระจายของคำที่ใช้เรียกหน่วยอรรถ “สกปรก” และ “กั๊ด” ในภาษามลายูถิ่นสตูลทั้งสามถิ่นย่อย

ความหมาย ภาษามลายูถิ่น	สกปรก	กั๊ด
สต.1	κ□τ□/	γγγτ
สต.2	δαμνη	τ□κ□/
สต.3	δαμνη	τ□κ□/

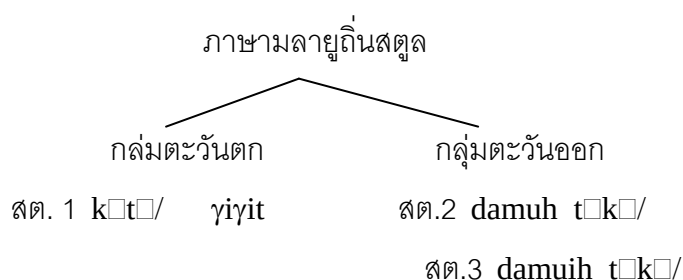
1) ภาษามลายูถิ่นสตูลกลุ่มตะวันออก

ภาษามลายูถิ่นสตูลกลุ่มนี้ใช้คำว่า /k□t□// สำหรับหน่วยอรรถ ‘สกปรก’ และ /yiyit/ สำหรับหน่วยอรรถ ‘กัด’ ภาษาถิ่นย่อยที่อยู่ในกลุ่มนี้ คือ สต.1

2) ภาษามลายูถิ่นสตูลกลุ่มตะวันตก

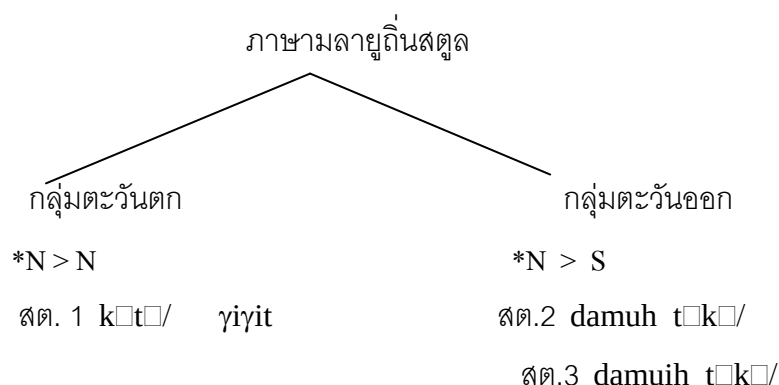
ภาษามลายูถิ่นสตูลกลุ่มนี้ใช้คำว่า /damuh/ สำหรับหน่วยอรรถ ‘สกปรก’ และ /t□k□// สำหรับหน่วยอรรถ ‘กัด’ ภาษาถิ่นย่อยที่อยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ สต.2 และ สต.3

จากผลการจัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นสตูลโดยใช้เกณฑ์ศัพท์ที่ได้นำเสนอข้างต้นสามารถสรุปนำเสนอในแผนผังต้นไม้ได้ดังนี้

5.2.3 การเปรียบเทียบการจัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นสตูลโดยใช้เกณฑ์เสียงและศัพท์

เนื่องจากภาษามลายูถิ่นสตูลมีเพียงสามถิ่นย่อยและการปฏิบัติของเสียงไม่ค่อยหลากหลาย ตลอดจนการกระจายของศัพท์เฉพาะถิ่นมีน้อยมาก ดังนั้นผลการจัดกลุ่มโดยใช้เกณฑ์ทั้งเสียงและศัพท์จึงไม่แตกต่างกัน การจัดกลุ่มโดยใช้เกณฑ์การกลายเสียงของเสียงนาสิกในภาษามลายูสตูลโบราณที่แบ่งภาษาถิ่นย่อยออกเป็นสองกลุ่มจะสอดคล้องกับการจัดกลุ่มโดยใช้เกณฑ์ศัพท์ ‘สกปรก’ และ ‘กัด’ ตามที่แสดงไว้ในแผนผังต้นไม้ต่อไปนี้

จากผลการจัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้นำเสนอข้างต้น จะเห็นว่าผลจากการใช้เกณฑ์เสียงและศัพท์ค่อนข้างสอดคล้องกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กรณีภาษามลายูถิ่นสตูลที่ผลออกมาเหมือนกัน การจัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นปัตตานี ถึงแม้ว่าผลที่ออกมาจากการใช้เกณฑ์ทั้งสองต่างกันเล็กน้อยกรณีภาษถิ่นย่อยที่อยู่ในแต่ละกลุ่ม แต่ก็มีเหตุผลที่อธิบายได้ อย่างไรก็ตามผลการจัดกลุ่มโดยใช้เกณฑ์เสียงนั้นน่าเชื่อถือมากกว่าการใช้เกณฑ์คำที่มีโอกาสยากง่าย

บทที่ 6

สรุปและอภิปรายผล

6.1 สรุป

จากผลการวิจัยที่ได้นำเสนอมาแล้วทั้งหมดสามารถสรุปได้ดังนี้

- 1) ภาษามลายูถิ่นที่พูดในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้สามารถแบ่งออกเป็นสองถิ่น ได้แก่ ภาษามลายูถิ่นปัตตานีและภาษามลายูถิ่นสตูล ภาษามลายูถิ่นปัตตานีประกอบด้วยถิ่นย่อย ส่วนภาษามลายูถิ่นสตูลประกอบด้วยสามถิ่นย่อย
- 2) ระบบเสียงของภาษามลายูถิ่นปัตตานีมีทั้งหมดห้าแบบด้วยกัน ในขณะที่ภาษามลายูถิ่นสตูลมีเพียงแบบเดียว
- 3) หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษามลายูถิ่นปัตตานีโบราณมีทั้งหมด 23 หน่วย ได้แก่ *p, *t, *c, *k, */, *pH, *tH, *cH, *kH, *b, *d, *j, *γ, *s, *h, *⊗, *m, *n, */, *N, *l, *w, *y ส่วนหน่วยเสียงสระ ประกอบด้วยหน่วยเสียงสระธรรมดา 10 หน่วย ได้แก่ *i, *u, *e, *o, *E, *□, *∞, *a และหน่วยเสียงสระผสมสี่หน่วย ได้แก่ *aE, *a□, *ae, *ao ในขณะที่ภาษามลายูถิ่นสตูลโบราณมีหน่วยเสียงพยัญชนะทั้ง 19 หน่วย ได้แก่ *p, *t, *c, *k, */, *b, *d, *j, *γ, *s, *h, *⊗, *m, *n, */, *N, *l, *w, *y ส่วนสระธรรมดามีทั้งหมด 10 หน่วย ประกอบด้วยสระเดี่ยวแปดหน่วย ได้แก่ *i, *u, *e, *o, *E, *□, *↔, *a และสระผสมอีกสองหน่วย ได้แก่ *ae, *ao
- 4) ภาษามลายูถิ่นปัตตานีสามารถแบ่งออกเป็นสองกลุ่มไม่ว่าจะใช้เกณฑ์เสียงหรือศัพท์เป็นเกณฑ์ คือ ภาษามลายูถิ่นปัตตานีกลุ่มตะวันออกและกลุ่มตะวันตก อย่างไรก็ตามมีความแตกต่างเล็กน้อยกล่าวคือ ภาษามลายูถิ่นปัตตานีถิ่นย่อย ยล.3 จะอยู่ในกลุ่มตะวันออกหากจัดกลุ่มโดยใช้เกณฑ์เสียง แต่จะอยู่ในกลุ่มตะวันตกหากใช้เกณฑ์ศัพท์
- 5) ภาษามลายูถิ่นสตูลสามารถแบ่งออกเป็นสองกลุ่มไม่ว่าจะใช้เกณฑ์เสียงหรือศัพท์เป็นเกณฑ์เช่นเดียวกัน คือ ภาษามลายูถิ่นสตูลกลุ่มตะวันออกและกลุ่มตะวันตก

6.2 อภิปรายผล

- 1) เมื่อดูบริเวณที่มีการใช้ภาษามลายูถิ่นปัตตานีพบว่าทางฝั่งตะวันตก อันได้แก่จังหวัดยะลา พบว่ามีการแปรทางเสียงค่อนข้างจะหลากหลาย ดังนั้นอาจเป็นไปได้ว่าบริเวณดังกล่าวนี้เป็นถิ่นดั้งเดิมของผู้พูดภาษามลายูถิ่นปัตตานี ก่อนที่จะอพยพไปตั้งหลักแหล่งในบริเวณอื่นๆ

2) ในบรรดาภาษามลายูถิ่นย่อยของภาษามลายูถิ่นปัตตานีทั้งหมด ภาษากินยอ ปน.1 ก่อนข้างจะแปลกจากภาษามลายูถิ่นย่อยอื่นๆ กล่าวคือ ไม่มีหน่วยเสียงพยัญชนะเสียงยาว ทั้งๆที่พยัญชนะเสียงยาวนั้นถือได้ว่าเป็นลักษณะพิเศษของภาษามลายูถิ่นปัตตานี (รายละเอียดดู Waemaji Paramal, 1990) ในประเด็นนี้ผู้วิจัยมีข้อสันนิษฐานว่า ผู้พูดภาษามลายูถิ่นปัตตานีถิ่นย่อยดังกล่าวเดิมไม่ได้พูดภาษามลายู แต่เป็นผู้พูดภาษาไทย ต่อมามีการเรียนรู้ภาษามลายูถิ่นปัตตานีเพื่อติดต่อสื่อสารกับผู้พูดภาษามลายูถิ่นปัตตานีที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง เป็นที่น่าสังเกตว่า การใช้ภาษามลายูของผู้พูดภาษากินยอดังกล่าวนี้สำเนียงเหมือนกับคนไทยพูดภาษามลายูคือ ออกเสียงพยัญชนะเสียงยาวไม่ได้ เช่น คำว่า /j:alE/ 'เดิน' จะออกเสียงเป็น /jalE/ ซึ่งการพูดภาษามลายูด้วยสำเนียงที่ไม่ชัดนี้มีการสืบทอดไปยังลูกหลาน จึงทำให้ผู้อาศัยในหมู่บ้านดังกล่าวทั้งหมดบ้านใช้ภาษามลายูแบบเดียวกันหมดจนกลายเป็นถิ่นย่อยถิ่นหนึ่ง

3) ลักษณะสำคัญอย่างหนึ่งของภาษาที่อยู่ในตระกูลออสโตรเนเซียน คือ ไม่มีเสียงกัก ไม่ก้อง พ่นลม แต่ภาษามลายูปัตตานีโบราณมีหน่วยเสียงดังกล่าว ได้แก่ *p, *t, *c และ *k ซึ่งถือว่าเป็นประเด็นที่แปลก อันที่จริงเสียงพ่นลมดังกล่าวนี้เกิดจากการลดจำนวนพยางค์ของคำสามพยางค์ที่มี *h เป็นพยัญชนะต้นของพยางค์ที่สอง โดยที่สระของพยางค์แรกหายไปแล้วพยัญชนะกักที่เป็นพยัญชนะต้นของพยางค์แรกมีการรวมกันกับ *h ดังกล่าว (พยัญชนะต้นของพยางค์ที่สอง) ทำให้กลายเป็นเสียงกักไม่ก้องพ่นลม ดูขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงต่อไปนี้

KV.Hv.KV(K) > Kh.KV(K) > K.KV(K)

*cahay□ chay□ cHay□

ในประเด็นนี้ยังไม่มีนักภาษาศาสตร์เชิงประวัติที่ศึกษาภาษามลายูคนไหนกล่าวถึงแม้กระทั่งภาษามลายูดั้งเดิม รูปที่มีการสืบสร้างไว้สำหรับคำข้างต้น คือ *cahay□ ในประเด็นนี้อาจจะมีการโต้แย้งว่า พยัญชนะกักพ่นลมดังกล่าวอาจเกิดจากอิทธิพลของภาษาไทยซึ่งมีพยัญชนะดังกล่าว ในประเด็นนี้ผู้วิจัยคิดว่าไม่น่าจะเกิดจากอิทธิพลจากภาษาไทยเพราะบริเวณที่พูดภาษามลายูถิ่นปัตตานีที่มีพยัญชนะกัก พ่นลมนี้ ส่วนใหญ่จะอยู่ทางฝั่งตะวันตกและมีภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาซึ่งมีคนที่พูดภาษาไทยอาศัยน้อยมาก ต่างจากบริเวณฝั่งตะวันออกซึ่งมีคนไทยอาศัยค่อนข้างมาก ดังนั้นโอกาสที่ภาษาไทยจะมีอิทธิพลต่อภาษามลายูนั้นมีน้อยมาก ดังนั้นผลจากการวิจัยชิ้นนี้จะมีผลต่อการสืบสร้างภาษามลายูดั้งเดิมด้วย

4) ภาษามลายูถิ่นสตูลกลุ่มตะวันออกที่มีการกลายเสียงนาสิกในตำแหน่งท้ายคำเป็นเสียงกักนั้น มีลักษณะทางเสียงคล้ายกับภาษาโอรักลาไวเป็นอย่างมาก ดู การเปรียบเทียบคำรวมเชื้อสายในภาษามลายูถิ่นสตูลกลุ่มตะวันออกกับภาษาโอรักลาไว ในประเด็นนี้ผู้วิจัยมีข้อ

สันนิษฐานว่า เดิมผู้พูดภาษามลายูถิ่นสตูลกลุ่มตะวันออกนั้นคือชาวเลที่พูดภาษาโอรักลาไวย นั่นเอง ต่อมาชาวเลกลุ่มนี้ได้อพยพไปอาศัยอยู่บนบกพร้อมกับชาวมลายู จึงทำให้มีการติดต่อสัมพันธ์กัน จึงทำให้ชาวเลกลุ่มนี้ได้รับอิทธิพลด้านวัฒนธรรมจากชาวมลายู ความเปลี่ยนแปลงยิ่งเพิ่มขึ้นเมื่อชาวเลกลุ่มนี้รับนับถือศาสนาอิสลาม จนทำให้วัฒนธรรมวิถีชีวิตดั้งเดิมไม่หลงเหลืออยู่เลย ในขณะที่ชาวเลที่อาศัยตามหมู่เกาะซึ่งไม่ได้นับถือศาสนาอิสลามยังคงมีวิถีชีวิตที่เป็นอัตลักษณ์ของชาวเลอยู่

6.3 ข้อเสนอแนะ

1) นอกเหนือจากห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส สงขลา และสตูล ภาษามลายูถิ่นยังพบในบริเวณภาคใต้ตอนบน และภาคกลางของประเทศไทยด้วย ดังนั้นน่าจะมีการศึกษาเพื่อจัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นในบริเวณดังกล่าวด้วย ภาษามลายูถิ่นเหล่านี้ อาจมีความสัมพันธ์กันใกล้ชิดกับภาษามลายูถิ่นในห้าจังหวัดก็เป็นได้

2) จากผลการจัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ งานวิจัยที่น่าจะดำเนินต่อไป คือ การจัดทำแผนที่ภาษามลายูถิ่นในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่แสดงการกระจายของภาษามลายูถิ่นแต่ละกลุ่ม

3) จากประสบการณ์ของผู้วิจัยพบว่า ภาษามลายูถิ่นในบาสิง รัฐเคดาห์ และทางตอนใต้ของรัฐตรังกานู ประเทศมาเลเซีย มีลักษณะทางเสียงใกล้เคียงกับภาษามลายูถิ่นปัตตานีกลุ่มตะวันตกเป็นอย่างมาก ดังนั้นน่าจะมีการศึกษาว่าภาษามลายูถิ่นดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับภาษามลายูถิ่นปัตตานีกลุ่มดังกล่าวมากน้อยเพียงใด

เอกสารอ้างอิง

- คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 2527 พจนานุกรมภาษามลายูถิ่นปัตตานี-ไทย ปัตตานี: อักษรเจริญทัศน์
 ปราณี กุลละวณิชย์ 2527 ภาษาไทยเปรียบเทียบ กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 รัตติยา สาและ 2534 ภาษาามลายูท้องถิ่นภาคใต้ สงขลา: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 รุสลัน อุทัย 2536 การเปรียบเทียบวิธีการสร้างคำในภาษามลายูมาตรฐานและภาษามลายูถิ่นปัตตานี
 วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 อมร ทวีศักดิ์ 2530 ภาษาามลายูถิ่นในประเทศไทย ศาสาฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล
 Abramson, A.S. 1986. The Perception of Word-initial Consonant Length. *Journal of the International
 Phonetic Association*. 16: 8-16
 Adelaar, K.A. 1953. *Proto-Malayik: The Reconstruction of Its Phonology and Parts of Its Lexicon
 and Morphology*. Alblaserdam: Offsetdruckertj Kanter B.V.
 Amon Saengmani. 1979. *Phonology of the Urak Lawoi Language: Adang Island*. M.A. Thesis.
 Mahidol University.
 Anat Wongkositkul. 1985. *Word Classes in Pattani Malay*. M.A. Thesis. Mahidol University.
 Chamberlain, J.R. 1975. A New Look at The History of Classification of the Tai Languages. In
Studies in Tai Linguistics in Honor of William J. Gedney pp. 49-66. Bangkok:
 Chulalongkorn University.
 Collins. J.T. 1996. *Khazanah Dialek Melayu*. Bangi: Penerbit Universiti Kebagsaan Malaysia.
 Crowley,T. 1992. *An Introduction to Historical Linguistics*. Oxford: Oxford University Press.
 Daranee Krisnaphan. 1985. *The Phonology of Taba Malay*. M.A. Thesis. Mahidol University.
 De Queljoe, D.H. 1971. *A Preliminary Study of Some Phonetic Features of Patani, with Glossary*.
 Illinois: Nothern Illinois University Dekalb.
 Haji Omar,A. 1991. *The Phonological Diversity of the Malay Dialects*. Dewan Bahasa dan Pustaka:
 Kuala Lumpur.
 Kalya Chuchote. 1984. *The Syntactic Structure of Satun Malay*. M.A. Thesis. Mahidol University
 Lakhana Doomkum. A *Syntactical Study of The Malay Dialect in Taba Village*. M.A. Thesis.
 Mahidol University.

- Li, F.K. 1959. Classification by Vocabulary: Tai Dialects. *Anthropological Linguistics*. 1(2) : 15-21.
- Li, F.K. 1977. *A Handbook of Comparative Tai*. Honolulu: The University of Hawaii Press.
- Maneerat Chotikakamthorn. 1981 *A Comparative Study of Phonology in Satun Malay and Pattani Malay*. M.A. Thesis. Mahidol University
- Nothofer, B. 1997. *Dialek Melayu Bangka*. Bangi: Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Paitoon Masmintra Chaiyanara. 1983. *Dialek Melayu Patani dan Bahasa Malaysia: Satu Kajian Perbandingan segi Fonologi, Morfologi dan Sintaksis*. M.A. Thesis. Universiti Malaya, Malaysia
- Phongthep Bunrueng. 1990. *A Phonological Study of Tha-It Malay, Pakkret District, Nonthaburi Province*. M.A. Thesis. Mahidol University.
- Piyanan Thongkhamchum. 1998. *A Phonological Study of Urak Lawoi' Language on Cam Island, Tambol Koh Sriboya, Nue-Khlong District, Krabi Province*. M.A. Thesis. Mahidol University.
- Prapai Ninlapan. 1993. *Expressive in Pattani Malay*. M.A. Thesis. Mahidol University.
- Ruslan Uthai. 1999. *Etimologi Bahasa Melayu Patani: Sumber Tai-Kadai dan Austroasia*. Ph.D Dissertation. The National University of Malaysia, Malaysia.
- Siriporn Nijdolruedee. 1986. *A Phonology of the Nakhon Si Thammarat Malay Dialect at Nakhian Sub-district in Comparison with the Satun and Pattani Malay Dialects*. M.A. Thesis. Mahidol University.
- Smalley, W.A. 1994. *Linguistic Diversity and National Unity: Language Ecology in Thailand*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Sudarat Leerabhandh. 1984. *A Phonological Reconstruction of Proto Orang-Laut*. M.A. Thesis. Mahidol University.
- Tadmor, U. 1995. *Language Contact and Systematic Reconstructing: The Malay Dialect of Nonthaburi, Central Thailand*. Ph.D Dissertation. University of Hawaii.
- Thawika Raiwong. 1990. *A Phonological Study of Pathumthani Malay*. M.A. Thesis. Mahidol University.

- Tryon, D. 1995. Proto-Austronesian and the Major Austronesian Subgroups. In Peter Bellwood at All (ed.). *The Austronesian: Historical and Comparative Perspective*. pp. 17-35. Canberra: The Australian National University.
- Waemaji Paramal. 1991. *Long Consonants in Pattani Malay: The Result of Word and Phrease Shortening*. M.A. Thesis Mahidol University.
- Wilding, A. 1979. *Pattani Malay Dictionary*. Yala: Overseas Missionart Fellowship.
- Worawit Baru. 1990. Pengaruh Bahasa Thai ke atas Dialek Melayu Patani: Kajian kes Sociolinguistik di Wilayah Patani. M.A. Thesis. University of Malaya, Malaysia.

output จากโครงการวิจัยที่ได้รับทุนจาก สกว.

1. ผลงานตีพิมพ์ในวารสารวิชาการนานาชาติ (ระบุชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง ชื่อวารสาร ปี เล่มที่ เลขที่ และหน้า)

ไม่มี

2. การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

- เชิงพาณิชย์ (มีการนำไปผลิต/ขาย/ก่อให้เกิดรายได้ หรือมีการนำไปประยุกต์ใช้โดยภาคธุรกิจ/บุคคลทั่วไป)

ไม่มี

- เชิงนโยบาย (มีการกำหนดนโยบายอิงงานวิจัย/เกิดมาตรการใหม่/เปลี่ยนแปลงระเบียบข้อบังคับหรือวิธีทำงาน)

ไม่มี

- เชิงสาธารณะ (มีเครือข่ายความร่วมมือ/สร้างกระแสความสนใจในวงกว้าง)

ไม่มี

- เชิงวิชาการ (มีการพัฒนาการเรียนการสอน/สร้างนักวิจัยใหม่)

มี

3. อื่นๆ (เช่น หนังสือ การจดสิทธิบัตร)

ไม่มี